

MEVROUW, IK HEB EEN ZOON!

Inge van der Kolk - 355389
Nadieh Scheffer – 335041
Bachelorrapport MWD en SPH
Academie Mens en Maatschappij
Saxion te Enschede

MEVROUW, IK HEB EEN ZOON!

Hoe gaat het nu met de jongens die van school dreigden te raken?

Vak: Leerpakket, 9.2
Naam: Inge van der Kolk
Nadíeh Scheffer
Studentnummer: 355389
335041
Klas: EMM4VA
Opleiding: Sociaal Pedagogisch Hulverlening
Maatschappelijk Werk en Dienstverlening
Leerjaar: 4
Docent: Kathalijne Dulleart
Toetscode: T.AMM.37555

Academie Mens en Maatschappij

Saxion, Enschede

Stichting Rumas, Paramaribo

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
Samenvatting.....	5
1. Inleiding.....	6
Aanleiding	6
1.2 Doelstellingen.....	7
1.2.1. Korte termijn doelstelling.....	7
1.2.2. Lange termijn doelstelling.....	7
1.3 Onderzoeksvraag.....	7
1.3.1. Hoofdvraag.....	7
1.3.2. Deelvragen	7
Leeswijzer	7
2. Theoretisch kader	9
2.1 “Youth at Risk” bij Rumas	9
2.1.1 Missie en visie van Rumas	9
2.1.3 Werkwijze Stichting Rumas.....	10
2.2 Factoren schoolverzuim.....	12
2.2.2 Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim	12
2.2.3 Risicjongeren Suriname	13
2.3 Conclusie theoretische deelvragen.....	20
2.3.1 De doelgroep van de “Youth at Risk” training van Rumas.....	20
2.3.2 De doelen van de “Youth at Risk” training van Rumas.....	20
2.3.3 Vormgeving “Youth at Risk”	21
2.3.4. Risicofactoren uit de theorie	22
3.1 Onderzoek type.....	24
3.4 Populatie en steekproef	25
3.8 Ethische overwegingen	27
3.9 Samenvatting.....	28
4. Resultaten.....	29
4.2 Aanmelding	31
4.3 Huidige situatie na het volgens van de ‘Youth at Risk’ training	32
5. Conclusie.....	37
5.1. Conclusie situatie voorafgaand aan de training.....	37
5.2. Conclusie huidige situatie	39
5.3. Conclusie ervaringen met de training ‘Youth at risk’	41
5.4. Conclusie hoofdvraag.....	42
5.5. Aanbevelingen.....	44
5.6 Sterktes en zwaktes	45
5.6.1 Zwaktes.....	45
5.6.2 Sterktes	47
5.7. Discussie.....	48
Literatuurlijst.....	50
Bijlage 1: Theoretisch kader; categorieën gezinnen van de ‘Youth at Risk’ training.....	52
Bijlage 2: interviewvragen ouders/verzorgers	53
Bijlage 3: interviewvragen jongens	55
Bijlage 4: labelschema interview ouders/opvoeders.....	56
Bijlage 5: labelschema interview jongens	60
Bijlage 6: modelovereenkomst onderzoeksopdracht	62

Bijlage 7: evaluatieformulier opdrachtgever	65
Bijlage 8: uitnodiging presentatie bachelorrapport	67
Bijlage 9: beoordelingsformulier T.AMM.37555	68

Voorwoord

Dit onderzoeksrapport is geschreven voor de afronding van de opleidingen Sociaal Pedagogisch Hulpverlening en Maatschappelijk Werk en Dienstverlening van Saxion. Het onderzoek is uitgevoerd in Paramaribo, Suriname bij Stichting Rumas.

Dit onderzoek richt zich op de jongens die in 2014 hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training. Er is gekeken naar de situatie van de jongens bij aanvang van de training, naar de huidige situatie van de jongens en de ervaringen die zowel de opvoeders als de jongens zelf met de training en stichting Rumas hebben. Aan de hand van de resultaten die naar voren zijn gekomen, zijn er conclusies getrokken en aanbevelingen gegeven. Wij hopen met deze aanbevelingen de training en daarmee stichting Rumas te optimaliseren.

Wij willen de gelegenheid nemen om een aantal mensen te bedanken die de realisatie van dit rapport hebben mogelijk gemaakt. Wij willen stichting Rumas bedanken, met in het bijzonder mevrouw Hart, mevrouw Becker en meneer Milton, voor de warme ontvangst, het beschikbaar stellen van de middelen die nodig waren voor dit rapport en de verwezenlijking van het onderzoek. Daarnaast willen wij mevrouw Echteld bedanken voor de intervisie bijeenkomsten in Suriname, de feedback waarvan zij ons heeft voorzien en de warmte waarmee zij ons heeft ontvangen. Ook willen wij onze intervisiedocente, mevrouw Dulleart, bedanken voor het voorzien van feedback op het rapport en de betrokkenheid die zij heeft getoond tijdens ons verblijf in Suriname. Ook bedanken wij de jongens en hun opvoeders voor het deelnemen aan dit onderzoek.

Inge van der Kolk

25-04-2017

Enschede

Nadieh Scheffer

25-04-2017

Enschede

Samenvatting

Op verzoek van stichting Rumas, gevestigd in Paramaribo te Suriname, is dit onderzoek tot stand gekomen. Dit onderzoek is gericht op jongens in de leeftijd van twaalf tot en met zestien jaar, die van school drien te raken. Dit is een van de doelgroepen waar stichting Rumas zich voor inzet. In dit kwalitatieve onderzoek is toegewerkt naar de beantwoording van de hoofdvraag: "Wat is de huidige situatie van de jongens die in 2014 hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training bij stichting Rumas in Suriname en hoe hebben zij deze training ervaren?" Naast de hoofdvraag zijn ook een korte,- en lange termijn doel geformuleerd. Het korte termijndoel luidt: "Eind januari is de huidige situatie van de jongens bekend, die van 2014 hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training bij Rumas in Suriname. Daarnaast zijn de ervaringen van de jongens die de training hebben gevolgd in kaart gebracht". Het lange termijn doel luidt: "Op basis van de uitkomsten van dit evaluatie onderzoek wordt de "Youth at Risk" training van Rumas in Suriname geoptimaliseerd".

Op basis van het theoretisch kader is antwoord gegeven op de theoretische deelvragen en zijn de interviewvragen geformuleerd. Door het afnemen van semigestructureerde interviews, met jongens en opvoeders, is de situatie bij aanvang van de training, de huidige situatie en de manier waarop de training is ervaren, in kaart gebracht. Deze gegevens geven antwoord op de praktijk gerichte deelvragen.

Tijdens het doen van dit onderzoek, viel het de onderzoekers al vrij snel op dat er wel dossiers waren maar deze niet altijd volledig waren. De onderzoekers denken dat Rumas zichzelf en haar training kan verbeteren, door de dossiers goed in te vullen tijdens de training.

Uit de resultaten komt naar voren dat bij aanvang van de training, de risico factoren van schoolverzuim aanwezig zijn, dat deze risico factoren tijdens de training minder aanwezig zijn maar na de training weer optreden. Er kan dus worden geconcludeerd dat het heel goed gaat met de jongens op het moment dat zij de training bij stichting Rumas volgen, maar dat zij terug vallen in hun oude patroon als stichting Rumas uit beeld is.

Alle respondenten geven aan Rumas als heel positief te hebben ervaren. De warmte en betrokkenheid van de medewerkers zijn punten die veel naar voren komen. De respondenten bevelen Rumas aan om nog meer te sporten en hier een eigen locatie voor te creëren. Daarnaast bevelen zij Rumas aan om ook de jongens die niet goed luisteren een kans te geven, de jongens die de training volgen meer aandacht te geven en de groepen niet te groot te maken. De onderzoekers hebben op basis van de resultaten en de conclusies de volgende aanbevelingen gegeven:

- Laat onderzoek doen naar de duurzaamheid van de training.
- Pak de risico factoren op gezins- en omgevingsniveau aan.
- Creëer beschermende factoren en betrek ouders.
- Houdt de dossiers goed bij zodat er zorg op maat kan worden geboden.
- Blijf Rumas presenteren en positioneren zoals nu wordt gedaan.
- Behoudt de sfeer die er nu is.

Dit onderzoeksrapport zal worden afgesloten met een discussie over de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling en schoolloopbaan van de jongeren. De onderzoekers geven daarin hun professionele visie op het beroep en komen tot nieuwe inzichten.

1. Inleiding

Aanleiding

Stichting Rumas, opgericht op 26 augustus 2009, in Suriname begeleidt jongens in de leeftijd van twaalf tot en met vierentwintig jaar die onacceptabel gedrag vertonen en in hun ontwikkeling stagneren. Tevens ontbreken de vaardigheden bij deze jongens om zich adequaat te ontplooiën binnen de maatschappij (Stichting Rumas, n.d.). In februari 2013 is de training “Youth at Risk” van start gegaan. Deze training richt zich op jongens van twaalf tot zestien jaar die vroegtijdig van school dreigen te raken. Door middel van attitude vormingstraining, educatie, motivatie en het aanleren van sociale vaardigheden wil Rumas de jongens een nieuw toekomstperspectief bieden, waardoor zij zelfstandig en met vertrouwen kunnen deelnemen aan het onderwijssysteem (Rumas Nieuw Perspectief, n.d.). Stichting Rumas is benieuwd naar de ervaringen van de jongens die de training hebben gevolgd en willen graag weten hoe de situatie van de jongens er nu, twee jaar na de training, uit ziet.

Om aan te duiden waarom het belangrijk is dat ervaring en de huidige situatie van de jongens in kaart wordt gebracht, wordt hierna eerst besproken wat het maatschappelijk belang is van het bestaansrecht van de groep “Youth at Risk”.

Op 20 november 1989 hebben de Verenigde Naties in hun algemene vergadering het verdrag van de Rechten van het Kind aangenomen. Op dit moment hebben 195 landen dit Kinderrechtenverdrag geratificeerd, waaronder Suriname. Voor de landen wie dit verdrag hebben geratificeerd, is het verdrag juridisch bindend (Unicef, 2009).

In het verdrag worden de rechten van het kind omschreven in 54 verschillende artikelen. In artikel 28 en 29 wordt er ingegaan op de rechten van het kind met betrekking tot het onderwijs. Zo wordt er genoemd dat iedere aangesloten partij ervoor moet zorgen dat primair onderwijs verplicht gesteld is en gratis is voor ieder kind. In artikel 28.1 onderdeel E wordt het volgende omschreven:

“De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe: maatregelen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen” (Unicef, 2009).

Het onderwijs in Suriname kent verschillende lagen, namelijk: preprimair onderwijs (onderwijs voor kinderen van vier tot en met vijf jaar), primair onderwijs (onderwijs voor kinderen van zes tot en met twaalf jaar), secundair onderwijs en tertiair onderwijs (Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling in Suriname, 2004). Zoals het Kinderrechtenverdrag stelt, dienen de aangesloten landen, het primair onderwijs verplicht te stellen. Dit betekent dat in Suriname de kinderen van 6 tot en met 12 jaar leerplichtig zijn (Rajcomar, 2006). Cijfers tonen aan dat er vanaf het secundaire onderwijs sprake is van een hoog percentage schoolverzuim. Van de meisjes neemt 22 procent niet deel aan het secundair onderwijs. Van de jongens neemt 23 procent niet deel aan het secundair onderwijs type. Het Kinderrechtenverdrag stelt als eis dat alle Staten die partij zijn maatregelen dienen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen (Unicef, 2009).

De visie van Stichting Rumas luidt:

“Over vijf jaar is stichting Rumas zowel nationaal als internationaal de toonaangevende ontwikkelings- trainings- begeledings- en opvangorganisatie voor het kwalitatief begeleiden en opleiden van reeds ontspoorde jongeren en jongeren die dreigen te ontsporen, in de leeftijdsklasse van 12 tot en met 24 jaar en gezinnen, in samenwerking met partners (Stichting Rumas, n.d.).

Uit de visie van stichting Rumas is te herleiden dat Rumas waarde hecht aan de kwaliteit en duurzaamheid van zijn hulpverlening. Om die reden wil stichting Rumas in kaart hebben gebracht wat de huidige situatie van de jongens is, die reeds hebben deelgenomen aan de training “Youth at Risk”. Daarnaast is stichting Rumas benieuwd naar de ervaringen van de jongens die hebben deelgenomen. Op basis van dit onderzoek en de aanbevelingen die hieruit

volgen kan stichting Rumas de training "Youth at Risk" optimaliseren. Rumas werkt in het belang van de Surinaamse jongens, door de training "Youth at Risk" te evalueren en te optimaliseren. Dit helpt Suriname om het Kinderrechtenverdrag na te streven.

1.2 Doelstellingen

1.2.1. Korte termijn doelstelling

Eind januari is de huidige situatie van de jongens bekend, die van 2014 hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training bij Rumas in Suriname. Daarnaast zijn de ervaringen van de jongens die de training hebben gevolgd in kaart gebracht.

1.2.2. Lange termijn doelstelling

Op basis van de uitkomsten van dit evaluatie onderzoek wordt de "Youth at Risk" training van Rumas in Suriname geoptimaliseerd.

1.3 Onderzoeksvraag

1.3.1. Hoofdvraag

Wat is de huidige situatie van de jongens die in 2014 hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training bij Rumas in Suriname en hoe hebben zij deze training ervaren?

1.3.2. Deelvragen

Een onderscheid wordt gemaakt tussen theoretische- en praktijkgerichte deelvragen. Theoretische deelvragen worden beantwoord met kennis en praktijkgerichte deelvragen worden onderbouwd met meningen en ervaringen uit de praktijk.

Theoretische deelvragen

1. Welke doelgroep neemt deel aan de "Youth at Risk" training van Rumas?
2. Wat zijn de doelen van de "Youth at Risk" training Rumas?
3. Hoe is de "Youth at Risk" training vorm gegeven?
4. Welke factoren uit de theorie en volgens deskundigen, hebben mogelijk invloed gehad op de situatie waarin de jongens zich bevonden voordat ze zijn gestart met de training?

Praktijkgerichte deelvragen

1. Hoe zag de situatie van de jongens die hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training eruit op het gebied van wonen, werk/onderwijs en privé bij aanvang van de training?
2. Hoe ziet de huidige situatie van de jongens die hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training eruit op het gebied van wonen, werk/onderwijs en privé?
3. Hoe is de "Youth at Risk" training ervaren?

Om vorm te geven aan "de huidige situatie van de jongens" wordt in de praktijkgerichte deelvragen onderscheid gemaakt tussen de leefgebieden wonen, werk/onderwijs en privé. Met wonen wordt bedoeld of de jongen onderdak heeft, waar en bij wie. Met werk/onderwijs wordt bedoeld of de jongen naar school gaat, een diploma heeft, werkt of werkloos is. Op het gebied privé wordt het sociale netwerk van de jongen in kaart gebracht. Er wordt gekeken of de jongen een relatie heeft of alleenstaand en wat de dagbesteding van de jongen is, naast school.

Leeswijzer

Het bachelorrapport bestaat uit vijf hoofdstukken. Voorafgaand aan de vijf hoofdstukken wordt een samenvatting van het uitgevoerde onderzoek gegeven. In hoofdstuk 1 wordt de aanleiding van het onderzoek beschreven, daarnaast geeft hoofdstuk 1 een overzicht van de vraag,- en doelstellingen van dit onderzoek. In hoofdstuk 2, het theoretisch kader, wordt door middel van literatuuronderzoek en het bevragen van deskundigen, antwoord gegeven op de theoretische deelvragen. In hoofdstuk 3 wordt de methode, het type onderzoek, de populatie en de steekproef toegelicht. Ook worden de onderzoeksinstrumenten, de betrouwbaarheid en validiteit in dit hoofdstuk besproken. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de resultaten van dit onderzoek en

wordt er antwoord gegeven op de praktijkgerichte deelvragen. Ook worden de uitkomsten van de dataverzameling hier beschreven. In hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen geschreven en wordt er antwoord gegeven op de hoofdvraag. Ten slotte is de discussie beschreven waarin wordt ingegaan op de visie die de onderzoekers hebben op de betrokkenheid van ouders bij Stichting Rumas.

2. Theoretisch kader

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden, wordt in dit theoretisch kader antwoord gegeven op de theoretische deelvragen van dit onderzoek. Er wordt beschreven wat de missie en visie van Rumas zijn, welke doelgroep deelneemt aan de “Youth at Risk” training, wat de doelen zijn van deze training en hoe deze training is vormgegeven. Daarnaast worden de risicofactoren met betrekking tot schoolverzuim beschreven.

2.1 “Youth at Risk” bij Rumas

In deze paragraaf wordt eerst geschreven over de missie en visie van Rumas, waarna vervolgens verder wordt ingegaan op de doelgroep en training “Youth at Risk”.

2.1.1 Missie en visie van Rumas

Rumas is een stichting die zich bezig houdt met het begeleiden en opleiden van jongens in de leeftijdsgroep van twaalf tot en met 24 jaar, die zich niet adequaat ontwikkelen of stagneren in hun ontwikkeling. De visie, missie en kernwaarden van stichting Rumas zijn:

Visie:

Over vijf jaar is Stichting Rumas, zowel nationaal als internationaal, de toonaangevende ontwikkelings- trainings- begeleidings- en opvangorganisatie voor het kwalitatief begeleiden en opleiden van reeds ontspoorde jongeren en jongeren die dreigen te ontsporen, in de leeftijdsklasse van 12 tot en met 24 jaar en gezinnen, in samenwerking met partners. (Stichting Rumas, 2014, p. 4)

Missie:

Wij beïnvloeden het ongewenste gedrag van jongeren positief en bevorderen de bewustwording van de samenleving door middel van:

- Individuele- en groepsbegeleiding, attitude-vormingskampen, trainingen, scholing en vormingsactiviteiten met een recreatief karakter
- Versterking van de thuissituatie door gezinscoaching
- Mentor begeleiding
- Creëren van opvangmogelijkheden voor jongeren die daarvoor in aanmerking komen (Stichting Rumas, 2014, p. 4)

De kernwaarden:

1. “Geloof in god
2. Respect
3. Teamwork
4. Dienstbaarheid
5. Betrouwbaarheid
6. Verantwoordelijkheid” (Stichting Rumas, 2014, p. 4)

Het hoofddoel van stichting Rumas is om de jongens te begeleiden naar zelfstandigheid. Rumas streeft ernaar om de jongens op te leiden tot een vakman of ze weer terug te plaatsen in het onderwijs. Hiermee tracht Rumas de draagkracht van de jongens te vergroten en hun draaglast te verkleinen. Rumas hecht veel waarde aan respectvolle en liefdevolle omgang met de jongens, waardoor zij bij Rumas een veilige thuishaven vinden en de drempel richting hulpverlening laag is (Stichting Rumas, 2014).

In de trainingen heeft Rumas ook als doel om de interactie/band tussen de ouders/verzorgers en de betreffende jongere te verstevigen. Daarnaast besteedt Rumas ook aandacht aan het aandeel van de vader in het gezin en welke rol hij dient te vervullen (Stichting Rumas, 2014).

2.1.2 “Youth at risk”

Rumas maakt gebruik van drie verschillende trainingen, gericht op de verschillende problematieken en leeftijden van de doelgroep. De drie verschillende trainingen zijn:

- ‘Drop outs’: de groep ‘drop outs’ bedraagt jongens in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 24 jaar die, om welke reden dan ook, voortijdig uit het onderwijsproces zijn gestapt (Stichting Rumas, 2015).
- ‘Youth at risk’: de groep ‘Youth at risk’ bedraagt jongens in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 16 jaar die door onacceptabel gedrag te vertonen binnen de school of door gebrek aan vaardigheden zich niet adequaat kunnen ontplooiën binnen de maatschappij, waardoor zij school vroegtijdig dreigen te verlaten (Stichting Rumas, 2015).
- ‘Youth in conflict with the law’: bedraagt jongens in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 24 jaar die in aanraking zijn gekomen met justitiële autoriteiten of reeds veroordeeld zijn voor het plegen van een strafbaar feit (Stichting Rumas, 2015).

Dit onderzoek gaat in op de ‘Youth at risk’ training. Zoals eerder beschreven is, dreigen de jongens allemaal school vroegtijdig te verlaten. Dat is de reden waarom de jongens in aanmerking komen voor de ‘Youth at risk’. Het doel bij de ‘Youth at risk’ training is het verbeteren van de schoolprestaties van de jongens en/of het verzuim van school te stoppen om voortijdig schoolverlaten te vermijden (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Dit in verband met dat de jongens nog leerplichtig zijn en dus naar school moeten (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016).

De gedragskenmerken die de jongens vertonen tijdens de ‘Youth at risk’ training zijn als volgt:

- De jongens vertonen storend gedrag op school
- De jongens spijbelen vaak en hebben geen interesse voor de school
- De jongens doubleren bijna in alle klassen door vaak niet geïdentificeerde leerproblemen of –stoornis
- De jongens vertonen agressief gedrag wat zich uit in criminaliteit, vandalisme en vechten
- De jongens hebben veel boosheid
- De jongens zijn onverdraagzaam
- De jongens accepteren geen gezag van ouderen
- De jongens zijn onbeleefd, respectloos naar anderen
- De jongens vertonen overdreven acting out gedrag
- De jongens kunnen zich niet aan de regels houden
- De jongens verleggen hun grenzen op een overdreven manier
- De jongens kennen geen angst
- De jongens gebruiken vaak grove taal; vloeken en dreigen
- De jongens kunnen geen emotionele binding aangaan
- De jongens zijn al heel jong met de politie in aanraking gekomen
- De jongens zwerven ’s avonds laat op straat
- De jongens vertonen extreem pestgedrag (Stichting Rumas, 2014a, p. 11)

Rumas heeft geconstateerd dat in de doelgroep een onderscheid te maken is tussen verschillende problematieken en achtergronden, waar de bovenstaande verschillende gedragskenmerken van de jongens uit voort vloeien. Rumas heeft negen categorieën opgesteld, waaruit af te leiden is dat iedere jongere een eigen aanleiding heeft om uiteindelijk te starten met de “Youth at risk” training (Stichting Rumas, 2015). Deze verschillende categorieën zijn omschreven in bijlage 1.

2.1.3 Werkwijze Stichting Rumas

De doelgroep voor de ‘Youth at Risk’ training wordt geselecteerd uit verschillende cliënten die zich aanmelden bij de ‘Jusie- Amalia Gezinscoaching Unit’ van stichting Rumas. Bij de ‘Jusie-Amalia Gezinscoaching Unit’ worden verschillende cliënten met verschillende hulpvragen en problematieken geholpen. De begeleiders van Rumas bieden hun cliënten begeleiding in de opvoeding, ondersteuning bij scholen en ondersteuning in de vorm van adviesgesprekken (Stichting Rumas, 2014a). Wanneer deze vormen van hulpverlening niet voldoende toereikend zijn, omdat de problematiek bijvoorbeeld te complex is, dan kunnen de begeleiders van Rumas ervoor kiezen om middels een intakegesprek erachter te komen of de jongere met zijn complexe

hulpvraag geholpen is met een deelname aan de 'Youth at Risk' training (Stichting Rumas, 2014a; A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). De jongere zal dan eerst naar de fase attitudevorming, bosbivak gaan. Hiervoor is het een vereiste dat de jongeren geen geestelijke beperking hebben, een goede lichamelijke gezondheid heeft wat de jongere in staat stelt deel te nemen aan de sportactiviteiten, kan lezen en schrijven (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016). Iedere jongere begint daardoor aan de 'Youth at Risk' training middels een intakegesprek. Ten alle tijde van de training ligt de focus op het versterken van de jongens. Hiervoor krijgen de jongens veel liefde in de vorm van brasa's (omhelzingen), complimenten en stimulerende woorden, zowel van medewerkers als van jongens onder elkaar. Daarbij ligt de focus tijdens de training meer op hetgeen wat goed gaat en dat belonen, dan op hetgeen wat minder goed gaat en dat bestraffen (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016).

De intakegesprekken

Het intakegesprek heeft als doel om de hulpvraag van de ouder en de jongere in kaart te brengen. Daarbij komen de subdoelen: "Reviseren van de selectieprocedure voor het begeleidingstraject van de 'Youth at Risk', analyseren en definiëren van de doelgroep, categoriseren van de probleemgebieden van de doelgroep" (Stichting Rumas, 2015). De jongere wordt door de ouders/verzorgers of school aangemeld bij Stichting Rumas. Soms worden jongens ook doorverwezen naar stichting Rumas door 'Opa Doeli', politie, familierechterlijke zaken en jeugdzorg. Na de intakegesprekken wordt bepaald of de jongeren baat hebben bij het vervolg van de 'Youth at Risk' training. Middels een motivatiedag en een sportdag wordt er ook geobserveerd of de jongens de juiste motivatie en houding hebben voor de bosbivak (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016). Het vervolg houdt in dat de jongeren mee gaan naar de fase; attitudevorming, bosbivak.

Attitudevorming: Bosbivak

Alle jongeren van de 'Youth at Risk' training gaan samen naar een attitude vormingskamp in het bos. Binnen Rumas wordt het attitude vormingskamp ook wel de 'bosbivak' genoemd. Dit kamp duurt zes dagen. Het algemene doel van het zesdaagse attitude vormingskamp is dat stichting Rumas wil werken aan de versterking van de persoonlijke ontwikkeling van deze jongeren. Ook wil Rumas oude gewoonten (aangeleerd gedrag) van de jongeren doorbreken. Het installeren van nieuwe waarden, normen en doelen is ook onderdeel van de training (Stichting Rumas, 2015). Daarnaast dient het kamp ook als een goede observatie, waarna stichting Rumas bij afloop van het kamp, stappen in de hulpverlening kan ondernemen (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Het kamp werkt op basis van de volgende subdoelen: "subdoel 1: door het gedrag te beïnvloeden, kan gedragsverandering plaatsvinden. Subdoel 2: rekening leren houden met hun omgeving. Subdoel 3: de eenheid binnen de groep bevorderen, verdraagzaamheid naar elkaar toe hebben en vertrouwen in zichzelf hebben. Subdoel 4: de jongeren bewust maken van de competenties die zij bezitten" (Stichting Rumas, 2015).

In de dagen van het attitude vormingskamp vinden verschillende trainingen plaats. De trainingen worden omschreven in een evaluatie rapport van de 'Youth at Risk' training in 2014 (Stichting Rumas, 2015). Binnen Rumas speelt christelijke overdenking een belangrijke rol. Tijdens de bosbivak wordt iedere ochtend aandacht besteed aan overdenking middels een gebed. Verder leren de jongens over discipline, verdraagzaamheid, samenwerking en respect voor elkaar hebben middels sport activiteiten en een speurtocht. Tijdens de tropenvoorlichting en de training 'overlevingstechnieken in het bos' leren de jongens skills aan om zich te kunnen redden en juist te gedragen in de natuur. De jongens leren wanneer het veilig en onveilig is in het bos. Tijdens de bosbivak wordt er ook aandacht besteed aan de seksuele ontwikkeling en het risico van alcohol en drugs bij de jongens (Stichting Rumas, 2015).

Tijdens de bosbivak worden twee verschillende sessies gegeven voor het aanleren van sociale vaardigheden. In de eerste sessie is het doel dat de jongeren zich beter kunnen handhaven in verschillende sociale situaties. Daarvoor wordt in deze eerste sessie eerst gewerkt aan dat de jongens hun eigen gedrag beter kunnen sturen, de oplossingsvaardigheden van de jongens worden vergroot en er wordt gewerkt aan dat de jongens keuzes kunnen maken en hun handelen daarop af kunnen stemmen. De tweede sessie heeft als doel dat de jongens zich bewust

worden wat het effect is van hun handelen op hun omgeving. Hierbij wordt er tijdens deze sessie gewerkt aan het opstellen van lange termijn doelen voor de jongens en het vergroten van het positief zelfbeeld en zelfvertrouwen van de jongeren (Stichting Rumas, 2015).

Er wordt ook aandacht besteed aan de emotieregulatie van de jongens met betrekking tot woede en agressie in de training 'woede en agressie'. Hierbij is een subdoel dat de jongeren leren hoe zij problemen kunnen oplossen zonder geweld te gebruiken. Tot slot wordt er ook een training besteed aan de communicatie van de jongens. De jongens krijgen in deze training tools aangereikt om hun communicatie met anderen te verbeteren. Zo leren zij hoe zij de juiste vragen kunnen stellen en hoe zij zich tijdens een gesprek juist kunnen verwoorden (Stichting Rumas, 2015).

Wekelijkse groepsbegeleiding

Na afloop van de attitudevorming, bosbivak, komen de jongeren wekelijks naar Rumas voor groepsbegeleiding op zaterdag (Stichting Rumas, 2015). Het doel hierbij is dat de jongeren verder werken aan de doelen die zijn opgesteld tijdens de attitudevorming. Op zaterdag krijgen de jongens dan theorie, die zij op de maandag erna kunnen toepassen op school. De zaterdag erna kunnen zij dan hun week evalueren samen met de medewerkers van Rumas (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016). Het is onbekend hoe lang dit traject duurt. Dit is afhankelijk van de behoefte en ontwikkeling van de jongens.

Counseling / ouderbegeleiding / opvoedingsondersteuning

Gedurende het traject van de 'Youth at risk' training, volgen de opvoeders verschillende sessies waarin Rumas hen informeert, adviseert en begeleid bij opvoedingsvraagstukken die betrekking hebben op het gedrag van de jongeren (Stichting Rumas, 2015). Verschillende opvoedthema's komen aanbod. Daarnaast wordt er ook gelegenheid gecreëerd om opvoeders van elkaar te laten leren (Stichting Rumas, 2015).

Nazorg

De nazorg is nog sterk in ontwikkeling. Er zijn weinig medewerkers van Rumas die de nazorg kunnen uitvoeren. Rumas werkt eraan om dit te verbeteren en hoopt dat zij in 2017 extra personeel kunnen aannemen, zodat de nazorg beter uitgevoerd kan worden (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016). Ondanks deze ontwikkeling, heeft Rumas al veel positieve ervaringen met de nazorg. De medewerkers zoeken de jongens actief op via telefonie en huisbezoeken. Vervolgens gaan ze ook langs op het werk of de school. De medewerkers vertellen dat het werkt, omdat de jongens zien dat er contact is tussen Rumas en hun omgeving. Hierdoor worden de jongens herinnerd aan hetgeen zij bij Rumas hebben geleerd. Rumas ziet tijdens de bezoeken en gesprekken hoe de theorie die de jongens geleerd hebben bij Rumas terug is te zien in de praktijk (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016). Rumas zelf trekt naar aanleiding van de bevindingen die zij doen tijdens de nazorg, conclusies voor hun eigen training (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016).

2.2 Factoren schoolverzuim

In deze paragraaf wordt beschreven wat vroegtijdig schoolverlaten en schoolverzuim betekent. Vervolgens worden de risico- en beschermingsfactoren beschreven die mogelijk invloed hebben op vroegtijdig schoolverlaten of schoolverzuim. Ook zal worden beschreven hoe dit tot uiting komt in Suriname.

2.2.2 Voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim

De aanleiding van dit onderzoek beschrijft dat alle landen die het 'Verdrag van de Rechten van het Kind' hebben geratificeerd, waaronder Suriname, volgens dit verdrag het primair onderwijs verplicht dienen te stellen en voor iedereen gratis beschikbaar moeten stellen (Unicef, 2009).

In Suriname volgen kinderen van zes tot en met twaalf jaar primair onderwijs. Na het primair onderwijs volgt het secundair onderwijs en/of tertiair onderwijs (Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling in Suriname, 2004). In Suriname zijn kinderen van zes tot en met twaalf jaar leerplichtig, dit betekent dat zij verplicht primair onderwijs moeten volgen

(Rajcomar, 2006). Inmiddels lijkt dat Suriname werkt aan de leeftijd van de leerplicht in het land. De leerplicht zou zijn verhoogt van twaalf tot zestien jaar (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Echter is dit nog niet terug te vinden in literatuur.

Wanneer onderwijs verplicht is voor een kind, moet hij of zij een geldige reden hebben om vrijstelling te krijgen voor het volgen van onderwijs. Ook als het om een dag of een uur onderwijs gaat. Geldige redenen voor vrijstelling van onderwijs zijn onder andere: “ziekte, schorsing, religieuze feestdag, huwelijk en begrafenis” (Rijksoverheid, z.j.). Afwezigheid op school met een geldige reden, wordt ook wel geoorloofd schoolverzuim genoemd. Indien kinderen die leerplichtig zijn, zonder geldige redenen afwezig zijn op school, wordt dit ongeoorloofd schoolverzuim genoemd. Ouders van de kinderen zijn dan strafbaar. Wanneer leerplichtige kinderen niet staan ingeschreven op een school, dan wordt dat absoluut schoolverzuim genoemd (Rijksoverheid, z.j.).

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren die voor het behalen van een startkwalificatie (een diploma mbo niveau twee of hoger, HAVO of VWO) school verlaten (NJI, 2016; Rijksoverheid, z.j. A). Hierbij is het mbo een Nederlandse term. Het Nederlandse MBO, niveau twee of hoger, is gelijk aan het niveau van een NATIN diploma. Een NATIN diploma is een opvolger van het Surinaamse MULO diploma, die gelijk staat aan het Nederlandse vmbo-t diploma (EP Nuffic, 2015). HAVO/VWO zijn in Suriname en Nederland gelijk (EP Nuffic, 2015). Het verlaten van school zonder een startkwalificatie verminderd de kansen op de arbeidsmarkt voor deze jongeren (NJI, 2016; Rijksoverheid, z.j. A).

Schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten hebben met elkaar te maken, maar zijn dus niet hetzelfde. Schoolverzuim kan namelijk een risicofactor zijn die uiteindelijk voortijdig schoolverlaten teweeg brengt (NJI, 2016). Dit is ook wat gebeurt bij de jongens die deelnemen aan de “Youth at Risk” training. Een van de gedragskenmerken is namelijk dat zij veel spijbelen en gedragsproblemen laten zien in de klas (Stichting Rumas, 2015). Bij veel deelnemers van de “Youth at Risk” training is er dus sprake van schoolverzuim en lopen zij het risico op voortijdig schoolverlaten.

2.2.3 Risicojongeren Suriname

Verschillende onderzoeken uit het afgelopen decennia hebben onderzocht welke factoren het risico op vroegtijdig schoolverlaten en/of schoolverzuim kunnen vergroten of juist beschermen. Zo constateren Baat en Foolen (2012) uit literatuuronderzoek gebaseerd op zowel Nederlandse als buitenlandse onderzoeken dat de risicofactoren zijn onder te verdelen op verschillende niveaus, namelijk op individueel niveau; sekse, leeftijd, etniciteit, schoolprestaties, handicaps en stoornissen, persoonlijkheidskenmerken en gedragsproblemen, en op het niveau van de omgeving van het kind: gezinskenmerken, leeftijdgenoten en schoolkenmerken. Rajcomar (2006) onderscheidt, op basis van onderzoek in sociaal wetenschappelijke literatuur, factoren in: leerling kenmerken, ouderkenmerken en schoolkenmerken. Rajcomar (2006) benoemt dat schoolmotivatie, school identificatie, zelfbeeld, peers en sekse factoren van schoolverzuim zijn op het niveau van de leerling. Op gezins- en schoolniveau onderscheidt Rajcomar (2006) de volgende factoren: opvoedingsstijl, gezinssamenstelling, opleiding, klassegrootte en relatie docent – student. Baat en Foolen (2012) en Rajcomar (2006) hebben inhoudelijk veel overeenkomsten in de risicofactoren die zij noemen, maar er zijn ook een aantal verschillen. Zo verschillen zij in de manier van hoe zij de factoren ordenen, maar wat meer interessant is, is dat het lijkt dat Rajcomar (2006) de risicofactoren op alle gebieden meer op de context van en interactie met school heeft gericht dan Baat en Foolen (2012). Zo benoemt Rajcomar (2006) bijvoorbeeld geen handicaps en persoonlijkheidsstoornissen, maar wel klassegrootte en opleiding. Baat en Foolen (2012) benoemen meer factoren die individueel met het kind te maken hebben dan Rajcomar (2006).

Wat de situatie van Surinaamse risicojongeren is, onderzoeken PADF et al. (2013). Zij hebben negen gemeenschappen van Suriname betrokken in hun onderzoek. Zij definiëren risicojongeren als volgt:

- (a) Een jongen of meisje in de leeftijd van 15 tot 24 jaar, afkomstig uit de doelgroepbuurt in kwestie; (b) een jongere, die op het moment van de beoordeling is ingeschreven op een school of een opleiding; (c) een jongere, die al eens is blijven zitten en/of voor een

langere periode afwezig is geweest van school of opleiding; (d) een jongere, die vastbesloten is het risico te lopen op voortijdig de school of opleiding te verlaten wegens een gebrek aan steun in de thuisomgeving; (e) een meisje dat zwanger zou kunnen zijn; (f) een jongere die slecht gedrag vertoont of; (g) een jongere die slecht presteert op school of die een leerachterstand heeft. (PADF et al., 2013, p. 3)

PADF et al. (2013) onderscheiden hun bevindingen op drie verschillende niveaus: Individueel en familie niveau, gemeenschapsniveau en institutioneel en/of systematisch niveau, die redelijk overeenkomen met de verdeling van de risicofactoren door Baat en Foolen (2012) en Rajcomar (2006). Op elk niveau is er sprake van risicofactoren die de kans op schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten vergroten (PADF et al., 2013).

Uit de verschillende theorieën blijkt dat iedere theorie de risico- en beschermende factoren op een andere manier ordent, maar ook dat ze inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomen en indien ze verschillen, ze elkaar goed aanvullen. Om de verschillende theorieën gemakkelijk met elkaar te kunnen vergelijken en van daaruit conclusies te trekken voor de deelvragen, worden de risico- en beschermende factoren in dit onderzoek van elkaar onderscheiden in: kindfactoren, gezinsfactoren en omgevingsfactoren.

Kindfactoren schoolverzuim

In deze paragraaf wordt omschreven wat de risico- en beschermende factoren zijn voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten op niveau het van het kind. Als eerst worden de risicofactoren vanuit theorie beschreven. Daarna wordt beschreven hoe PADF et al. (2013) omschrijven hoe zij risicofactoren terug zien bij de jongeren in Suriname.

Risicofactoren bij kinderen in het algemeen

Baat en Foolen (2012) beschrijven uit verschillende bronnen dat het blijkt dat meisjes over het algemeen meer verzuim hebben dan jongens, maar jongens meer kans hebben om school voortijdig te verlaten. In de redenen van verzuim is er geen significant verschil. Over een mogelijke verklaring dat jongens een grotere kans hebben om school voortijdig te verlaten, schrijven Baat en Foolen (2012) dat jongens vaak meer externaliserend probleemgedrag vertonen en meisjes meer internaliserend probleemgedrag vertonen. Angenent (2007) stelt dat verzuim onder jongens en meisjes ongeveer evenveel voorkomt, waarin hij Baat en Foolen (2012) tegenspreekt, die zeggen dat meisjes over het algemeen meer verzuimen.

Volgens Baat en Foolen (2012) en Angenent (2007) speelt leeftijd ook een rol in schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Hoe ouder jongeren zijn, hoe vaker zij spijbelen en uitvallen. Met uitzondering van de examenklassen volgens Angenent (2007). Daarnaast stapelen de risico's voor veel voortijdig schoolverlaters zich wel al op jonge leeftijd op en begint het proces van voortijdig schoolverlaten al op jonge leeftijd. Een kind dat met een taalachterstand begint heeft een grotere kans om op latere leeftijd het onderwijs voortijdig te verlaten (Baat & Foolen, 2012).

Een handicap of een stoornis kan een reguliere schoolloopbaan in de weg staan (Baat & Foolen, 2012). Beperkte cognitieve vermogens kunnen er bijvoorbeeld voor zorgen dat het voor een jongere niet haalbaar is om zijn startkwalificatie te behalen. Ook kinderen met lichamelijke en/of psychische beperkingen, zoals ADHD of ADD, kunnen moeite hebben met het behalen van een startkwalificatie. Zij hebben extra ondersteuning van de school nodig om het nadeel van hun beperking te compenseren (Baat & Foolen, 2012).

Volgens Baat en Foolen (2012) kunnen persoonlijkheidskenmerken de kans op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten vergroten. Het gaat hierbij om de volgende persoonlijkheidskenmerken: impulsiviteit, angst gerelateerde problemen, gebrekkige sociale vaardigheden, weinig zelfvertrouwen, gebrekkig zelfcontrole, temperament, hyperactiviteit, zich genegeerd voelen op school en weinig betrokkenheid bij de school. Daarnaast kunnen gedragsproblemen, delinquent gedrag vertonen en/of het gebruik van drugs de kans op schoolverzuim vergroten. Angenent (2007) benoemt ook dat kinderen met een lage zelfwaardering of zelfvertrouwen minder goed in staat zijn om zich op school te handhaven en daardoor een grotere kans lopen op schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten. Zelfwaardering

is volgens Angenent (2007) daarnaast ook belangrijk voor goed functioneren en slagen op school en voor de leercapaciteiten.

Volgens Baat en Foolen (2012) en Angenent (2007) zijn slechte schoolprestaties een risicofactor voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Voorbeelden van slechte schoolprestaties zijn: slechte cijfers, zitten blijven, een taalachterstand en/of leerproblemen. Leerproblemen worden veelal als frustrerend ervaren en dragen daarmee bij aan een afkeer tegen de school. Angenent (2007) benoemt dat slechte schoolprestaties de zelfwaardering verminderd, wat maakt dat jongeren dan weer slechter in staat zijn om goed te leren.

Slechte schoolprestaties zijn ook van invloed op schooluitval (Baat & Foolen, 2012; Angenent, 2007). Leerlingen die uiteindelijk zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, behaalden aan het eind van de basisschool minder goede schoolresultaten en kregen een lager schooladvies dan leerlingen die wel een havo-, vwo- of hoger diploma behalen. Ook bleken deze jongeren minder gemotiveerd en beschouwden zij de school als een weinig positieve omgeving (Baat & Foolen, 2012). Baat en Foolen (2012) omschrijven in hun publicatie ook een onderzoek van Battin-Pearson en collega's (2000). Dit onderzoek laat zien dat slechte schoolprestaties duidelijke voorboden zijn van vroegtijdig schoolverlaten. Ook het zitten blijven als gevolg van onvoldoende schoolprestaties blijkt een belangrijke risicofactor te zijn voor voortijdig schoolverlaten. Daarnaast wijst de Inspectie van Onderwijs er ook op dat een kwart van de kinderen bij het verlaten van de basisschool onvoldoende kan lezen (Baat & Foolen, 2012). Hierdoor hebben deze leerlingen moeite met het lezen van teksten uit schoolboeken, wat de prestaties niet ten goede komt (Baat & Foolen, 2012).

Risicofactoren bij kinderen in Suriname

Blijven zitten is een van de belangrijkste risicofactoren onder Surinaamse jongeren voor verzuim en voortijdig schoolverlaten. Landelijk heeft meer dan 40% van alle studenten in Suriname zeven jaar of meer nodig om het zesjarige lagere onderwijsprogramma af te maken. Vervolgens slaagt slechts 50% van alle studenten voor het eindexamen van het primair onderwijs (PADF et al., 2013). Een van de hoofdredenen voor het voortijdig verlaten van onderwijs, is het zwanger raken van meisjes.

Volgens PADF et al. (2013) speelt hierbij een rol dat veel Surinaamse jongeren geen realistische ambities hebben voor hun toekomst. Het lijkt alsof velen van hen geen duidelijk besef hebben van de rol en bijdrage van onderwijs in het realiseren van hun wensen en doelen in het leven. Dit gebrek aan inzicht is voornamelijk te wijten aan de gebrekkige oriëntatie die de meeste risicjongeren hebben ontvangen van hun omgeving, stellen PADF et al. (2013). Maatschappelijk organisaties, zoals de politie, hebben deze ontwikkeling bevestigd door te erkennen dat op dit moment veel jongeren zich niet bewust zijn van de waarde van een goede opleiding en dus voortijdig het onderwijs verlaten. Deze jongeren zien een betere toekomst in het werken en geld verdienen, zodat zij zichzelf en hun familie op korte termijn kunnen onderhouden. De jeugd is geïnteresseerd in 'snel' geld (PADF et al., 2013). Daarnaast geven deze zelfde organisaties aan dat de jongeren niet goed inzien hoe ze met dit geld moeten omgaan. Hierdoor ontstaat de 'hossel' mentaliteit bij de jongeren en volgens de gesproken maatschappelijke organisaties neemt deze mentaliteit toe (PADF et al., 2013). Dat maakt dat jongeren geïnteresseerd zijn in snel geld, maar geen duurzame baan aangaan. Als ze vinden dat ze voor nu genoeg geld hebben stoppen ze met werken. Hierbij speelt een rol dat onder jongeren in Suriname een hoge werkloosheid heerst (37,9%) en het ook lastig is voor ze om een baan te krijgen (PADF et al., 2013). Ook dragen drugsgebruik, een laag zelfbeeld en groepsdruk bij aan het risico dat zij voortijdig de school of de beroepsopleiding verlaten, omdat zij geïnteresseerd zijn in 'snel' geld (PADF et al., 2013).

Een andere factor die meespeelt in schoolverzuim, blijven zitten en voortijdig het onderwijs verlaten, is het gedrag van een student op school. Surinaamse leerkrachten vinden dat studenten zich misdragen op school, omdat ze proberen straatgedrag na te doen in een poging om de aandacht te krijgen, die ze thuis niet ontvangen (PADF et al., 2013).

Daarnaast komt bij 57% van alle Surinaamse risicjongeren gevoelens van depressie voor volgens PADF et al. (2013). Deze risicjongeren benoemen dat zij momenten van woede, depressie en gevoelens van onbegrip ervaren. Als gevolg daarvan ontwikkelen zij een zelfbeeld waarin zij niet gewaardeerd worden als persoon. Ouders van deze jongeren benoemen dat zij hun kinderen niet kunnen bieden wat zij nodig hebben wanneer zij kampen met depressieve

gevoelens. Deze jongeren wendden zich met hun problemen eerder tot hun vrienden of willen gewoon met rust gelaten worden door hun ouders (PADF et al., 2013).

Volgens PADF et al. (2013) benoemde de meerderheid van de risicojongeren dat zij een gebrek aan vertrouwen hebben in anderen. 15 % van de jongeren verklaarde dat zij helemaal niemand vertrouwen. Volgens PADF et al. (2013) is dit een probleem onder de risicojongeren en heeft dit een grote invloed op hun verdere school- of werkcarrière.

Beschermende factoren bij kinderen in het algemeen

Volgens Baat en Foolen (2012) is het van belang dat een leerling vertrouwen heeft in een succesvolle schoolloopbaan. Daarnaast vinden zij en Baat, Messing en Prins (2014) het ook belangrijk dat een leerling een concreet toekomstperspectief voor ogen heeft. Dit stimuleert het doorzettingsvermogen van de leerling en daarmee de aanwezigheid op school. Goede schoolprestaties en goede sociale vaardigheden zijn ook beschermende factoren voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (Baat & Foolen, 2012; Baat et al., 2014). Daarnaast geeft Rajcomar (2006) aan dat leerlingen die de school als positief beleven en zich verbonden voelen met de school (zich identificeren met school), gemotiveerder zullen zijn om school af te maken. Wellicht dat een concreet toekomstperspectief, zoals Baat en Foolen (2012) stellen, kan helpen bij deze positieve beleving. Baat et al. (2014) benoemen ook dat een persoonlijke binding tussen school en de leerling erg belangrijk is en dat een steunend netwerk met andere leerlingen en leraren hierbij helpend is. Rajcomar (2006) benoemt ook dat het belangrijk is dat de leerling een positief zelfbeeld heeft. Angenent (2007) is het hiermee eens. Het zelfbeeld staat in verband met het zelfvertrouwen en het positief of negatief beleven van de school. Een positief zelfbeeld gaat samen met zelfvertrouwen en een positieve beleving van de school (Rajcomar, 2006). Deze factoren hebben wederzijds invloed op elkaar.

Daarnaast het hebben van geen handicaps, stoornissen of persoonlijkheidskenmerken die een risicofactor vormen voor schoolverzuim en voortijdig school verlaten, een beschermende factor (Baat & Foolen, 2012). Het hebben van geen taalachterstand of leerproblemen, is ook een beschermende factor (Baat & Foolen, 2012). Het niet hebben van deze eigenschappen, bevordert een reguliere schoolloopbaan.

Gezinsfactoren schoolverzuim

In deze paragraaf wordt omschreven wat de risicofactoren zijn voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten op het niveau van het gezinssysteem. Eerst worden factoren vanuit de algemene theorie benoemd en daarna de factoren uit de Surinaamse theorie en situatie.

Risicofactoren bij gezinnen in het algemeen

Het opleidingsniveau en de ondersteuning ten aanzien van onderwijs van ouders spelen een belangrijke rol in het risico op voortijdig schoolverlaten. Leerlingen die van hun ouders geen aanmoediging en ondersteuning krijgen, verzuimen vaker en hebben 50 procent meer kans op schooluitval dan jongeren die dit wel krijgen (Baat & Foolen, 2012).

Angenent (2007) voegt daaraan toe dat hoe het met kinderen op school vergaat in hoge mate afhangt van hoe ze in het gezin op school zijn voorbereid. Hiermee wordt bedoeld of de kinderen in de thuissituatie ervaringen hebben kunnen opdoen die zich in staat stellen om een identiteit op te bouwen waarmee zij zich in de school kunnen handhaven (Angenent, 2007). In de thuissituatie is het daarom cruciaal dat ouders de kinderen ondersteunen en stimuleren in en voor het onderwijs. De mate waarin de ouders hun kinderen stimuleren voor onderwijs, heeft, volgens Angenent (2007), een verband met de opleiding van de ouders, hun interesse in intellectuele onderwerpen, het taalgebruik thuis, de mate waarin er met de kinderen wordt gepraat en hun dingen worden uitgelegd, of er veel gelezen en voorgelezen wordt en dergelijke.

Baat en Foolen (2012) en Rajcomar (2006) benoemen dat de gezinssamenstelling van invloed is op het voortijdig schoolverlaten. Uit onderzoek bleek dat kinderen uit eenoudergezinnen en kinderen uit gezinnen met vier of meer kinderen, meer risico lopen op voortijdig schoolverlaten (Baat & Foolen, 2012). Angenent (2007) benoemt ook dat kinderen uit kleinere gezinnen gemiddeld genomen meer gestimuleerd worden in scholing en daarom meer kans lopen om het goed te doen op school. Kinderen uit twee-oudergezinnen doen het ook beter op school volgens Angenent (2007) en Rajcomar (2006) dan kinderen uit eenoudergezinnen.

Vooral als de vader afwezig is, zouden de schoolprestaties lager zijn. Mogelijk omdat een voorbeeld, toezichthouder en stimulator ontbreekt (Angenent, 2007).

Ook leerlingen uit gezinnen waarbij sprake is van een lagere sociaaleconomische status of armoede lopen meer risico op schoolverzuim en om voortijdig het onderwijs te verlaten (Baat & Foolen, 2012; Rajcomar, 2006). Zelfs als zij goed kunnen meekomen in het onderwijs. Dit blijkt onder andere uit een Nederlands onderzoek. In dat onderzoek wordt geconcludeerd dat kinderen uit gezinnen met een lagere sociaaleconomische status ongeveer 50 procent meer kans hebben om voortijdig de school te verlaten dan kinderen uit gezinnen met een hogere sociaaleconomische status (Baat & Foolen, 2012).

Eerder werd al genoemd dat Angenent (2007) benoemt dat de thuissituatie maakt hoe de kinderen zich kunnen handhaven op school. Hierbij noemt Angenent (2007) dat kinderen uit een harmonisch gezin het goed zullen doen op school, in tegenstelling tot kinderen uit disharmonische gezinnen. Kinderen uit harmonische gezinnen bouwen voldoende zelfvertrouwen op, om niet al te gauw in de problemen te komen. Ze kunnen op een gemakkelijke manier met anderen en regels omgaan. Een warme opvoedingsstijl biedt goede kansen in de schoolcarrière, vanwege de mogelijkheid tot een gunstige persoonlijke ontwikkeling. De goede band die kinderen in deze opvoedingsstijl met hun ouders hebben, zullen zij ook gaan zoeken bij anderen die zij ontmoeten (Angenent, 2007). Koel opgevoede kinderen komen daarentegen gemakkelijk in de problemen door hun gebrekkige sociale vaardigheden en hun kwetsbare instelling. Ze hebben een lagere zelfwaardering en dus weinig zelfvertrouwen en kunnen daardoor de problemen op school niet aan (Angenent, 2007). Een dominante opvoeding lijkt een gunstig uitgangspunt voor een soepele schoolcarrière. Dominant opgevoede kinderen zijn gewend om volgzzaam te zijn aan hun ouders, waardoor ze ook makkelijk op school gehoorzaam kunnen zijn. Problemen kunnen zich bij deze kinderen voordoen als de sfeer op school meer toegeeflijk is dan de kinderen thuis ervaren, waardoor kinderen niet weten hoe zij zich in deze situatie moeten gedragen (Angenent, 2007). Toegeeflijk opgevoede kinderen hebben het waarschijnlijk het zwaarst. Ze hebben nauwelijks geleerd zich in een omgeving als een school te bewegen (Angenent, 2007).

Gezinsfactoren bij gezinnen in Suriname

Ouders van Surinaamse risicojongeren zijn over het algemeen niet actief betrokken bij het onderwijs van hun kinderen, concluderen PADF et al. (2013). Ouders/verzorgers hebben voornamelijk contact met school als er problemen voor doen met hun kind (slechte prestaties/slecht gedrag). De schoolomgeving wordt binnen de meeste gezinnen geheel apart gezien van de thuisomgeving. Ouderparticipatie in scholen is niet verplicht in Suriname (PADF et al., 2013).

Volgens PADF et al. (2013) erkennen ouders van risicojongeren dat ze niet genoeg vrije tijd hebben om aan hun kinderen te besteden. Als verklaring hiervoor benoemen ouders veelal dat zij meerdere baantjes hebben om een inkomen te genereren voor hun gezin en hierdoor veel van huis zijn. Daarbij zijn veel ouders ook alleenstaand, waardoor zij dit inkomen alleen moeten genereren. Hierbij is er dan veelal sprake van alleenstaande moeders. In veel gezinnen ontbreekt een vader. 26 procent van de geïnterviewde moeders hebben laten weten dat zij zich zorgen maken om de hoeveelheid tijd die zij kunnen besteden aan hun kinderen. Hierdoor voelen ouders dat zij hun kinderen niet voldoende kunnen begeleiden in hun: academische, psychologische, sociale en/of emotionele ontwikkeling. Daarnaast benoemen ouders ook dat zij zich niet capabel voelen om een effectief gesprek met hun kind te voeren, naast dat zij hier te weinig tijd voor hebben. Als gevolg hiervan rekenen ouders op de ondersteunende diensten, geleverd door school en informeren zij de politie als hun kinderen spijbelen of onhandelbaar gedrag vertonen (PADF et al., 2013).

Toen PADF et al. (2013) de politie hierover benaderde, verklaarde zij dat zij vaak worden benaderd door zowel familie van risicojongeren, als ook jongeren zelf, die problemen hebben. De politie verklaarde dat zij oproepen van vooral meisjes en jonge vrouwen ontvangen, die ondersteuning nodig hebben in verband met huiselijk geweld.

Daarnaast leeft ongeveer een derde van de risicojongeren in een huishouden bestaande uit zes tot tien personen, volgens PADF et al. (2013). Meestal gaat het hierbij om eenoudergezinnen bestaande uit een moeder en een aantal broers of zussen rond de leeftijd van vijftien – 24 jaar.

Beschermende factoren bij gezinnen in het algemeen

De betrokkenheid van de ouder(s) bij de schoolloopbaan bij hun kind is een beschermende factor voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (Baat & Foolen, 2012; Baat et al. 2014; Angenent, 2007). Angenent (2007) benoemt dat hoe het kinderen op school vergaat, in hoge mate afhangt van hoe ze in het gezin zijn voorbereid op school. Daarmee wordt bedoeld in hoeverre kinderen in de thuissituatie ervaringen hebben kunnen opdoen die zich in staat stellen om een identiteit op te bouwen waarmee zij zich in de school kunnen handhaven (Angenent, 2007). Daarnaast heeft een leerling minder risico op schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten als hij/zij opgroeit in een gezin met een hoge sociaaleconomische status, waarin veel waarde wordt gehecht aan onderwijs, waarin de ouders een stabiele baan hebben en er een warme en ondersteunende ouder – kind relatie is (Baat & Foolen, 2012; Rajcomar, 2006; Angenent, 2006). Hierbij speelt een harmonische opvoedingsstijl van de ouders een belangrijke rol in de beschermende factor (Angenent, 2007). Angenent (2007) noemt ook dat de mate waarin ouders hun kinderen stimuleren voor onderwijs verband heeft met de opleiding van de ouders, hun interesse in intellectuele onderwerpen, het taalgebruik thuis, de mate waarin er met de kinderen wordt gepraat en hun dingen wordt uitgelegd, of er veel gelezen en voorgelezen wordt en dergelijke. Kinderen uit twee-ouder gezinnen en uit gezinnen met 3 of minder kinderen, hebben ook een beschermende factor ten aanzien van schoolverzuim en/of voortijdig school verlaten (Baat & Foolen, 2012).

Omgevingsfactoren schoolverzuim

In deze paragraaf wordt tenslotte omschreven wat de invloed is van de omgeving op het schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten onder risicojongeren. Eerst wordt het onderwerp vanuit de theorie belicht. Vervolgens wordt het Surinaamse standpunt belicht.

Risicofactoren in de omgeving in het algemeen

In de ontwikkeling van de jongere, worden leeftijdsgenoten steeds belangrijker naarmate ze ouder worden. Het onderwijs is de plek waar kinderen en jongeren leren omgaan met sociale situaties, leeftijdsgenoten ontmoeten en vrienden maken. Zij hebben hier een grote invloed op elkaars gedrag, waarden en normen en dagelijks leven (Tieleman, 2011; Angenent, 2007). Leerlingen met vrienden die vaak spijbelen of delinquent gedrag vertonen, lopen daardoor meer risico te gaan spijbelen dan de leerlingen van wie de vrienden wel de reguliere lessen volgen (Tieleman, 2011; Angenent, 2007; Baat & Foolen, 2012). Dit risico wordt niet verminderd als een leerling goed kan meekomen op school (Baat & Foolen, 2012). De omgang met antisociale leeftijdsgenoten is ook een risicofactor voor voortijdig schoolverlaten, ook wanneer de jongere nog goed kan meekomen op school (Baat & Foolen, 2012).

Een jongere brengt een groot deel van zijn jeugd door op school. De schoolomgeving heeft daardoor, naast de omgang met leeftijdsgenoten, ook een grote invloed op de ontwikkeling van de jongeren (Onstenk, 2011; Angenent, 2007). Zo speelt school ook een rol in de risico factoren voor schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten. Een slechte kwaliteit van lesgeven en een groot verloop onder docenten kan leiden tot onverschilligheid en desinteresse bij de leerlingen ten aanzien van de school en het onderwijs. Jongeren kunnen hierdoor eerder geneigd zijn om aan het onderwijs te ontsnappen, waardoor het risico op schoolverzuim en -verlaten wordt verhoogd (Baat & Foolen, 2012). Andere risicofactoren op het niveau van de school die in de literatuur worden genoemd, zijn: een onveilig schoolklimaat, slechte registratie van schoolverzuim, geen (geschikte) consequenties voor schoolverzuim, geen (geschikte) beloningen voor aanwezigheid, een gebrekkige relatie tussen leerling en leraar en weinig aandacht voor diversiteitskwesties (Baat & Foolen, 2012).

Fysieke kenmerken van de school spelen ook een rol bij schooluitval. Zo blijkt dat het risico op voortijdig schoolverlaten groter is op scholen met een relatief groot aantal leerlingen van verschillende etnische achtergronden, zelfs wanneer het individuele effect hiervan hetzelfde is. Wanneer er op een school 10 procent minder leerlingen met verschillende etnische achtergronden zitten, dan neemt het risico op schooluitval af met 13 procent (Baat & Foolen, 2012). Ook lopen leerlingen van scholen in grote steden anderhalf keer zoveel risico op voortijdig schoolverlaten. Tot slot is gekeken naar de heterogeniteit van de school, dat wil

zeggen of de school alleen lagere onderwijsvormen aanbiedt of naast lage onderwijsvormen ook hoge onderwijsvormen. Het blijkt dat jongeren die op een school zitten waar ook hogere onderwijsvormen worden aangeboden, 25 procent minder risico lopen op schooluitval (Baat & Foolen, 2012). Mogelijk is dit het resultaat van een beter academisch klimaat op de school en van de omgang met leerlingen die hogere vormen van onderwijs volgen. Onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs in Nederland bevestigt dat het risico op voortijdige schooluitval op scholen in de grote steden aanzienlijk groter dan in de rest van Nederland. Deels is dit te herleiden tot de samenstelling van de schoolpopulatie, maar ook kenmerken van het leven in een grote stad spelen hierin een rol: risicocumulatie, alternatieve vormen van vrijetijdbesteding en ruimere mogelijkheden om aan sociale controle te ontsnappen (Baat & Foolen, 2012).

Jongeren hebben ook een vergrote kans op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten als er een verschil is tussen de school en de achtergrond, het verleden, opvoeding en gedragsregels, taal, cultuur en sociale status van thuis (Baat & Foolen, 2012; Angenent, 2007). Uit onderzoek in meerdere landen is gebleken dat immigrante leerlingen die een andere taal spreken vaker spijbelen en voortijdig de school verlaten (Baat & Foolen, 2012).

Risicofactoren in de omgeving in Suriname

Veel jongeren wonen in wijken buiten Paramaribo. Aangezien in Paramaribo het meeste onderwijs wordt gegeven en daar de meeste werkgelegenheid is, zoeken deze jongeren naar betere kansen in Paramaribo. Vaak moeten zij dan bij familieleden inwonen in een beperkte ruimte, of ze moeten een woonplaats zoeken in het beperkte aantal internaten (PADF et al., 2013). Deze jongeren krijgen extra problemen in het onderwijs, vanwege beperkte toegang tot opleidingsmogelijkheden en een taalbarrière (PADF et al., 2013). In het onderwijs is de voertaal Nederlands, terwijl in de wijken en de volksmond ook veel Sranan (Surinaams) of een eigen taal wordt gesproken (PADF et al., 2013).

Zoals eerder genoemd bij de kindfactoren, hebben Surinaamse jongens te maken met een 'hossel' mentaliteit. Hierbij speelt een rol dat er in Suriname een hoge werkloosheid heerst en het daarom lastig is voor ze om een baan te krijgen. Deze werkloosheid zorgt ervoor dat veel jongeren, met name die afkomstig zijn uit gezinnen met een laag inkomen, alternatieve opties moeten overwegen om aan middelen te komen, die nodig zijn om hun educatieve en dagelijkse kosten te betalen (PADF et al., 2013). Voor jongeren uit gezinnen met een laag inkomen is het daardoor ook extra lastig om onderwijs te volgen. Voor deze jongeren is zo snel mogelijk geld verdienen waarmee zij hun familie en zichzelf kunnen onderhouden meer interessant, dan het volgen van onderwijs (PADF et al., 2013).

In de vorige paragraaf werd benoemd dat ouders rekenen op de steun van diensten als het gaat om problemen met hun kinderen. Echter zijn, volgens PADF et al. (2013), zowel ouders als risicjongeren niet in staat om ondersteunende diensten te identificeren, waar ze op konden vertrouwen in een "moeilijke" of "crisis" situatie. Ouders benoemen hierbij alleen de school en de politie. De Kinder- en Jeugdtelefoon (KJT), een anonieme ondersteuningsdienst voor de jeugd, werd nooit door risicjongeren of hun familie genoemd als een instelling die ondersteunende diensten levert. Volgens de risicjongeren zijn de manieren, waarop zij omgaan met vraagstukken als depressie als volgt: praten en omgaan met vrienden; extra veel slapen of op zoek gaan naar manieren om extra geld te verdienen, zodat ze kunnen deelnemen aan een recreatieve activiteit. Op de vraag wat risicjongeren doen om met hun problemen als depressie om te gaan, verklaarde de meerderheid van de politieagenten, dat de jeugd "rondhangt" of "chillt" op straat om overvallen te plannen of deel te nemen aan drugshandel (PADF et al., 2013).

Volgens leerkrachten en schoolhoofden, die PADF et al. (2013) hebben bereikt voor hun onderzoek, is de enige steun die leerkrachten aan risicjongeren kunnen bieden, het aangaan van gesprekken met hen, zodat ze positiever en gemotiveerd zullen worden. Alle leerkrachten geven echter toe, dat het alleen voeren van gesprekken met risicjongeren niet resulteerde in een effectieve interventie. Leerkrachten zijn van mening dat er behoefte is aan maatschappelijke organisaties die hen bijstaan in dit proces. Aan de andere kant hebben risicjongeren sterk het gevoel, dat een aantal leraren moet worden vervangen, omdat die een zeer negatieve houding tegenover hen heeft vertoond en tevens vernederende en beledigende opmerkingen tegen hen heeft gemaakt. Geïnterviewde risicjongeren gaven aan dat met school wilden stoppen, omdat ze beledigd waren door een leraar en dus geen interesse hadden om de school te bezoeken (PADF et al., 2013).

Beschermende factoren in de omgeving in het algemeen

Op schoolniveau is het van belang dat het onderwijs, de instructie en de leeromgeving aansluiten bij de leefwereld en het niveau van de leerlingen. Het is van belang dat er een goede ondersteuningsstructuur heerst, de leerlingen voldoende worden uitgedaagd en de leerlingen een goede band hebben met de docenten en zich door hen gewaardeerd voelen (Baat & Foolen, 2012; Baat et al., 2014). De invloed van school op de persoonlijkheidsontwikkeling van kinderen is dan ook groter wanneer op persoonlijk vlak goede relaties bestaan met leerkrachten en medeleerlingen (Angenent, 2007; Baat et al., 2014). Doordat leerlingen graag en veel met elkaar omgaan en elkaar imiteren hebben ze een grote invloed op elkaar (Angenent, 2007). Het is dan ook zo dat als een leerling vrienden heeft die de reguliere lessen volgen en hun school afmaken, dat dit een beschermende factor is voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (Baat & Foolen, 2012).

Baat et al. (2014) benoemen daarbij dat het erg van belang is dat de leerkracht de leerling op de juiste manier benaderd, waardoor de afstand tussen school en de leerling klein is. Het is een beschermende factor als de leerling zich kan identificeren met de school. De houding van leerkrachten en leerlingen spelen hierbij een grote rol (Baat et al., 2014; Baat & Foolen, 2012).

In de risicofactoren wordt genoemd dat een verschil tussen de thuiscultuur en schoolcultuur een nadelige invloed heeft op de jongeren. Daardoor is het een beschermende factor wanneer leerkrachten en ouders een lijn trekken en dezelfde uitgangspunten hebben in de opvoeding (Angenent, 2007). De invloed van school is groter en effectiever als de leerlingen overeenkomsten ervaren tussen de ervaring die ze op doen op school en die zij thuis op doen. Een respectvolle benadering tussen ouders en leerkrachten is hiervoor noodzakelijk, waarbij kritiek wederzijds minimaal moet zijn (Angenent, 2007).

Een school waarin duidelijke waarden en normen heersen in de klas en ten opzichte van het spijbelbeleid, en waar een positief, stimulerend leerklimaat heerst (bijvoorbeeld door het tegengaan van pesten), vormt een beschermende factor voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (Baat et al., 2014).

2.3 Conclusie theoretische deelvragen

In deze paragraaf worden er conclusies getrokken op de theoretische deelvragen.

2.3.1 De doelgroep van de “Youth at Risk” training van Rumas

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de theoretische deelvraag:

Welke doelgroep neemt deel aan de “Youth at Risk” training van Rumas?

Rumas kent meerdere trainingsgroepen. Iedere groep heeft zijn eigen voorwaarden en kenmerken. Voor de ‘Youth at risk’ training is dat als volgt: de groep ‘Youth at risk’ bedraagt jongens in de leeftijdsgroep van twaalf tot en met zestien jaar die door onacceptabel gedrag te vertonen binnen de school of door gebrek aan vaardigheden zich niet adequaat kunnen ontplooiën binnen de maatschappij, waardoor zij school vroegtijdig dreigen te verlaten (Stichting Rumas, 2015). Met onacceptabel gedrag wordt bijvoorbeeld bedoeld dat de jongens veel doubleren, spijbelen, zich niet aan regels houden etc. Met gebrek aan vaardigheden wordt bedoeld dat de jongens niet in staat zijn om het reguliere onderwijs zelfstandig goed te volgen. Deze jongens hebben bijvoorbeeld leerproblemen waardoor zij dreigen school voortijdig te verlaten.

Stichting Rumas constateert dat de jongens in hun doelgroep te maken hebben met zeer verschillende thuissituaties (Stichting Rumas, 2015). De verschillende gezinssamenstellingen zijn gedeeld in negen categorieën en deze zijn te vinden in bijlage 1.

2.3.2 De doelen van de “Youth at Risk” training van Rumas

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de theoretische deelvraag:

Wat zijn de doelen van de “Youth at Risk” training bij Rumas?

Rumas werkt vanuit de volgende missie:

“Wij beïnvloeden het ongewenste gedrag van jongeren positief en bevorderen de bewustwording van de samenleving door middel van:

- Individuele- en groepsbegeleiding, attitude-vormingskampen, trainingen, scholing en vormingsactiviteiten met een recreatief karakter
- Versterking van de thuissituatie door gezinscoaching
- Mentor begeleiding
- Creëren van opvangmogelijkheden voor jongeren die daarvoor in aanmerking komen” (Stichting Rumas, 2014).

Het hoofddoel van stichting Rumas is om de jongens te begeleiden naar zelfstandigheid. Rumas streeft ernaar om de jongens op te leiden tot een vakman of ze weer terug te plaatsen in het onderwijs. Hiermee tracht Rumas de draagkracht van de jongens te vergroten en hun draaglast te verkleinen. Rumas hecht veel waarde aan respectvolle en liefdevolle omgang met de jongens, waardoor zij bij Rumas een veilige thuishaven vinden en de drempel richting hulpverlening laag is (Stichting Rumas, 2014).

In de trainingen heeft Rumas ook als doel om de interactie/band tussen de ouders/verzorgers en de betreffende jongere te verstevigen. Daarnaast besteedt Rumas ook aandacht aan het aandeel van de vader in het gezin en welke rol hij dient te vervullen.

Het doel bij de ‘Youth at risk’ training is het verbeteren van de schoolprestaties van de jongens en/of het verzuim van school te stoppen om voortijdig schoolverlaten te vermijden (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Dit in verband met dat de jongens nog leerplichtig zijn en dus naar school moeten (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016).

In de training heeft elk onderdeel eigen subdoelen, hiervan worden enkele voorbeelden gegeven bij de volgende deelvraag. De jongens en opvoeders zelf hebben ook doelen. Deze staan omschreven in het dossier. Vaak zijn die doelen gericht op het teruggaan naar school of het veranderen van gedrag.

2.3.3 Vormgeving “Youth at Risk”

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de theoretische deelvraag:

Hoe is de “Youth at Risk” training vorm gegeven?

De ‘Youth at Risk’ training begint bij de intakegesprekken. Verschillende cliënten melden zich aan bij de ‘Jusie – Amalia Gezinscoaching Unit’ van stichting Rumas. Uit deze cliënten wordt een selectie gemaakt van de jongens die in aanmerking komen voor de ‘Youth at Risk’ training. Om deze selectie te toetsen, moeten de jongens deelnemen aan een intakegesprek. De jongens die in aanmerking komen voor de ‘Youth at Risk’ training zijn de jongens waarvoor de reguliere hulpverlening ontoereikend is, omdat de problematiek bijvoorbeeld te complex is (Stichting Rumas, 2014a; A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Na de intakegesprekken wordt dus bepaald of de jongen geschikt is om deel te nemen aan de ‘Youth at Risk’ training en of hij ermee geholpen is om deel te nemen. Hierbij wordt rekening gehouden dat jongens met een geestelijke beperking niet worden toegelaten. Daarnaast is het een vereiste dat de jongens een goede lichamelijke gezondheid heeft wat de jongere in staat stelt deel te nemen aan de sportactiviteiten, kan lezen en schrijven (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016).

Na de intakegesprekken vindt de ‘bosbivak’ plaats. Dit is een zesdaagse attitudevormingskamp. Tijdens dit kamp wil Rumas werken aan de versterking van de persoonlijke ontwikkeling van de jongens. Ook wil Rumas oude gewoonten (aangeleerd gedrag) van de jongeren doorbreken. Het installeren van nieuwe waarden, normen en doelen is ook onderdeel van de training (Stichting Rumas, 2015). Daarnaast dient het kamp ook als een goede observatie, waarna stichting Rumas bij afloop van het kamp, stappen in de hulpverlening kan ondernemen (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016).

Tijdens de bosbivak krijgen de jongens verschillende voorlichtingen en trainingen in verschillende thema's. Er is sprake van veel discipline tijdens de trainingen.

Na afloop van de bosbivak vindt de wekelijkse groepsbegeleiding plaats. Het doel hierbij is dat de jongeren verder werken aan de doelen die zijn opgesteld tijdens de attitudevorming (Stichting Rumas, 2015). De jongeren krijgen de training wekelijks op zaterdag, waarna ze verkregen theorie op maandag kunnen toepassen in de praktijk. Naast de wekelijkse groepsbegeleiding vindt er ook ouderbegeleiding plaats. De opvoeders volgen verschillende sessies bij waarin Rumas hen informeert, adviseert en begeleid bij opvoedingsvraagstukken die betrekking hebben op het gedrag van de jongeren (Stichting Rumas, 2015).

Als laatste is er ook de nazorg. De nazorg is nog sterk in ontwikkeling. Momenteel is er personeel tekort bij de nazorg. Tijdens de nazorg zoeken de medewerkers de jongens actief op in hun huidige netwerk (thuis, op school of op het werk) om te kijken hoe het met ze in de praktijk gaat (persoonlijke communicatie, 22-12-2016).

Ten alle tijde van de training ligt er focus op het versterken van de jongens. Hiervoor krijgen de jongens veel liefde in de vorm van brasa's (omhelzingen), complimenten en stimulerende woorden, zowel van medewerkers als van jongens onder elkaar. Daarbij ligt de focus tijdens de training meer op hetgeen wat goed gaat en dat belonen, dan op hetgeen wat minder goed gaat en dat bestraffen (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016).

2.3.4. Risicofactoren uit de theorie

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de theoretische deelvraag:

Welke factoren uit de theorie en volgens deskundigen, hebben mogelijk invloed gehad op de situatie waarin de jongens zich bevonden voordat ze zijn gestart met de training?

Vanuit de theorie blijkt dat er op verschillende gebieden sprake is van risicofactoren met betrekking tot schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. De risico- en beschermende factoren zijn verdeeld in drie gebieden, namelijk: kindfactoren, gezinsfactoren en omgevingsfactoren. In dit hoofdstuk is Nederlandse en Surinaamse literatuur gebruikt. Zo zijn de factoren eerst in het algemeen geschreven en daarna hoe deze volgens de literatuur het meest van toepassing zijn in Suriname. In deze conclusie wordt per gebied de belangrijkste factoren genoemd. De factoren die naar verwachting het best te gebruiken zijn bij het schrijven van de conclusies op de praktische deelvragen.

Kindfactoren

De belangrijkste risicofactor onder Surinaamse jongeren voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten is blijven zitten. Landelijk heeft meer dan 40% van alle studenten in Suriname zeven jaar of meer nodig om het zesjarige lagere onderwijsprogramma af te maken. Vervolgens slaagt slechts 50% van alle studenten voor het eindexamen van het primair onderwijs (PADF et al., 2013). Volgens Baat en Folen (2012) zijn slechte schoolprestaties, waar blijven zitten er een van is, een belangrijke risicofactor in de theorie. Voorbeelden van slechte schoolprestaties zijn: slechte cijfers, zitten blijven, een taalachterstand en/of leerproblemen. Slechte schoolprestaties hebben ook een slechte invloed op de zelfwaardering (Angenent, 2007).

Volgens PADF et al. (2013) speelt een rol bij de slechte schoolprestaties onder Surinaamse jongeren, dat veel geen realistische ambities hebben voor hun toekomst. Het lijkt alsof velen van hen daarbij geen besef heeft wat onderwijs kan bijdragen in het realiseren van hun wensen en doelen. Dit gebrek aan inzicht zou voornamelijk te wijten zijn aan de gebrekkige oriëntatie die de meeste risicojongeren ontvangen van hun omgeving (PADF et al., 2013). Deze ontwikkeling wordt bevestigd doordat veel jongeren kiezen voor het 'snelle' geld en daardoor in een 'hossel' mentaliteit belanden (PADF et al., 2013). De hoge jeugdwerkloosheid, drugsgebruik en armoede heeft daar echter ook invloed op (PADF et al., 2013).

Het is dan ook van belang dat een leerling vertrouwen heeft in een succesvolle schoolloopbaan (Baat & Folen, 2012). Daarnaast is het ook erg belangrijk dat een leerling een concreet toekomstperspectief voor ogen heeft (Baat & Folen, 2012; Baat et al., 2014). Dit

stimuleert het doorzettingsvermogen van de leerling en daarmee de aanwezigheid op school. Het maakt ook dat de leerling school als positiever gaat beleven en zich daardoor beter met het onderwijs kan identificeren (Rajcomar, 2006), wat weer een positieve invloed heeft op de aanwezigheid op school. Persoonlijk binding met de leerkrachten en leerlingen is hierin steunend (Baat et al., 2014). Hierdoor functioneert het vertrouwen in de schoolloopbaan en het concrete toekomstperspectief als een belangrijke beschermende factor.

Gezinsfactoren

Ouders van Surinaamse risicjongeren zijn over het algemeen niet actief betrokken bij het onderwijs van hun kinderen, voornamelijk alleen als er problemen voor doen met hun kind (PADF et al., 2013). Deze ouders erkennen dat ze niet genoeg vrije tijd hebben om aan hun kinderen te besteden. Veel ouders verklaren dat zij meerdere baantjes hebben om een inkomen te genereren voor hun gezin en zijn hierdoor veel van huis (PADF et al., 2013). Veel ouders zijn ook alleenstaand, waarbij vaak een vader ontbreekt. Veel ouders laten weten dat zij door tijdsgebrek hun kind niet voldoende kunnen begeleiden in hun verschillende ontwikkelingen. Daarnaast benoemen veel ouders ook dat zij zich niet capabel voelen om een effectief gesprek met hun kind te voeren, waardoor ze hiervoor veelal rekenen op ondersteunende diensten.

Volgens Baat en Foolen (2012) speelt de ondersteuning van ouders ten aanzien van het onderwijs een belangrijke beschermende rol in het risico op voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim. Angenent (2007) voegt daaraan toe dat hoe het met kinderen op school vergaat in hoge mate afhangt van hoe ze in het gezin op school zijn voorbereid. Hiermee wordt bedoeld of de kinderen in de thuissituatie ervaringen hebben kunnen opdoen die zich in staat stellen om een identiteit op te bouwen waarmee zij zich in de school kunnen handhaven (Angenent, 2007).

Daarnaast leeft ongeveer een derde van de Surinaamse risicjongeren in een huishouden bestaande uit zes tot tien personen, volgens PADF et al. (2013). Meestal gaat het hierbij om eenoudergezinnen bestaande uit een moeder en een aantal broers of zussen rond de leeftijd van vijftien – 24 jaar. Baat en Foolen (2012) en Rajcomar (2006) benoemen dat de gezinssamenstelling van invloed is op het voortijdig schoolverlaten. Uit onderzoek bleek dat kinderen uit eenoudergezinnen en kinderen uit gezinnen met vier of meer kinderen, meer risico lopen op voortijdig schoolverlaten (Baat & Foolen, 2012). Vooral als de vader afwezig is, zouden de schoolprestaties lager zijn (Angenent, 2007)..

Ook leerlingen uit gezinnen waarbij sprake is van een lagere sociaaleconomische status of armoede lopen meer risico op schoolverzuim en om voortijdig het onderwijs te verlaten (Baat & Foolen, 2012; Rajcomar, 2006).

Omgevingsfactoren

Veel Surinaamse risicjongeren wonen in wijken buiten Paramaribo. Deze jongeren veelal naar Paramaribo vanwege de werkgelegenheid en het onderwijs (PADF et al., 2013). Deze jongeren krijgen extra problemen in het onderwijs, vanwege beperkte toegang tot opleidingsmogelijkheden en een taalbarrière (PADF et al., 2013). In het onderwijs is de voertaal Nederlands, terwijl in de wijken en de volksmond ook veel Sranan (Surinaams) of een eigen taal wordt gesproken (PADF et al., 2013). Baat en Foolen (2012) en Angenent (2007) vertellen juist dat het erg belangrijk is dat het verschil tussen de school en de achtergrond, het verleden, de gedragsregels, taal, cultuur en sociale status van de jongere klein is. De jongere moet zich kunnen identificeren met de school, dit is een beschermende factor (Baat & Foolen, 2012).

Een jongere brengt een groot deel van zijn jeugd door op school. De schoolomgeving heeft daardoor, naast de omgang met leeftijdsgenoten, ook een grote invloed op de ontwikkeling van de jongeren (Onstenk, 2011; Angenent, 2007). Zo speelt school ook een rol in de risico factoren voor schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten. Een slechte kwaliteit van lesgeven en een groot verloop onder docenten kan leiden tot onverschilligheid en desinteresse bij de leerlingen ten aanzien van de school en het onderwijs. Jongeren kunnen hierdoor eerder geneigd zijn om aan het onderwijs te ontsnappen, waardoor het risico op schoolverzuim en -verlaten wordt verhoogd (Baat & Foolen, 2012). Met een taal- en cultuurbarrière is het de vraag in hoeverre het onderwijs op de Surinaamse risicjongeren aansluit.

3. Onderzoeksmethode

In hoofdstuk 3 worden het type onderzoek, de populatie en de steekproef beschreven. Daarnaast wordt een beschrijving gegeven van het ingezette onderzoeksinstrument en de sterktes en zwaktes hiervan. Er wordt stil gestaan bij de betrouwbaarheid, validiteit en bij de ethische overwegingen die zijn gemaakt. Hoofdstuk 3 wordt afgesloten met een samenvatting.

3.1 Onderzoek type

Dit onderzoek richt zich op de jongens die hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training. De hoofdvraag van het onderzoek luidt: "Wat is de huidige situatie van de jongens die in 2014 hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training bij Rumas in Suriname en hoe hebben zij deze training ervaren?" De "huidige situatie" is een subjectief begrip; de situatie rondom woon, school en privé, is voor iedereen heel persoonlijk. Iedere respondent beleeft zijn "huidige situatie" anders. Doordat er subjectieve belevingen worden gemeten, betreft het een kwalitatief onderzoek (Verhoeven, 2011).

Volgens Verhoeven (2011) kent een kwalitatief onderzoek een open en flexibele benadering. In deze benadering kan gebruik worden gemaakt van observaties, open interviews, inhoudsanalyse en/of literatuuronderzoek. De subjectieve beleving, achterliggende argumenten en motieven van de onderzochte persoon staan centraal, wat maakt dat kwalitatief onderzoek interpretatief van aard is en niet in cijfers is uit te drukken. Bij kwalitatief onderzoek worden onderzoekseenheden in de omgeving als geheel onderzocht, wat ook wel holisme wordt genoemd (Verhoeven, 2011).

In dit onderzoek wordt gestart met een literatuuronderzoek. Met de wetenschappelijke bronnen en bestaande documenten kunnen de theoretische deelvragen worden beantwoord. Om de praktische deelvragen te beantwoorden worden interviews afgenomen met de opvoeders van de jongens die hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training en de jongens zelf. In eerste instantie zouden ook de leerkrachten mee worden genomen in het onderzoek, aan hen zou worden gevraagd hoe de jongens voorafgaand aan de training participeerden op school en hoe die situatie er nu uit zag. Toen bleek dat maar een jongen nog steeds op dezelfde school zat als bij aanvang van de training, kozen de onderzoekers ervoor dat het niet zinvol was om de leerkrachten mee te nemen als respondenten.

3.2 Onderzoeksmethode

Dit onderzoek is een beschrijvend onderzoek. De hoofdvraag van het onderzoek heeft een beschrijvend karakter. Het onderzoek richt zich op het beschrijven van de huidige situatie van de jongens die hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training. Daarnaast worden de ervaringen die de jongens met de training hebben, beschreven. Op grond van een beschrijvend onderzoek kan de onderzoeker ideeën opdoen of hypothesen vormen (Beschrijvend onderzoek, n.d.). Voor dit onderzoek geldt dat Rumas graag wil weten hoe het nu met de jongens gaat, die in het verleden hebben deelgenomen aan de training: 'Youth at Risk' en wat hun ervaringen met de training zijn.

In dit onderzoek wordt eerst een literatuuronderzoek verricht naar de achtergrond van de problematiek, de jongens en de training in het algemeen. Voor het literatuuronderzoek wordt gebruik gemaakt van verschillende bronnen, namelijk: boeken, artikelen, personen en websites. Met deze informatie worden interviews opgesteld waarin de huidige situatie van de jongens op het gebied van woon, school en privé in kaart wordt gebracht. Ook wordt tijdens het interview gevraagd naar de ervaring die zij hebben met de training zodat Rumas zijn training kan optimaliseren.

3.3 Onderzoeksinstrument

Om de data voor de praktijkgerichte deelvragen te verzamelen worden interviews met de jongens en hun verzorgers afgenomen. Bij een interview staat de beleving van de geïnterviewde voorop. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van open, half gestructureerde interviews. Dit betekent dat er wel een lijst met topics is maar er ook ruimte is voor de eigen inbreng van de respondent. Als onderzoeker wordt een flexibele houding aangenomen en wordt er ingespeeld op de situatie (Verhoeven, 2011). De vragenlijsten zijn aan de hand van het theoretisch kader gemaakt. Door het uitvoeren van het literatuuronderzoek zijn de factoren die ervoor zorgen dat

jongeren vroegtijdig schoolverlaten, in kaart gebracht. Door deze factoren goed in kaart te hebben, wilden de onderzoekers kijken of en hoe deze factoren voorafgaand, tijdens en na de training naar voren kwamen. De 'Youth at Risk' training heeft als doel om het aantal jongens dat vroegtijdig de school verlaat, terug te dringen. Hiervoor zouden deze risico factoren moeten worden aangepakt. Door de ouders en de jongens te vragen naar de aanwezigheid van deze factoren voorafgaand, tijdens en na de training, kan worden gekeken of Rumas hier invloed op heeft.

Er is voor gekozen om een open, half gestructureerd interview af te nemen. De opgestelde vragenlijst is opgesteld aan de hand van het theoretisch kader. Dit maakt de vragenlijst een goed onderbouwd onderzoeksinstrument. Ook is de vragenlijst pas opgesteld toen de onderzoekers kennis hadden gemaakt met Rumas en met de Surinaamse cultuur. Voordat de interviews zijn afgenomen met de respondenten, hebben de onderzoeker eerst de medewerkers van Rumas gevraagd om naar de vragenlijst te kijken. Zo konden de vragen worden aangepast naar de Surinaamse cultuur, toch waren de Nederlandse invloeden duidelijk terug te zien in de vragenlijst. Dit zorgde voor onduidelijkheid bij de respondenten. De Nederlandse invloed is een factor geweest die het onderzoeksinstrument negatief heeft beïnvloed. De vragen zijn zo open geformuleerd dat er ruimte is voor de eigen inbreng van de respondenten. Echter zorgen deze open vragen ook vaak voor onvergelykbare antwoorden, dit wordt beschouwd als zwakte van de vragenlijst. De vragenlijst die is afgenomen met ouders/opvoeders, is te vinden in bijlage 2. De vragenlijst die is afgenomen met de jongens is te vinden in bijlage 3.

3.4 Populatie en steekproef

De personen en objecten die bij het onderzoek zijn betrokken en waarover in de specifieke onderzoeksvragen een uitspraak wordt gedaan, worden de onderzoekseenheden genoemd. De onderzoekseenheden worden ook wel de populatie van het onderzoek genoemd (Baarda & de Goede, 2006).

Dit onderzoek richt zich op de 21 jongens, die hebben deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training van 2014, deze groep wordt ook wel de 'Unesco' groep genoemd. Alle jongens die zijn gestart met de bosbivak worden meegenomen in dit onderzoek. Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de huidige situatie van de jongens worden de opvoeders en jongens geïnterviewd. Als alleen de jongens geïnterviewd zouden worden, bestaat er een kans dat er, door de leeftijd, het cognitief niveau en het cultuurverschil, sociaal wenselijke antwoorden worden gegeven. Dit tast de betrouwbaarheid van het onderzoek aan. Er wordt ernaar gestreefd om de opvoeders van alle 21 jongens en alle 21 jongens te bereiken. In eerste instantie was het de bedoeling dat ook de scholen mee werden genomen in dit onderzoek maar tijdens het interviewen van de ouders bleek dat er maar één jongen op dezelfde school zat als tijdens de training. De scholen waren dus niet in staat de informatie geven die nodig is voor dit onderzoek. Er wordt aan de hand van de vragenlijst namelijk gekeken op welke momenten de risico factoren aanwezig waren, dit kan voorafgaand, tijdens en na de training zijn. Doordat maar een school op al deze drie momenten betrokken was bij de jongen hebben de onderzoekers ervoor gekozen om de scholen niet mee te nemen in dit onderzoek.

Uiteindelijk hebben vijftien opvoeders en zeven jongens deelgenomen aan dit onderzoek. Hieronder zal de procedure worden beschreven.

3.5 Procedure

Er is gestart met een dossieranalyse. Er was informatie beschikbaar over de situatie bij aanvang van het traject en het verloop van het proces. Aan de hand van deze informatie en het theoretisch kader is de vragenlijst opgesteld. Er is voor gekozen om de vragenlijst met de opvoeders telefonisch af te nemen. Veel opvoeders wonen in het binnenland van Suriname waardoor het bijna niet mogelijk was om op huisbezoek te gaan. Het interview is bij elf van de 21 opvoeders telefonisch afgenomen. Twee opvoeders waren in de gelegenheid om langs te komen bij stichting Rumas, bij hen is het interview 'face to face' afgenomen. Acht ouders konden in eerste instantie niet worden bereikt. Bij de ouders waarvan het woonadres bekend was en die in de buurt wonen van Paramaribo, zijn de onderzoekers onaangekondigd op huisbezoek gegaan. Dit leverde opnieuw twee 'face to face' interviews op. In totaal zijn er zes verzorgers niet

geïnterviewd om verschillende redenen. Twee van deze zes namen alle tien de keren dat er is geprobeerd ze te bellen niet op. Met een opvoeder werd een afspraak gemaakt om op een later moment het interview af te nemen, de afspraak werd niet nagekomen, daarna was deze opvoeder niet meer te bereiken. Van de andere twee opvoeders waren helemaal geen gegevens bekend, zowel geen telefonische gegevens als geen woonadres. Samengevat zijn bij de opvoeders elf interviews telefonisch afgenomen en vier face tot face.

Door ervaring met eerdere onderzoeken, bleek dat het moeilijk is om in contact te komen met de jongens die de 'Youth at Risk' training hebben gevolgd. Er is daarom een reünie georganiseerd voor alle 21 jongens. Op deze manier hoopten de onderzoekers een zo groot mogelijk aantal respondenten te spreken. Twee weken van te voren hebben de onderzoekers zelf alle ouders gebeld om ze op te hoogte te brengen van de reünie. Van twee jongens was toen al bekend dat er geen mogelijkheid was hierbij aanwezig te zijn omdat zij in het binnenland verbleven. Zes opvoeders konden niet worden bereikt, er was dus geen mogelijkheid deze jongens uit te nodigen. De andere opvoeders zijn de dag van te voren nogmaals gebeld door een medewerker van Rumas, Milton Tuart, hij is destijds de persoonlijk begeleider geweest van de jongens. Hij nodigde ze nogmaals uit voor de reünie. Op dat moment werden er dertien jongens verwacht, zij hadden allemaal toegezegd te komen. Op de dag zelf waren er zeven jongens. De verzorgers van de jongens zijn op de dag zelf nogmaals gebeld om te vragen waar de jongens waren. Sommige ouders waren het vergeten door te geven, sommige jongens bleken toch andere plannen te hebben.

De reünie bestond uit een sport en spel ochtend, de onderzoekers deden hier actief aan mee waardoor zij kennis konden maken met de jongens. Dit maakte het later op de dag makkelijker om met de jongens in gesprek te gaan. Dit gesprek vond met alle zeven jongens tegelijkertijd plaats in een kantoor van Rumas. Aan de hand van de interview vragen die zijn opgesteld op basis van het theoretisch kader, werden de jongens geïnterviewd. Aan de jongens werd alleen gevraagd hoe zij de training hebben ervaren. Het gesprek werd opgenomen. Eén onderzoeker stelde de vragen en de andere onderzoeker notuleerde alles wat er werd gezegd. De onderzoeker die de vragen stelde, zorgde ervoor dat iedereen aan het woord kwam. Zo kon elke respondent op elke vraag een antwoord geven.

Na het afnemen van de interviews met de opvoeders, hebben de onderzoekers de eerste drie geluidsopnames samen terug geluisterd. Op basis van deze drie interviews zijn de eerste labels geformuleerd. Vervolgens hebben de onderzoekers de interviews verdeeld en deze, apart van elkaar, gelabeld. Nadat alle labelschema's waren ingevuld, kwamen de onderzoeker bij elkaar om te kijken welke labels nog moesten worden opgesplitst en welke labels konden worden samengevoegd. Het gesprek met de jongens is door één onderzoeker terug geluisterd. Dit gesprek is eerst getranscribeerd en toen gelabeld.

3.6 Betrouwbaarheid

Er bestaat een kans dat er tijdens het onderzoek toevallige fouten worden gemaakt. Een onderzoek moet herhaalbaar zijn, om de betrouwbaarheid te testen (Verhoeven, 2011). Om dit onderzoek zo betrouwbaar mogelijk te maken zijn een aantal maatregelen genomen. Het onderzoek is door twee studenten gedaan. Dit zorgt ervoor dat data minder snel op een bepaalde manier worden geïnterpreteerd. Tevens zou dit een zwakte kunnen zijn, want als telkens een andere onderzoeker het interview doet, krijg je verschillende stijlen van interviewen en dus mogelijk verschillende data. Er is daarom voor gekozen om een onderzoeker alle interviews af te laten nemen en de andere onderzoeker alles te laten noteren, dit is bevorderlijk voor de betrouwbaarheid van het onderzoek. Er is geprobeerd alle opvoeders en jongens te bereiken. Door een zo hoog mogelijke respons wordt de betrouwbaarheid van het onderzoek groter. Door het interviewen van deze verschillende groepen kan er een zo volledig mogelijk antwoord op de onderzoeksvraag gegeven worden. Aan alle opvoeders en jongens zijn dezelfde vragen op precies dezelfde manier gesteld door dezelfde onderzoeker. Het interview is eerst getest bij medestudenten van de onderzoekers en werknemers van Rumas voordat deze met een van de respondenten werd afgenomen. Dit verhoogt de betrouwbaarheid van de topic lijst. De onderwerpen zoals huisvesting, opvoeder, grootte van het gezin, schoolprestaties en sociale contacten, zijn op verschillende manieren aan bod gekomen tijdens het interview. Deze verschillende onderwerpen zijn naar voren gekomen tijdens het literatuur onderzoek. Op deze gebieden kunnen risico factoren naar voren komen die invloed kunnen hebben op vroegtijdig

schoolverlaten. Door op verschillende manieren op een onderwerp in te gaan wordt de betrouwbaarheid vergroot. Alle interviews zijn opgenomen, zodat gecontroleerd kon worden of het interview hetzelfde is verlopen als alle andere en zo konden de antwoorden nogmaals worden aangehoord.

Er zijn een aantal factoren geweest die dit onderzoek nadelig hebben beïnvloed. Het interview met de verzorgers is telefonisch afgenomen. Hierdoor kon er geen vertrouwensrelatie aan worden gegaan met de respondenten. Dit zou invloed kunnen hebben gehad op de antwoorden die zijn gegeven. De kans op sociaal wenselijke antwoorden is groter op het moment dat de respondent en de onderzoeker geen vertrouwensband kunnen opbouwen. Daarnaast was de taalbarrière een factor die het onderzoek negatief heeft beïnvloed. De Nederlandse taal werd niet door alle respondenten goed beheerst. De respondent begreep niet altijd de vraag waardoor de vraag en het antwoord niet overeen kwamen. Er moest vaak verduidelijking gegeven worden. Tevens was de taal van de onderzoekers een zwak punt, zij spraken geen Sranantongo.

Met de jongens is het interview in een groep afgenomen. Het zou zo kunnen zijn dat de jongens elkaar hebben beïnvloed in het geven van hun antwoorden. Daarnaast viel het de onderzoekers op dat de jongens andere antwoorden gaven op dezelfde vragen dan hun opvoeders. Ook dit heeft een nadelige invloed gehad op de betrouwbaarheid van het onderzoek. Kijkend naar alle factoren die een positieve of negatieve invloed hebben gehad op dit onderzoek kan worden gesteld dat de betrouwbaarheid gemiddeld zal zijn.

3.7 Validiteit

Validiteit wil zeggen dat je meet wat je wil meten (Van der Donk & van Lanen, 2012). Er kan op verschillende manieren voor worden gezorgd dat de validiteit van het onderzoek wordt gewaarborgd. De twee belangrijkste vormen van validiteit zijn de geldigheid van het meetinstrument en die van de onderzoeksgroep (Verhoeven, 2011). Over de onderzoeksgroep is in paragraaf hierboven het nodige vermeld.

In het literatuuronderzoek is vastgesteld welke factoren invloed hebben op het schoolverzuim dat plaats vindt onder deze jongeren. Aan de hand van deze factoren, te lezen in het theoretisch kader, zijn vervolgens de interviewvragen opgesteld. Door de vragenlijst te baseren op het theoretisch kader dat is uitgewerkt, is er gemeten wat de onderzoekers wilden weten en dus is het onderzoek meer valide. De geldigheid van het meetinstrument en die van de onderzoeksgroep zijn twee voorbeelden van interne validiteit. Naast interne validiteit kent men het begrip externe validiteit. Dit begrip wordt vooral bij kwantitatief onderzoek toegepast. Kijken naar kwalitatief onderzoek, kan de inhoudelijk reikwijdte van het onderzoek worden bepaald. Deze reikwijdte is de generaliseerbaarheid naar andere situaties (Verhoeven, 2011). Een lage externe validiteit hoeft niet te betekenen dat er niks met het onderzoek kan worden gedaan. Zo representeren de respondenten niet alle jongens die ooit een training hebben gevolgd bij Rumas en de opvoeders die ooit betrokken zijn geweest maar geven de resultaten van dit onderzoek wel een goed beeld van hoe Rumas als organisatie wordt ervaren.

3.8 Ethische overwegingen

De onderzoekers hebben zich afgevraagd of zij dit onderzoek konden doen zonder dat een van de respondenten hier schade van zou ondervinden. Er is tijdens de interviews naar persoonlijke informatie gevraagd en naar de mening van de respondenten over Rumas. Door te vragen naar deze persoonlijke informatie zouden de respondenten kunnen worden geconfronteerd met de situatie waarin zij leven. Door het uitvragen van de mening die de respondenten hebben over Rumas, zouden zij zichzelf in een kwaad daglicht kunnen zetten. De onderzoekers hebben samen met de medewerkers van stichting Rumas gekeken naar welke vragen wel en niet gesteld konden worden en of de opvoeders en jongens nog betrokken waren bij Rumas. Op het moment dat zij negatief zouden spreken over Rumas zou er een kans kunnen bestaan, dat dit een negatieve invloed op hen heeft. De namen van de respondenten zijn verwijderd, de geluidsopnames zijn verwijderd, er is zorgvuldig omgegaan met de dossiers en de persoonlijke gegevens in het onderzoek zijn geanonimiseerd.

3.9 Samenvatting

Om een volledig beeld te krijgen van de situatie voorafgaand aan de training, de situatie na de training en de ervaringen die de jongens en hun opvoeders hebben met de training, is gekozen voor een kwalitatief beschrijvend onderzoek. Door middel van semi gestructureerde interviews, zijn dertien respondenten, door de onderzoekers geïnterviewd. De interviews hebben of via de telefoon, of face-to-face plaats gevonden.

Factoren die het onderzoek positief hebben beïnvloed zijn het doen van onderzoek met twee onderzoekers, het proberen te bereiken van zoveel mogelijk respondenten, het opnemen van de interviews, het laten controleren van de vragenlijsten door medewerkers en de vragenlijst die is gebaseerd op het eerder gedane literatuuronderzoek. Factoren die het onderzoek negatief hebben beïnvloed zijn het niet kunnen opbouwen van een vertrouwensband, de taalbarrière, het niet spreken van het Sranantongo door de onderzoekers, het interview met meerdere jongens tegelijkertijd en de verschillen in antwoorden die tijdens de interviews werden gegeven door opvoeders en de jongens.

Het onderzoek zegt alleen iets over de groep die in 2014 heeft deelgenomen aan de 'Youth at Risk' training. Er kunnen geen geldige uitspraken worden gedaan over alle probleemjongeren in Paramaribo, Suriname. De externe validiteit is laag. Wel heeft stichting Rumas door de resultaten een goed beeld van hoe de training is ervaren. Door de vragenlijst te baseren op het theoretisch kader dat is uitgewerkt, is er gemeten wat de onderzoekers wilden weten en dus is het onderzoek meer valide.

De onderzoekers hebben zich afgevraagd of zij dit onderzoek konden doen, zonder dat een van de respondenten hier schade van zou ondervinden. Door het verwijderen van de namen van de respondenten, de geluidsopnames te verwijderen, zorgvuldig om te gaan met de dossiers en het anonimiseren van de persoonlijke gegevens, kunnen de respondenten geen schade ondervinden van het gedane onderzoek.

4. Resultaten

In hoofdstuk 4 wordt antwoord gegeven op de praktische deelvragen. De gegevens, die aan de hand van de interviews zijn verkregen, worden beschreven. Deze gegevens geven informatie over de situatie van de jongens bij aanvang van de training, de situatie na afloop van de training en de ervaringen die de deelnemers hebben met de training en stichting Rumas. De interviewvragen die aan de respondenten zijn gesteld, zijn terug te vinden in bijlage 2 en bijlage 3. De antwoorden die op deze vragen zijn gegeven, zijn in labelschema's verwerkt. De eerste vier bladzijdes van de labelschema's met de gegevens van ouders/opvoeders, zijn te vinden in bijlage 4. De overige labelschema's zijn gezien en goed gekeurd door de intervisiedocente, mevrouw Dulleart. Mochten deze gezien willen worden, kunnen deze worden opgevraagd bij de onderzoekers. De labelschema's met de gegevens van de jongens zijn te lezen in bijlage 5. Dit hoofdstuk zal worden afgesloten met een samenvatting.

Aan dit onderzoek hadden de opvoeders van 21 jongens en de 21 jongens zelf deel kunnen nemen. Van deze 21 jongens, zijn van dertien jongens gegevens verzameld. Bij zeven van de jongens zijn zowel de opvoeders als de jongens gesproken. Bij zes van de jongens zijn alleen de opvoeders gesproken. Dus van alle jongens die zijn geïnterviewd, zijn ook de opvoeders geïnterviewd. De leeftijd van de jongens was tijdens het interviewen tussen de veertien en zeventien jaar, de leeftijd van de opvoeders varieert van 25 tot 65 jaar. De bevolkingsgroep van de respondenten varieert van vijf Creolen, drie Marrons en drie respondenten met een mix van twee verschillende bevolkingen. Van twee respondenten is de bevolkingsgroep niet bekend. Tien respondenten geven aan gelovig te zijn. Zevens respondenten zijn Rooms katholiek en drie respondenten protestants. Drie respondenten gaven aan geen geloof te hebben. De response is veertien, de non response is acht.

De resultaten over de situatie bij aanvang van de training en de huidige situatie, zijn de resultaten die naar voren zijn gekomen tijdens de interviews met de opvoeders, zij spreken vanuit de jongens. In de resultaten over de ervaringen met de training zijn ook de gegevens van de geïnterviewde jongens meegenomen. In sommige gevallen spreken de jongens en hun opvoeders elkaar tegen. Deze informatie en de gevolgen hiervan zijn in hoofdstuk 3 beschreven.

4.1 Situatie bij aanvang van de training

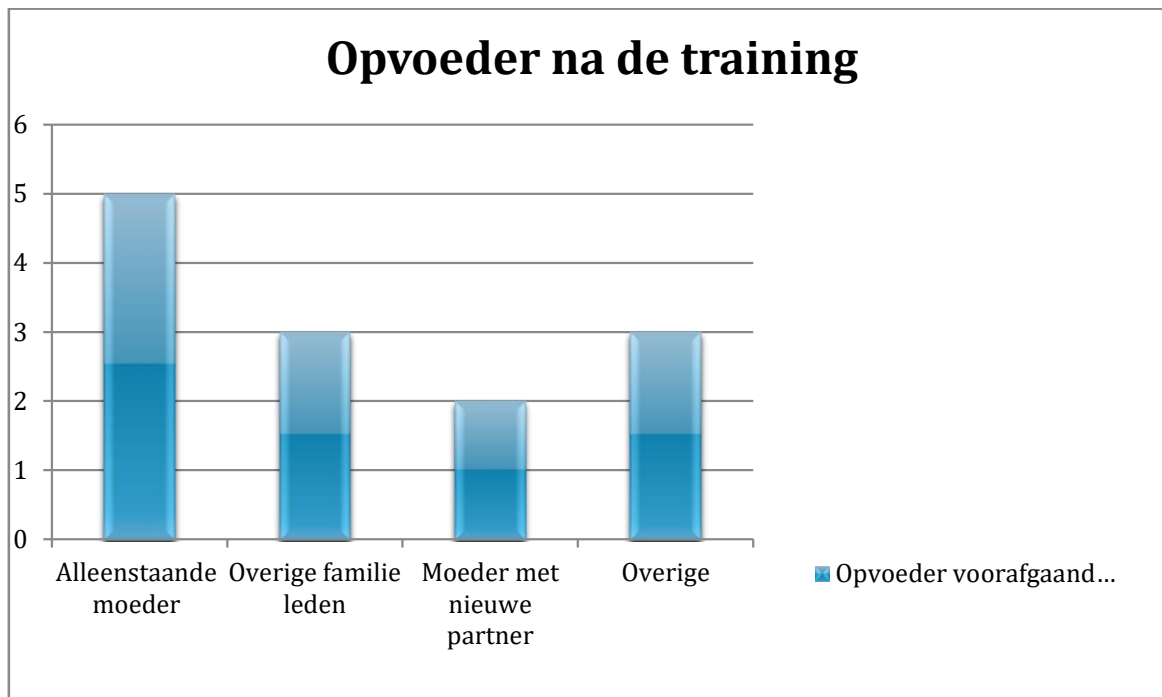
Woonsituatie

Bij aanvang van de training woonden vijf jongens bij hun alleenstaande moeder, drie jongens bij overige familie leden, twee jongens bij hun moeder met de nieuwe partner van moeder, één jongen bij hun alleenstaande vader, één jongen bij hun vader met de nieuwe partner van vader en één jongen bij hun beide biologische ouders.

Zes jongens hadden bij aanvang van de training meer dan vier broertjes en zusjes, zeven jongens hadden minder dan vier broertjes en zusjes.

Figuur 1

Opvoeder voorafgaand aan de training

Schoolsituatie

Van de dertien jongens hadden er vier jongens een volledige aanwezigheid en acht jongens een wisselende aanwezigheid op school. Eén jongen ging helemaal niet meer naar school. Het geen zin hebben in school was de meest genoemde reden voor het schoolverzuim, zo zei één van de respondenten tijdens het interview: "Hij ging wel eens maar hij deed niks, hij had gewoon geen zin".

Acht van de dertien jongens hadden geen duidelijk doel voor ogen op school, twee jongens hadden dit wel en van de andere drie jongens is deze informatie onbekend. Een van respondenten die aangaf dat het kind geen duidelijk doel had, zei: "Hij wilde liever niet naar school zodat hij dingen kon doen hij zelf leuk vond."

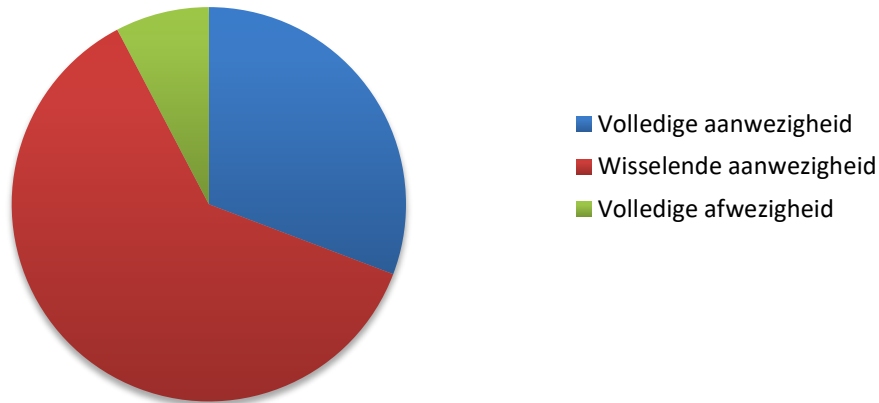
Van twaalf jongens waren de schoolresultaten slecht, bij één jongen ging het goed. Meerdere respondenten gaven aan dat de jongen niet mee kon komen met het niveau van de klas. Zo zei een van de respondenten: "Hij is vijf of zes jaar niet meer naar school geweest dus hij kan niet meekomen met het niveau."

De respondenten geven in zes van de dertien gevallen aan dat het contact met de leerkrachten goed was, twee respondenten geven aan dat dit contact niet goed was en twee respondenten gaven aan dat het kind zo weinig naar school ging dat ze het contact met de leerkrachten niet kunnen beoordelen.

Zes respondenten gaven aan niet te weten hoe het contact met de andere leerlingen was. Vier jongens hadden slecht contact en bij twee jongens was het contact goed. Eén respondent gaf aan dat er niet kon worden beoordeeld hoe het contact met de andere leerlingen was omdat deze jongen niet naar school ging. Negen van de dertien respondenten geven aan actief betrokken te zijn bij het schoolleven van het kind, vier respondenten geven aan niet actief betrokken te zijn.

Figuur 2
Aanwezigheid op school voorafgaand aan de training

Aanwezigheid op school voorafgaand aan de training

Privésituatie

Negen jongens hadden een goede Nederlandse taalontwikkeling, twee jongens niet en twee jongens konden een beetje Nederlands.

Alle dertien jongens nuttigen geen alcohol, twaalf jongens roken niet, één jongen rookt stiekem.

Vijf jongens komen niet in moeilijke situaties terecht. Vier jongens kunnen agressief reageren. Twee jongens lopen weg en twee jongens stelen. Van één jongen is onbekend of hij wel eens in lastige situaties terecht komt.

Vier jongens worden rustig genoemd, twee jongens druk, drie jongens worden als rustig en agressief omschreven en twee als druk en agressief. Eén respondent benoemt dat de jongen lief is. Eén respondent geeft aan dat de jongen een echte puber is en één respondent noemt de jongen ongehoorzaam.

Sporten, jagen in het bos en hangen op straat zijn de dagbestedingen die het meest worden genoemd door de respondenten.

Zes jongens hebben vrienden met een goede invloed, drie jongens hebben vrienden met een slechte invloed. Van vier jongens is onbekend of zij vrienden hebben en hoe dit contact is.

4.2 Aanmelding

Problematiek bij aanmelding

Bij zeven jongens was het schoolverzuim de voornaamste problematiek die heerste bij aanmelding. Drie respondenten geven aan dat het kind gedragsproblemen had, zo zei één van de respondenten: "Zijn gedrag was heel vervelend. Hij luisterde niet, hij was aanstellerig, hij misdroeg zich en was erg brutaal." Twee jongens hadden geen discipline en respect, twee jongens waren tot laat op straat en drie jongens liepen weg.

Hoe bij Rumas terecht gekomen

Zes respondenten hebben aangegeven Rumas te kennen door mondeling contact. Twee respondenten kennen Rumas via de televisie en twee respondenten kennen Rumas via de radio. Eén respondent hoorde van Rumas via het internet, één via een andere hulpverlener en één via de directrice van Rumas.

Doelen

Acht jongens hadden als doel op weer volledig naar school te gaan. Zo zei één van de respondenten: "Hij moet veranderen en weer zijn best gaan doen voor school." Vier jongens hadden als doel respect tonen, drie jongens hadden als doel om niet meer weg te lopen en één jongen moest gemotiveerd worden voor school.

4.3 Huidige situatie na het volgens van de 'Youth at Risk' training

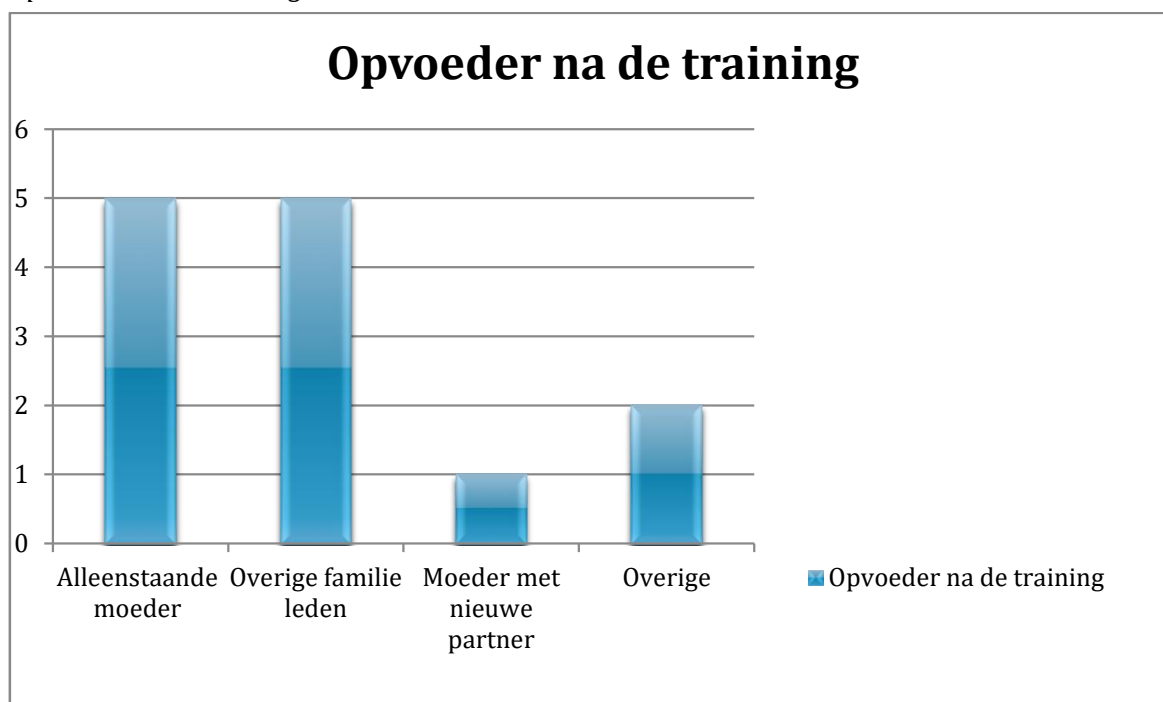
Woonsituatie

In de huidige situatie wonen vijf jongens bij hun alleenstaande moeder, vijf jongens bij overige familie leden, één jongen bij hun moeder met de nieuwe partner van moeder, één jongen bij hun alleenstaande vader en één jongen bij hun beide biologische ouders.

Drie jongens zijn na de training verhuisd, één jongen is van zijn vader naar zijn alleenstaande moeder verhuisd, één van zijn tante naar zijn oma en één jongen van moeder en haar nieuwe partner naar zijn tante. In alle drie de gevallen geven de respondenten aan dat de situatie niet meer dragelijk was voor opvoeder waar de jongen verbleef voordat hij aan de training begon. Zo zei een van de respondenten: "Toen zijn moeder stierf is hij bij zijn tante gaan wonen, zij kon het niet meer aan. Hij is toen naar een tehuis gegaan, ook daar ging het niet goed. Hij woont nu bij oma, zij kan het ook niet meer aan." Zes jongens hebben meer dan vier broertjes en zusjes en zeven jongens hebben minder dan vier broertjes en zusjes.

Figuur 3

Opvoeder na de training

Schoolsituatie

Zeven van de dertien jongens gaan niet naar school, vier jongens hebben een wisselende aanwezigheid en twee een volledige aanwezigheid. twee van de zeven jongens die niet naar school gaan, werken. twee van deze zeven jongens zijn niet gemotiveerd, één van deze zeven is verhuisd naar het binnenland, één jongen kan niet naar school vanwege de financiële situatie en één jongen wordt niet aangenomen op scholen door zijn lage niveau.

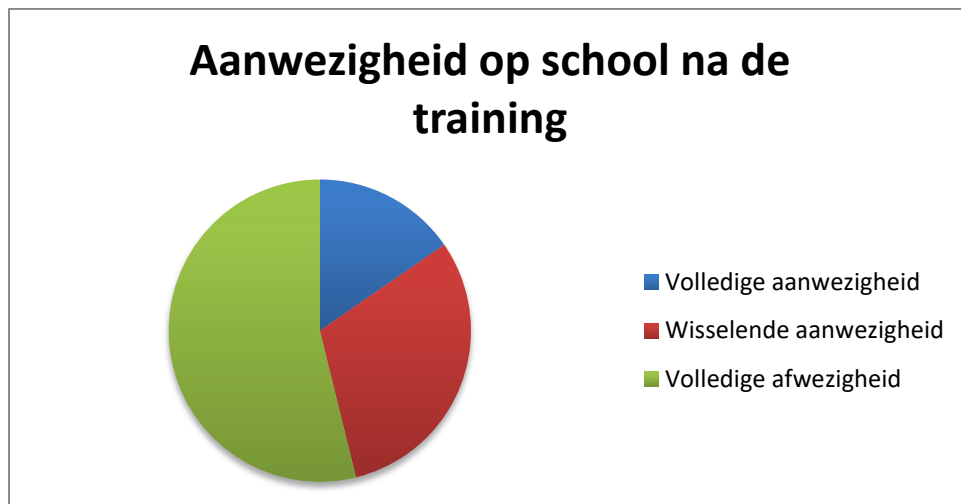
Van de jongens die wel naar school gaan, zijn de schoolresultaten van twee jongens goed, van één jongen heel goed en van één jongen heel slecht. Van één jongen zijn de schoolresultaten onbekend. Twee respondenten geven aan dat het contact met leerkrachten goed is, zij benoemen de positieve manier waarop de docent aansluit bij wat de jongens nodig hebben. Van de andere naar schoolgaande jongens is onbekend hoe het contact met de leerkrachten is. Eén van de respondenten zei: "Dat moet je mijn zoon zelf vragen, daar heb ik geen zicht op."

Van de jongens die naar school gaan, hebben bij twee jongens, de klasgenoten een slechte invloed op de jongens en wordt één jongen geplaagd omdat hij dom is. Van de rest is niet bekend hoe het contact met de leerlingen is. De respondenten gaven wederom aan dat dit aan de jongens zelf gevraagd moest worden omdat de opvoeders daar geen zicht op hebben.

Van de jongens die niet meer naar school gaan, geven de respondenten aan geen actieve rol meer in te willen vullen. Zo zei een van de respondenten: "Ik doe geen moeite meer om hem nog naar school te krijgen. Ik heb alles gedaan wat ik kon." Van de naar school gaande jongens geven vier respondenten aan, actief betrokken te zijn. Zo zei een van de respondenten: "Ik probeer met hem te oefenen. Hij werkt niet echt mee maar ik doe mijn best." Een respondent geeft aan niet actief betrokken te zijn met als reden haar eigen werk waar ze druk mee is. Van een respondent is het onbekend of een actieve stimulerende rol wordt vervuld.

Figuur 4

Aanwezigheid op school na de training

Privésituatie

Negen jongens hebben een goede Nederlandse taalontwikkeling, twee jongens niet en twee jongens kunnen een beetje Nederlands.

Negen jongens roken en drinken niet. Een jongen nuttigt alcohol en rookt niet en een jongen rookt, of hij alcohol drinkt is onbekend, er is een vermoeden bij de huidige opvoeder dat hij dit stiekem doet. Twee respondenten geven aan geen antwoord te kunnen geven op deze vraag. Zo zei één van de respondenten: "Ik weet niet wat hij doet want hij is veel van huis ene praat niet."

Drie jongens komen niet in moeilijke situaties terecht. Twee jongens kunnen agressief reageren, twee jongens stelen en één jongen loopt weg. Van één jongen is onbekend of hij wel eens in lastige situaties terecht komt. Drie jongens zijn in aanraking geweest met politie nadat zij de training gevolgd hadden. De redenen hiervoor zijn aanranding, vechten en inbraak. Van drie jongens is onbekend of zij wel eens in een moeilijke situatie terecht komen.

Zes jongens worden rustig genoemd. Een respondent gaf het volgende aan: "Na de training is hij wat rustiger geworden. Hij is hard van buiten, maar zacht van binnen. Na de training is zijn hardere kant wel minder geworden." Twee jongens worden omschreven als ongehoorzaam en druk en twee jongens worden als respectvol omschreven. Eén respondent benoemt dat de jongen lief is. Eén respondent geeft aan dat de jongen tevreden is en een van de jongens is een leugenaar volgens de respondent.

Sporten, jagen in het bos en hangen op straat zijn de dagbestedingen die het meest worden genoemd door de respondenten.

Vijf jongens hebben goede vrienden, één jongen heeft vrienden die een slechte invloed en één jongen heeft helemaal geen vrienden. Van vijf jongens is het onbekend of ze vrienden hebben. In deze vijf gevallen gaven de respondenten aan geen idee te hebben van de mensen met wie de jongens omgaan. Zo zei een respondent: "Dat zou je hem zelf moeten vragen. Hij vertelt mij niet met wie hij omgaat."

4.4 Ervaringen met de training

Alle respondenten geven aan de training als positief te hebben ervaren. Eén jongens benoemt specifiek dat Rumas hem heeft veranderd. De training wordt als positief ervaren omdat de werkwijze van Rumas erg aanspreekt. Zo zei een opvoeder: “Als je op het nieuws ziet welke vruchten worden geplukt van de bomen die Rumas heeft gepland, dan heeft Rumas goede bedoelingen.” Ook als respondenten nu geen zichtbare veranderingen (meer) zien, zijn ze positief over Rumas. Zo gaf een opvoeder het volgende aan: “Rumas heeft gedaan wat ze kon. Dat hij niet wil veranderen ligt aan hem.”

Negen respondenten geven aan geen negatieve ervaringen met de training te hebben. Zij zeggen niets gemist te hebben. Eén opvoeder geeft aan dat ouders meer betrokken zouden moeten zijn. Hij benoemt het volgende: “Ouders zouden meer moeten komen. Daarnaast zou Rumas meer feedback moeten krijgen van ouders. Surinaamse ouders geven geen negatieve dingen aan. Negativiteit is een soort blinde vlek in Suriname.” Eén respondent vond de training te kort en één respondent gaf aan dat het contact met de scholen beter onderhouden had moeten worden, met name na de training. Eén respondent geeft aan dat de groepen bij Rumas steeds groter worden en ze daardoor niet meer de liefde en aandacht geven die de jongens verdienen. Eén respondent vindt dat Rumas weinig tijd heeft voor de jongens en vindt dat Rumas niet goed door pakt. De respondent zei tijdens het interview: “Rumas heeft weinig tijd voor de jongens en pakt niet goed door. Ze moeten de jongens die niet goed luisteren ook een kans geven.” Vier jongens willen Rumas aanbevelen meer aandacht te geven aan sport. Ze zouden meer jongens uitnodigen om te komen sporten en een eigen accommodatie waar kan worden gesport wordt ook aanbevolen. Twee respondenten geven aan dat ze vinden dat meer jongens de training moeten volgen, zo kan Rumas nog meer jongens helpen. Eén respondent geeft aan dat Rumas de jongens nog meer aandacht moet geven.

Tijdens het uitvragen van de ervaringen met de training gaven zes respondenten aan dat ze tijdens de training zichtbare veranderingen zagen maar op het moment dat Rumas uit beeld was, de jongens terug vielen in hun oude patroon. Zo zei een van de opvoeders: “Rumas heeft zicht op de jongens. Zij houden de jongens in de gaten. Toen ze bij Rumas waren deden ze hun best voor school. Na de training vielen ze weer terug in hun oude gedrag.”

Zeven jongens geven aan dat ze door Rumas weer naar school gaan. Drie respondenten geven daarnaast aan hebben leren luisteren bij Rumas. Drie respondenten benoemen dat ze nu niet meer agressief zijn en één respondent heeft geen grootspraak meer.

Bosbivak

Acht respondenten vonden de bosbivak goed. Respondenten zijn positief over de begeleiding en het feit dat de bosbivak op een plek ver weg van de stad plaats vindt. Ook vinden de respondenten het goed dat de jongens hier echt worden aangepakt. Een opvoeder gaf aan dat de jongen na de bosbivak zichtbaar was veranderd. Zo zei een respondent: “Rumas heeft hem veranderd. Er was een strenge meneer waar hij naar luisterde.” Een respondent beschrijft de bosbivak als leuk. Drie respondenten konden geen antwoord geven op de vraag hoe zij de bosbivak hadden ervaren omdat zij er zelf niet bij waren en het er niet met hun zoon over hebben gehad.

Ouderbegeleiding

Acht respondenten hebben niet deelgenomen aan de ouderbegeleiding. De vijf respondenten die wel hebben deelgenomen gaven allemaal aan hebben leren opvoeden. Zo zie een van de respondenten: “Ik vond het heel interessant. Ik leerde hoe ik dingen anders aan moest pakken en hoe ik hem het beste op kon voeden.” Een andere respondent zei: “Ik leerde hoe ik met mijn kind moest praten en hoe ik met zijn gedrag om moest gaan, ik vond dat heel goed.”

De ouders die hebben deelgenomen hebben allemaal geen negatieve ervaringen met de ouderbegeleiding.

Huiswerkbegeleiding

Over de jongens waarvan alleen de opvoeders zijn geïnterviewd, kunnen geen uitspraken

worden gedaan over de ervaringen met de huiswerkbegeleiding. Zij geven allemaal hier geen goed beeld van te hebben. Van de geïnterviewde jongens geven drie respondenten hebben de huiswerkbegeleiding niet gevolgd. De andere vier respondenten vonden de huiswerkbegeleiding goed. Ze vonden de uitleg goed. Daarnaast gaf een respondent aan dat hij dankzij Rumas weer naar school gaat.

Zaterdag training

Twee jongens hebben niet deelgenomen aan de zaterdag training. De overige elf jongens gaven aan de zaterdagtraining als positief te hebben ervaren. Een van de respondenten zei: "Hij was altijd gemotiveerd om te gaan, ik hoefde hem niet aan te sturen. Dit is een goed teken denk ik."

Ook zijn er uit de interviews geen negatieve ervaringen over de zaterdag training naar voren gekomen.

Trainers

Van de geïnterviewde jongens geven vijf respondenten vonden de trainers goed. De respondenten geven aan dat ze veel aandacht kregen, ze leerden hoe ze zich moesten gedragen en er werd geluisterd naar wat de jongens wilden en dat ze dat vaak kregen. Twee respondenten vonden de trainers gezellig. Van de jongens waarvan alleen de opvoeders zijn geïnterviewd zijn deze gegevens niet bekend.

4.5 Samenvatting

Uit de vragen die gingen over de woonsituatie komt naar voren dat het grootste deel van de jongens bij aanvang van de training bij hun alleenstaande moeder woont en de gezinssituatie van maar een jongen geen risicofactor vormt. Hij woont als enige bij zijn biologische vader en moeder. Daarnaast is bij zes jongens de grootte van het gezin een risicofactor. Na de training woont nog steeds het grootste aantal van de jongens bij hun alleenstaande moeder. De grote verandering op het gebied van wonen, is dat twee jongens zijn verhuisd in verband met gedragsproblemen.

Op het gebied van school hadden bij aanvang van de training vier jongens een volledige aanwezigheid en acht jongens een wisselende aanwezigheid op school. Eén jongen ging helemaal niet meer naar school. Na de training hadden vier jongens een wisselende aanwezigheid en twee jongens een volledige aanwezigheid. Zeven jongens gingen na de training helemaal niet meer naar school. Echter zijn de schoolresultaten van de jongens die na de training wel naar school gingen beter dan de schoolresultaten die voorafgaand aan de training werden behaald. Twee van de jongens die niet naar school gaan, werken.

Vijf jongens komen voorafgaand aan de training niet in moeilijke situaties terecht. Vier jongens kunnen agressief reageren, twee jongens lopen weg en twee jongens stelen. Van één jongen zijn deze gegevens onbekend. Na de training komen drie jongens niet in moeilijke situaties terecht, kunnen twee jongens agressief reageren, twee jongens stelen en loopt één jongen weg. Drie jongens zijn na de training in aanraking geweest met de politie. De redenen hiervoor zijn aanranding, vechten en inbraak.

Op alle drie de gebieden weten veel ouders niet altijd antwoord te geven. Zij geven aan hier niet over te praten met de jongens of dat de onderzoekers dat aan de jongens zelf moeten vragen omdat zij daar geen zicht op hebben.

Alle respondenten geven aan stichting Rumas en de 'Youth at Risk' training als positief te hebben ervaren, ook geven zij allemaal aan niks te hebben gemist. De betrokkenheid, warmte en de verandering die de trainers teweeg brengen worden als positieve punten genoemd. Volgens de respondenten liggen de verbeterpunten vooral bij het aanbieden van meer sportgelegenheden, het geven van meer aandacht, het geven van kansen aan de jongens die niet goed luisteren en de duur van de training. Volgens een aantal respondenten mag de training langer duren. Daarnaast komt naar voren dat de jongens heel positief gedrag lieten zien tijdens de training maar dat zij terug vielen toen stichting Rumas uit beeld was.

5. Conclusie

Om antwoord te kunnen geven op de hoofdvraag, worden in dit hoofdstuk conclusies getrokken op de verschillende praktische deelvragen. In deze conclusies worden bevindingen uit het theoretische kader gecombineerd met de bevindingen uit de resultaten van het onderzoek. Naar aanleiding van de conclusie op de hoofdvraag, worden verschillende aanbevelingen beschreven. Tevens wordt in hoofdstuk 5 de discussie weergegeven waarin de onderzoekers hun visie geven op de betrokkenheid van ouders bij Rumas.

5.1. Conclusie situatie voorafgaand aan de training

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de deelvraag:

“Hoe zag de situatie van de jongens die hebben deelgenomen aan de “Youth at Risk” training eruit op het gebied van wonen, werk/onderwijs en privé bij aanvang van de training?”

1. Wonen

In eerste instantie lijkt de situatie per jongen erg te verschillen op deze drie gebieden. Iets wat volstrekt gewoon is, aangezien iedere jongen een andere geschiedenis, familie, vrienden, ontwikkeling etc. heeft. Hierdoor is het niet mogelijk om een eenduidig antwoord te geven op deze vraag. Echter zijn er wel risicofactoren gevonden, zoals de gezinssamenstelling, de aanwezigheid op school en de problematiek bij aanmelding, die bij de jongens overeenkomen. Zo woonde bij aanvang van de training ongeveer de helft van de jongens bij hun alleenstaande ouder en ongeveer de helft van de jongens in een gezin met meer dan vier kinderen. Van de andere helft jongens die niet bij een alleenstaande ouder woonde, woonde er één jongen bij zijn vader en moeder. De andere jongens woonden of met familieleden of in een samengesteld gezin.

Volgens de theorie, beschreven in hoofdstuk 2, heeft de gezinssamenstelling invloed op voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim. Baat en Foolen (2012) benoemt dat kinderen uit eenoudergezinnen en kinderen uit gezinnen met vier of meer kinderen een verhoogd risico lopen op voortijdig schoolverlaten. Angenent (2007) geeft hier als verklaring voor dat kinderen uit kleinere gezinnen gemiddeld meer gestimuleerd worden voor het onderwijs en daarom het beter doen op school. Angenent (2007) benoemt ook dat kinderen uit twee-oudergezinnen (biologische vader en moeder) het beter doen op school dan kinderen uit eenoudergezinnen. Vooral als de vader afwezig is, zouden de schoolprestaties lager zijn.

Er kan niet precies gesteld worden hoeveel jongens bij aanvang van de training te maken hadden met een risicofactor. In het meest extreme geval zou het kunnen zijn dat de helft van de jongens die met een alleenstaande moeder wonen, ook de helft van de jongens zijn die in een groot gezin wonen. Dan heeft de helft van de respondenten te maken met twee risicofactoren en de andere helft met nul risicofactoren. Echter kan er naar aanleiding van de resultaten en de theorie wel geconcludeerd worden dat maar één jongen niet te maken had met een risicofactor op het gebied van wonen voorafgaand aan de training.

2. Onderwijs

Rumas stelt als voorwaarde van de ‘Youth at Risk’ training, dat de jongens als problematiek moeten hebben dat zij van school dreigen te raken (Stichting Rumas, 2015). Rumas heeft namelijk als doel om met de ‘Youth at Risk’ training juist deze jongens te helpen. De problematiek ten aanzien van school kan verschillende oorzaken hebben. Het was daardoor te verwachten dat uit het onderzoek komt dat de jongens problematiek hebben rondom de schoolsituatie.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de aanwezigheid bij het grootste deel van de jongens wisselend was, bij de jongens die niet naar school gingen ontbrak vaak de zin om naar school te gaan. Wat ook opvalt is dat het grootste deel van de jongens geen duidelijk doel had op school. Baat en Foolen (2012) benoemen dat een beschermende factor ten aanzien van schoolverzuim, juist het hebben van een concreet toekomstperspectief is. Volgens het onderzoek van PADF et al. (2013) hebben veel Surinaamse jongeren geen realistische ambities voor de toekomst en lijkt het alsof zij geen duidelijk besef hebben wat het belang van onderwijs is. Dit

gebrek aan inzicht zou te wijten zijn aan dat zij vanuit hun omgeving gebrekkige oriëntatie aangeboden krijgen. De risicojongeren in Suriname zouden meer geïnteresseerd zijn in werken en geld verdienen, zodat zij zichzelf en hun familie op korte termijn kunnen onderhouden. Hierdoor zien zij het belang van onderwijs niet en verzuimen zij eerder (PADF et al., 2013). Deze theorie zou een bepalende rol kunnen spelen in de motivatie die de jongens niet hadden.

Naast de wisselende aanwezigheid waren bij bijna alle jongens ook de schoolprestaties slecht. Er was slechts één jongen bij wie de prestaties goed waren. Ondanks dat de oorzaak van de slechte schoolprestaties van de jongens niet precies te achterhalen is in dit onderzoek, omdat dit erg verschilt per persoon, verteld de theorie dat het hebben van slechte schoolprestaties een sterke wisselwerking heeft met de motivatie voor het onderwijs wat weer invloed heeft op de schoolprestaties. De kans dat een jongen voortijdig school verlaat of verzuimt, zou daardoor beïnvloed kunnen worden door de schoolprestaties (Baat & Foolen, 2012; Angenent, 2007). Volgens Angenent (2007) en Baat en Foolen (2012) lijden slechte schoolprestaties namelijk tot een afkeer tegen de school. Daarnaast benoemt Angenent (2007) ook dat slechte schoolprestaties de zelfwaardering van de jongeren negatief beïnvloedt, waardoor zij daarna weer slechter in staat zijn en minder gemotiveerd zijn om goed te leren. Met slechte schoolprestaties worden slechte cijfers, zitten blijven, een taalachterstand en/of leerproblemen bedoeld (Baat & Foolen, 2012). Geconcludeerd kan worden is dat, zoals verwacht, de jongens beschikken over verschillende risicofactoren op het gebied van onderwijs.

3. Privé

Slechte schoolprestaties of een wisselende aanwezigheid zijn niet de enige factoren die het risico verhogen op voortijdig school verlaten. Persoonlijkheidskenmerken, gedragskenmerken, handicaps en stoornissen hebben invloed op de schoolloopbaan van het kind en daarmee ook invloed op de kans op voortijdig school verlaten (Baat & Foolen, 2012). Een aantal jongens hadden naast het werken aan het schoolverzuim bij Stichting Rumas, ook als doel om te werken aan hun gedrag. Deze acht jongens kampten met gedragsproblemen die varieerden van agressief reageren tot diefstal. Volgens Baat en Foolen (2012) kunnen gedragsproblemen en deliquent gedrag de kans op schoolverzuim en voortijdig school verlaten vergroten. Rumas stelt ook in hun verslag dat de jongens die deelnemen aan de 'Youth at Risk' training in hun gedragskenmerken verschillende gedragsproblemen en deliquent gedrag laten zien (Stichting Rumas, 2015). Op privé gebied vertoont een groot deel van de jongens dus ook risicofactoren ten aanzien van schoolverzuim en voortijdig school verlaten. Dit was verwacht, omdat Stichting Rumas deze risicofactoren als een voorwaarde stelt ter deelname aan de 'Youth at Risk' training.

Overall kan er geconcludeerd worden dat op het gebied van wonen, onderwijs en privé, verschillende risicofactoren aanwezig waren bij aanvang van de 'Youth at Risk' training. Deze uitkomst was ten aanzien van alle drie de gebieden verwacht, aangezien Stichting Rumas als doel heeft om juist jongens die last ervaren van deze risicofactoren te helpen met de 'Youth at Risk' training. Zo stelt Stichting Rumas het als voorwaarde voor deelname aan de training dat de jongens van school dreigen te raken en beschrijft Rumas in zijn verslag dat veel jongens gedragsproblemen hebben, deliquent gedrag vertonen en omschrijft Rumas dat er sprake is van veel verschillende typen gezinssamenstellingen onder de jongens, waaronder ook jongens die alleen wonen met één ouder (Stichting Rumas, 2015). De theorie van Baat en Foolen (2012) en Angenent (2007) bevestigt dat de gevonden factoren daadwerkelijk een risicovolle invloed op schoolverzuim en voortijdig school verlaten heeft.

5.2. Conclusie huidige situatie

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de deelvraag:

“Hoe ziet de huidige situatie van de jongens die hebben deelgenomen aan de “Youth at Risk” training eruit op het gebied van wonen, werk/onderwijs en privé?”

1. Wonen

Wat opvalt is dat er tussen de situatie bij aanvang van de training en de huidige situatie niet heel veel verschillen zijn. Nog steeds woont maar één jongen bij zijn biologische vader en moeder. Ongeveer de helft van de jongens woont bij een alleenstaande ouder en ook woont ongeveer de helft van de jongens in een groot gezin (met 4 of meer kinderen). De risicofactoren die op het gebied van wonen al aanwezig waren zijn dus nog steeds aanwezig. Nu is de gezinssamenstelling ook een risicofactor waar Rumas geen invloed op heeft en het dus ook niet veranderd zou kunnen worden tijdens de training door Rumas, maar het blijft wel een risicofactor die aanwezig is. Wat wel is veranderd is dat drie jongens nu niet meer op dezelfde plek wonen als bij aanvang van de training. Het escaleerde op die plek zo erg dat zij nu elders wonen, dit had in alle drie de gevallen te maken met de heftige gedragsproblemen van de jongens.

2. Onderwijs

Op het gebied van school viel het op dat er in de huidige situatie minder jongens naar school gaan dan bij aanvang van de training. Kijkend naar het doel van Rumas is dit een opvallende uitkomst. Volgens de theorie heeft Rumas als hoofddoel om de jongens die zij begeleiden, te begeleiden naar zelfstandigheid. Hierbij streven zij ernaar om de jongens op te leiden tot een vakman of ze weer terug te plaatsen in het onderwijs (Stichting Rumas, 2014). Het doel in de training ‘Youth at Risk’ heeft als specifiek doel dat de schoolprestaties van de jongens wordt verbeterd en/of zij niet meer verzuimen van school om voortijdig schoolverlaten te vermijden (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Er kan hierdoor gesteld worden dat het doel dat Rumas zichzelf heeft gesteld, niet is behaald. Twee van de zeven jongens die niet naar school gaan werken, zij hebben dus een andere dagbesteding gevonden in plaats van het volgen van onderwijs, wat aansluit bij de hoofddoelstelling van Rumas maar niet bij de doelstelling van de ‘Youth at Risk’ training. Alle opvoeders van de jongens die niet meer naar school gaan geven aan geen actieve rol meer in te willen vullen wat betreft de betrokkenheid rondom school.

3. Privé

Het aantal jongens dat in heftige situaties terecht komt is afgenomen, maar de situaties die nog wel plaats vinden zijn heftiger, zo wordt een van de jongens verdacht voor aanranding, pleegt een van de jongens diefstal en wordt er gevochten. Bij deze drie delicten is ook de politie betrokken.

Er zijn geen hele opvallende uitkomsten die naar voren komen in de privé situatie. Wat wel zichtbaar wordt, is dat veel opvoeders geen zicht hebben op de situatie van de jongens. Zo konden een aantal respondenten meerdere malen geen antwoord geven op de vraag omdat zij geen idee hadden wat de jongen deed en met wie hij om ging. Daarbij was het voor veel opvoeders ook lastig om positieve dingen aan de jongen te benadrukken. Negatieve punten waren voor de opvoeders makkelijker te benadrukken. Kijkend naar de theorie is volgens Baat en Foolen (2012) en Angenent (2007) de ondersteuning en stimulering van opvoeders in het onderwijs een belangrijke rol in het risico op schoolverzuim of voortijdig school verlaten. Ouders moeten hun kind thuis voorbereiden op het onderwijs, zodat zij zich op school succesvol kunnen handhaven. Hierin speelt intellectuele ondersteuning en stimulering een belangrijke rol (Angenent, 2007). Daarnaast noemen Angenent (2007) en Baat en Foolen (2012) ook dat een samenwerking tussen ouders en de school cruciaal is voor een succesvolle schoolcarrière. Ouders en de school moeten op een lijn liggen. Hoe groter de culturele verschillen tussen de thuissituatie en de schoolsituatie, hoe groter het risico op schoolverzuim of voortijdig schoolverlaten. Samenwerking en betrokkenheid tussen ouders en school is hierin cruciaal (Angenent, 2007).

Uit de data blijkt dat de opvoeders zich in negen van de dertien gevallen wel betrokken vindt of genoeg betrokken heeft gevonden (in het geval dat ze zich nu niet meer willen bemoeien met school) bij het stimuleren van de jongen tot het onderwijs. Het is de onderzoekers echter opgevallen dat het vaak voor kwam dat opvoeders geen antwoord wisten te geven op de vraag, omdat zij geen zicht hadden en hebben op de situatie. De onderzoekers betwijfelen dus of de betrokkenheid van opvoeders bij school wel zo actief is als zij zelf aangeven. Daarnaast waren de opvoeders gemakkelijk negatief over de jongen te spreken en was het lastig om een positief punt van de jongen te benadrukken. De onderzoekers weten dat een positieve benadering en positieve stimulans cruciaal is voor jongens met deze leeftijd om te ontvangen van hun opvoeder. Stichting Rumas besteedt wel aandacht aan de betrokkenheid van opvoeders bij school en de ontwikkeling van hun kind, tijdens de 'Youth at Risk' training. Tijdens dit onderdeel informeert, adviseert en begeleidt Rumas opvoeders bij opvoedingsvraagstukken die betrekking hebben op het gedrag van de jongens (Stichting Rumas, 2015). Stichting Rumas benadert daarbij de jongens en ouders altijd vanuit hetgeen wat positief is en goed gaat. Complimenteren is een belangrijk onderdeel tijdens de 'Youth at Risk' training (M. Tuart, jobplacement officer, Stichting Rumas, 22-12-2016). Uit de data blijkt dat het grootste deel van de opvoeders hier niet aan hebben deelgenomen. De opvoeders die wel hebben deelgenomen zijn positief over de ouderbegeleiding.

De ouderbetrokkenheid was dus zowel tijdens de 'Youth at Risk' training als na de training laag. Het grootste deel van de opvoeders nam niet deel aan de ouderbegeleiding en de onderzoekers twijfelen aan de betrokkenheid van de opvoeders, zoals zij deze zelf omschrijven. Het is jammer dat niet alle opvoeders hebben deelgenomen aan de ouderbegeleiding van Stichting Rumas, want de onderzoekers denken dat het voor Rumas een kans is om tijdens de 'Youth at Risk' training in te spelen op ouderbetrokkenheid. Een goede ouderbetrokkenheid zou de risicofactoren op schoolverzuim en voortijdig school verlaten verminderen. Wellicht dat Rumas zich kan richten op het stimuleren van opvoeders om deel te nemen aan het onderdeel 'ouderbegeleiding'.

5.3. Conclusie ervaringen met de training 'Youth at risk'

In deze paragraaf wordt antwoord gegeven op de deelvraag:

"Hoe is de "Youth at Risk" training ervaren?"

Alle respondenten, zowel de opvoeders als de jongens, hebben aangegeven Rumas als positief te hebben ervaren. Met name de liefde, warmte, betrokkenheid en aandacht die zij hebben gevoeld komen als positieve punten naar voren. Rumas moet met deze werkwijze vooral mee doorgaan. De achtergrond van de respondenten heeft geen effect op de manier waarop zij de training hebben ervaren. Of de jongen nu bij zijn biologische moeder woont of bij zijn tante, de achtergrond van de jongens heeft geen effect op manier waarop zij de training hebben ervaren. Er kan dus worden geconcludeerd dat de manier waar op Rumas betrokken is, aansluit bij de gehele doelgroep. Door verschillende respondenten is opbouwende feedback gegeven aan Rumas. Zo werd aangegeven dat Rumas meer tijd voor de jongens moet hebben, dat de training langer zou mogen duren, dat het contact met school kan worden verbeterd en dat er bij de jongens die niet goed luisteren meer kan worden doorgepakt. De jongens zelf geven aan dat Rumas nog beter kan worden door meer jongens te helpen en een eigen sportvoorziening aan te schaffen. De onderzoekers vonden de uitspraak van een van de respondenten opvallend. Hij zei dat negativiteit richting organisaties in Suriname een blinde vlek is, opvoeders geven niet snel aan wat hun negatieve ervaringen zijn. Van de jongens is het onbekend of zij ook negatieve ervaringen aan zouden geven. De onderzoekers vermoeden dat de jongens geneigd zijn om voornamelijk sociaal wenselijke antwoorden te geven over de ervaringen met Stichting Rumas. Dit in verband met hun leeftijd, waarin van hun verwacht wordt omontzag te tonen en respect te hebben voor gezaghebbende. De onderzoekers hebben dit ook gemerkt en denken dat dit effect heeft op de uitkomsten van dit onderzoek.

Wat meerdere opvoeders ook aangeven is dat het tijdens de training van Rumas veelal goed ging met de jongere, ze zagen gedragsverandering en waren tevreden. Veel ouders benoemden echter dat na afloop van de training de jongens een terugval hadden. Sommige ouders wensten hierdoor ook dat de training langer zou duren dan drie maanden. De jongens namen na de training hun oude gedrag weer aan en opvoeders weten niet hoe zij hier mee om moeten gaan. Echter betwifelen de onderzoekers wat de meerwaarde van een langere training zou zijn, omdat er altijd een moment komt waarop de opvoeders en de jongens zelfstandig verder moeten gaan. Stichting Rumas kan de jongens en opvoeders niet altijd blijven begeleiden. De onderzoekers denken dat het daarom beter is om de opvoeders en jongens handvaten te geven om na de training zelfstandig verder te gaan. Een langdurig nazorgtraject waarin de intensiteit van bijeenkomsten wordt afgebouwd is heel zinvol.

Zes van de dertien opvoeders geven aan dat de jongens na afloop van de training terug zijn gevallen in hun oude gedrag. Er kan dus worden geconcludeerd dat bij zes van de dertien jongens de training positief aansloeg toen Rumas betrokken was, maar op het moment dat Rumas uit beeld was de training geen effect meer leek te hebben.

Over de bosbivak, de ouderbegeleiding, waar zes opvoeders wel aan hebben deelgenomen en acht opvoeders niet, en de zaterdagtraining zijn de respondenten allemaal positief, er werd door geen enkele respondent iets negatiefs genoemd. Over de huiswerkbegeleiding kunnen geen resultaten worden beschreven omdat niet bekend welke jongens hieraan hebben deelgenomen.

5.4. Conclusie hoofdvraag

Door bovenstaande conclusies te vergelijken en analyseren, kan antwoord worden gegeven op de hoofdvraag:

‘Wat is de huidige situatie van de jongens die in 2014 en 2015 hebben deelgenomen aan de “Youth at Risk” training bij Rumas in Suriname en hoe hebben zij deze training ervaren?’

De hoofdvraag heeft twee vragen in zich. Hieronder wordt eerst omschreven hoe de situatie voorafgaand aan de training was en wat de huidige situatie is van de jongens die hebben deelgenomen aan de ‘Youth at Risk’ training in 2014 en 2015. Daarbij wordt beschreven hoe deze situatie samenhangt met de doelen en werkwijze van Stichting Rumas.

Stichting Rumas zet zich, onder andere, in voor jongeren tussen de twaalf en zestien jaar die van school dreigen te raken (Stichting Rumas, 2014). Het doel van de “Youth at Risk” training is om de schoolprestaties van de jongens te verbeteren en eventueel schoolverzuim te verminderen. Stichting Rumas heeft in 2014 en 2015 de Unesco groep getraind en was benieuwd hoe het nu met de jongens gaat.

Op het gebied van wonen en gezin had er één jongen niet te maken met een risicofactor voorafgaand aan de training. Hij woont met zijn beide biologische ouders. Het grootste gedeelte van de jongens woonde bij een alleenstaande ouder en de helft van de jongens komt uit een gezin met meer dan vier kinderen. Het opgroeien met een alleenstaande ouder of in een gezin met meer dan vier kinderen behoort tot de risicofactoren op schoolverzuim en voortijdig school verlaten (Baat & Foolen, 2012). Na afloop van de training wonen dezelfde jongens nog bij hun alleenstaande ouder. Echter zijn een aantal jongens wegens gedragsproblemen thuis verhuisd naar een familielid, waardoor nu hetzelfde grote aantal jongens bij overige familie woont. Hierin zijn de risicofactoren dus niet afgenomen door deelname aan de ‘Youth at Risk’ training. Dit is wellicht ook niet mogelijk, omdat Rumas geen invloed heeft op de gezinssamenstelling.

Kijkend naar de situatie bij aanvang van de training kan geconcludeerd worden dat het over het algemeen niet goed ging met de jongens. De jongens werden aangemeld omdat zij slechte schoolprestaties hadden en een wisselende aanwezigheid op school. De voornaamste genoemde oorzaak hiervan is dat de jongens geen zin hadden aan school. Zij hadden daarbij geen duidelijk toekomstperspectief, waarbij onderwijs hun zal helpen. Het hebben van vertrouwen in een succesvolle schoolloopbaan en het hebben van een doel op school, is een beschermende factor voor schoolverzuim en voortijdig school verlaten (Baat & Foolen, 2012). Hier ontbrak dus aan. Daarnaast had een groot deel van de jongens gedragsproblemen waar opvoeders moeilijk mee om wisten te gaan. Gedragsproblemen vormen een risicofactor voor schoolverzuim en voortijdig school verlaten (Baat & Foolen, 2012).

Stichting Rumas werkt tijdens de ‘Youth at Risk’ training met de jongens aan deze punten. Rumas probeert de jongens onder andere een doel te geven op school. Rumas benadert de jongens vanuit het positieve, complimenteert ze wanneer het goed gaat en stimuleert ze hun dromen na te jagen. Rumas helpt de jongens in de begeleiding van hun huiswerk om ervoor te zorgen dat zij goed kunnen meekomen in het onderwijs. Daarnaast werkt Rumas aan de gedragsproblemen van de jongens. Voor ouders is er de mogelijkheid om ouderbegeleiding te krijgen. De werkwijze van Rumas is daarin effectief, want tijdens de training waren zichtbare veranderingen te zien geven de respondenten aan. De jongens gingen naar school, ze liepen niet meer weg, kwamen op tijd thuis en communiceerden een stuk beter dan voorafgaand aan de training.

Kijkend naar de huidige situatie, een periode na de training, kan worden geconcludeerd dat het met het grootste deel van de jongens opnieuw niet goed gaat. De meeste jongens gaan niet naar school, werken niet en laten gedragsproblemen zien. De risicofactoren die voorafgaand aan de training aanwezig waren, zijn opnieuw aanwezig. De opvoeders van alle jongens waar het opnieuw slecht mee gaat, geven aan dat zij niet meer weten hoe zij het anders moeten doen en er geen tijd meer in steken om de jongen te stimuleren naar school te gaan. De opvoeders noemen dat de jongens een terugval hebben gehad.

Negen van de dertien respondenten geven aan dat zij betrokken zijn bij het onderwijs van de jongen. De onderzoekers betwijfelen of opvoeders echt zo betrokken zijn als dat zij zelf aangeven, aangezien zij tijdens het interview vaak geen antwoord konden geven op de gestelde

vraag. Sommige opvoeders geven aan dat de jongen wegens gedragsproblemen moeilijk te benaderen is en dus geen weet hebben van de situatie van de jongen. Vanuit de theorie wordt geconcludeerd dat betrokkenheid van opvoeders cruciaal is voor het verminderen van de risicofactoren van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten (Baat & Foolen, 2012; Angenent, 2007). Maar deze beschermende factor is nauwelijks aanwezig. Daarnaast constateren de onderzoekers dat de meeste opvoeders het moeilijk vinden om iets positiefs aan de jongen te benoemen. Sommige opvoeders geven aan zelfs niets te kunnen noemen wat de jongen goed doet. Negatieve situaties worden gemakkelijk verteld. Hieruit vermoeden de onderzoekers dat de manier van communiceren tussen ouders en het kind niet verloopt volgens een positieve, ondersteunende benadering. Een benadering die Rumas zelf wel uitvoert en erg belangrijk is voor het effectief stimuleren van de jongen.

Over het algemeen ervaren alle respondenten Rumas als erg positief. Met name de liefde, warmte en betrokkenheid worden als erg sterke eigenschappen genoemd van Rumas. Kijkend naar de specifieke onderdelen van de training, wordt de bosbivak door de meeste respondenten als erg goed ervaren. Over de zaterdag training geven alle respondenten die hieraan hebben deelgenomen aan dat zij de training als erg positief hebben ervaren. Bij de ouderbegeleiding hebben de opvoeders die hebben deelgenomen alleen maar positieve ervaringen opgedaan. Acht respondenten hebben hieraan deelgenomen. De overige vijf respondenten hebben hier niet aan deelgenomen. Het is onbekend hoeveel jongens er hebben deelgenomen aan de huiswerkbegleiding. Hier kunnen dus geen uitspraken over worden gedaan.

Het overkoepelende doel van Stichting Rumas tijdens de 'Youth at Risk' training was dat de jongens niet van school raken, Rumas wil deze jongens te versterken, hun schoolprestaties verbeteren en eventueel schoolverzuim te verminderen / te stoppen (A. Becker, coördinator Rumas, Jusie-Amalia gezinscoaching unit, 30-11-2016). Dit maakt dat alle jongens bij aanvang van de training te maken hebben met verschillende risicofactoren van schoolverzuim, omdat dit de problematiek is waar Rumas zich mee bezig houdt. In het positieve geval zou een groot deel van de jongens in de huidige situatie niet meer of minder te maken hebben met de risicofactoren. Echter, concluderen de onderzoekers dat na afloop van de training het grootste deel van de jongens nog steeds te maken heeft met de risicofactoren van schoolverzuim en voortijdig school verlaten. Niet uit te sluiten is dat een aantal risicofactoren nooit zullen veranderen of verminderen, zoals het leven met een alleenstaande ouder. Echter zijn risicofactoren als gedragsproblemen en schoolverzuim wel veranderbaar. Daarbij ontbreken in de huidige situatie een aantal cruciale beschermende factoren, zoals een positieve, betrokken houding van de opvoeder. Een aanzienlijk deel van de jongens heeft besloten voortijdig de school te verlaten. Hiermee zijn de doelen van de training van Rumas niet behaald. Rumas is daarmee niet de veroorzaker van de problematiek van de jongens, maar gesteld kan worden dat Rumas bij niet alle jongens het gewenste effect heeft kunnen behalen. Echter bij de jongens bij wie dit wel is gelukt, is de huidige situatie ook zeer positief.

Echter wat opvallend is, is dat de respondenten aangeven dat het op het gebied van school, gedragsproblemen en communicatie met de opvoeder beter ging tijdens de 'Youth at Risk' training. Hierdoor ontstaat een situatie waarin het met de meeste jongens voorafgaand aan de training niet goed ging, tijdens de training wel goed ging en na de training opnieuw weer niet goed ging. Hieruit voortvloeiend concluderen de onderzoekers dat de 'Youth at risk' training van Rumas effectief werkt, maar niet duurzaam is.

De onderzoekers denken dat deze situatie te verklaren is doordat de werkwijze van Rumas goed wordt ingezet, maar deze niet voldoende wordt overgebracht naar de personen die deze werkwijze eigenlijk zouden moeten bezitten, namelijk de opvoeders. Rumas werkt namelijk vanuit een zeer betrokken en positieve werkwijze, waarin zij de jongens stimuleren in hun dromen en ambities. Het blijkt uit de data dat deze werkwijze ontzettend goed wordt ontvangen door zowel de opvoeders als de jongens. Dit blijkt zowel uit het feit dat het beter ging met de jongens toen zij bij Rumas waren, als uit dat zij benoemen dat de warmte en liefde van Rumas zo prettig was. Vanuit de theorie leren we dat het belangrijk is dat opvoeders een ondersteunende, betrokken, warme en positieve houding aannemen ten opzichte van de jongen en het onderwijs (Baat & Foolen, 2012; Angenent, 2007). Maar de opvoeders laten aan de onderzoekers in de interviews zien dat de betrokkenheid en positieve benadering van de opvoeders schaars is. Rumas probeert opvoeders te betrekken in de ontwikkelingen van de jongen, door middel van

de 'ouderbegeleiding'. De opvoeders die deze begeleiding hebben gevolgd zijn hier ook erg positief over, maar uit de data blijkt dat het grootste deel van de opvoeders deze begeleiding niet volgt. De onderzoekers denken dat het goed zou zijn als Rumas ernaar streeft om opvoeders toch nog meer te betrekken. Op dit onderwerp, maar ook op andere onderwerpen wordt verder ingegaan bij de aanbevelingen.

5.5. Aanbevelingen

Onderzoek naar duurzaamheid training

De onderzoekers bevelen Rumas aan te onderzoeken hoe het kan dat er tijdens de training positieve veranderingen zichtbaar zijn, maar op het moment dat Rumas niet meer in beeld is, een groot deel van de jongens terug valt in het gedrag dat zij voorafgaand aan de training lieten zien. De onderzoekers hebben in dit onderzoek een aantal mogelijke oorzaken kunnen constateren, maar dit onderzoek richt zich vooral op het onderzoeken wat de huidige situatie is ten opzichte van de situatie voorafgaand aan de training. Omdat de onderzoekers niet een volledig onderzoek hebben gedaan naar de oorzaken van de huidige situatie in relatie tot hun training, adviseren de onderzoekers Rumas om te onderzoeken wat de oorzaken van de huidige situatie zijn. Wellicht dat Rumas zelf tot andere of aanvullende oorzaken komt.

Risicofactoren op gezinsniveau en omgevingsniveau uitgebreider aanpakken

De onderzoekers constateren dat Rumas in zijn werkwijze veel risicofactoren wel aanpakt, maar een aantal belangrijke risicofactoren niet voldoende meeneemt. Rumas pakt nu in de training de risicofactoren op het niveau van het kind effectief aan. Maar de onderzoekers denken dat er nog meer resultaat te halen valt bij de risicofactoren op het gebied van het gezin en de school. Zo denken de onderzoekers dat Rumas nog meer zou kunnen halen uit de samenwerking tussen opvoeders en scholen. Uit de theorie is gebleken dat het erg belangrijk is dat de opvoeder en de school op één lijn liggen en eenduidig zijn. De huiscultuur en schoolcultuur moeten elkaar begrijpen. Uit de data blijkt dat opvoeders vaak alleen maar contact hebben met school als er iets mis is. Rumas zou deze risicofactor kunnen aanpakken door de samenwerking tussen ouders en scholen mee te nemen in hun werkwijze. Wellicht dat een vervolgonderzoek (die hiervoor werd aanbevolen) duidelijker kan onderzoeken welke factoren Rumas wel voldoende aanpakt in hun werkwijze en op welke factoren nog winst gemaakt kan worden.

Beschermende factoren creëren, ouders betrekken

De onderzoekers hebben geconcludeerd dat de 'Youth at Risk' training van Rumas wel effectief is, maar niet duurzaam. De onderzoekers denken dat het de duurzaamheid ten goede komt als Rumas bewust beschermende factoren creëert bij de jongens. Beschermende factoren verkleinen namelijk de kans dat een jongen terugvalt in zijn oude situatie. Voor de onderzoekers lijkt het op dit moment zo dat Rumas wel beschermende factoren creëert tijdens de training, maar deze wegvallen zodra de training is afgelopen, omdat Rumas de beschermende factor is voor de jongens. Rumas is namelijk betrokken en stimuleert de jongens positief. In het mooiste geval zouden de opvoeders de beschermende factor moeten worden voor de jongens, zoals Rumas dat voor de jongens is tijdens de training. De onderzoekers hebben namelijk in het onderzoek gemerkt dat de betrokkenheid van de opvoeders bij de ontwikkeling van de jongen klein is en zij ook weinig positief zijn over de jongens. Zo weten ze vaak niet te vertellen wat de jongen doet zo overdag en kunnen ze nauwelijks opnoemen wat de jongens goed doen. Rumas besteed wel aandacht aan het betrekken en versterken van de opvoeders in de 'Youth at Risk' training, maar de opkomst van de opvoeders bij dit onderdeel is laag. De onderzoekers willen Rumas aanbevelen om opvoeders nog meer te betrekken in de training, door ze bijvoorbeeld een groter aandeel te geven in de training, zodat deze beschermende factor wordt vergroot. De kans op een terugval neemt daarmee af.

Bijhouden van de dossiers

De onderzoekers willen Rumas aanbevelen de dossiers goed in te vullen bij aanvang van de training en bij te houden gedurende het proces. De dossiers waren soms onvolledig, waardoor het lastig terug te halen is wat de medewerker van Rumas heeft gevonden van de ontwikkeling

van de jongen. Soms was er bijvoorbeeld alleen een intakeformulier aanwezig. Om straks bijvoorbeeld ook de nazorg beter te kunnen organiseren, willen de onderzoekers Rumas aanbevelen om de dossiers recenter bij te houden. Zo zou Rumas de situatie van de jongens op alle gebieden goed in kaart kunnen brengen aan de hand van de risico- en beschermende factoren uit de theorie van dit onderzoek. Welke risicofactoren en welke beschermende factoren zijn aanwezig? Is een vraag die in het dossier gesteld kan worden. Naarmate de jongen bij Rumas in training is, kan in kaart gebracht en getoetst worden in hoeverre de risicofactoren afnemen en de beschermende factoren toenemen. Als dit zorgvuldig gerapporteerd wordt, is de ontwikkeling van de jongen gemakkelijk gevolgd. Door dit te doen, wordt de ontwikkeling zichtbaar en is te zien welke hulp wel of niet aanslaat.

Huiswerkbegeleiding

Rondom de huiswerkbegeleiding was er in de dossiers door de onderzoekers niet duidelijk te vinden hoeveel jongens hier aan hebben deelgenomen. Daarbij was het ook lastig te achterhalen hoe lang de jongens hebben deelgenomen aan de huiswerkbegeleiding en wat hun voortgang hierin was. Om de dossiers volledig te houden is het ook belangrijk om dit punt daarbij mee te nemen.

Presenteren en positioneren

De onderzoekers bevelen Rumas aan om vooral door te gaan met de manier waarop Rumas zich presenteert en positioneert, omdat dit als erg positief en prettig wordt ervaren. Daarnaast staat Rumas zeer goed bekend op de sociale kaart, wat de beschikbaarheid van hulp zeer ten goede komt. Rumas is daadkrachtig en inspirerend voor de maatschappij. Rumas stelt zich op als een vakbekwame organisatie met een duidelijke missie en visie. In de ogen van de onderzoekers is Rumas hierin een aanwinst voor Suriname. De onderzoekers willen Rumas daarom aanbevelen om zich te blijven presenteren en positioneren zoals zij nu doet.

Sfeer behouden zoals deze is

De warme, liefdevolle sfeer is door iedere respondent als zeer prettig ervaren. Rumas onderscheidt zich hiermee sterk van andere organisaties. De onderzoekers hebben zelf deze warmte en liefdevolle omgeving ook mogen ervaren en willen Rumas aanbevelen om deze sfeer vooral te behouden zoals deze is. De warmte en eindeloze liefde is een grote kracht van Rumas. De medewerkers van Rumas zetten zich oprecht met hart en ziel in voor hun doelgroep en hebben plezier aan hun vak. Dit komt als zeer positief over op iedereen die met Rumas in aanraking komt.

5.6 Sterktes en zwaktes

5.6.1 Zwaktes

Taalbarrière Sranatongo vs Surinaams Nederlands

Tijdens het interviewen kwamen de onderzoekers erachter dat niet alle respondenten de Nederlandse taal goed spreken. Het Sranatongo is de taal die, naast het Nederlands, wordt gesproken. Tijdens het beantwoorden van de vragen konden niet alle respondenten de juiste woorden geven aan dat wat zij wilden vertellen. De onderzoekers hebben in die gevallen geprobeerd door te vragen maar door de taalbarrière bleven de antwoorden vaak oppervlakkig. Voor vervolgonderzoek is het raadzaam om een haalbare manier te verzinnen waarbij de taalbarrière wordt weggenomen. Bijvoorbeeld door de interviews in samenwerking met iemand die de Surinaamse taal spreekt af te nemen.

Taalbarrière Surinaams-Nederlands vs Nederlands-Nederlands

De onderzoekers komen uit Nederland en spreken Nederlands-Nederlands. Dit is anders dan het Surinaams-Nederlands en kan een rol hebben gespeeld tijdens de interviews. Zo worden zowel in Surinaams-Nederlands als Nederlands-Nederlands dezelfde woorden gebruikt, maar kunnen deze een hele andere betekenis hebben. Een klein voorbeeld is dat iemand die Nederlands-Nederlands spreekt "oke" zou zeggen om aan te geven dat diegene de ander goed heeft verstaan,

in Surinaams-Nederlands zegt men dan “jaja”. Dit soort taalbarrières kunnen ervoor gezorgd hebben dat de onderzoekers en de respondenten gedacht hebben elkaar te begrijpen, maar dit eigenlijk niet zo was. Dit heeft invloed op hoe de interview en gesprekken zijn verlopen.

Niet betrekken van scholen

Een groot deel van dit onderzoek richt zich op de school situatie waar de jongens zich in bevonden voorafgaand aan de training en in de huidige situatie. Voor dit onderzoek was het alleen relevant om de scholen te interviewen die zowel voorafgaand aan de training als in de huidige situatie betrokken waren, omdat een nieuwe school niet zou kunnen vertellen hoe de situatie was voorafgaand aan de training en daardoor er geen vergelijking gemaakt kon worden. De informatie zou dan niet volledig zijn. Na het doen van de dossieranalyse en het interviewen van de opvoeders bleek dat dit maar bij 1 jongen het geval was. De uitkomsten van het interview met alleen deze school zouden niet voldoende zijn om te gebruiken voor dit onderzoek. Er is daarom voor gekozen deze onderzoeksgroep niet te interviewen. Dit kan worden gezien als zwakte van het onderzoek, de data rondom de schoolsituatie is niet volledig omdat het perspectief van de scholen niet is meegenomen. Op het moment dat de onderzoekers de scholen wel hadden geïnterviewd, had er een vollediger antwoord gegeven kunnen worden op de vraag hoe het met de jongens op school ging en gaat.

Nu bekend is dat veel jongens na de training op een andere of geen school zitten, zou het voor Rumas zinvol zijn om zowel voorafgaand aan, tijden en na afloop van de training de school/jongens/ouders een vragenlijst in te laten vullen over school. De vragenlijst kan gaan over de prestaties, het gedrag van de jongere en de samenwerking tussen ouders en school bijvoorbeeld. Die vragenlijst kunnen dan vergeleken worden, ook al zit een jongen na afloop van de training op een andere school. Dan wordt deze zwakte in het vervolg voorkomen. Dit betekent dat Rumas een goede gestandaardiseerde vragenlijst moet hebben over de schoolsituatie. Een vervolgonderzoek zou deze vragenlijst kunnen ontwikkelen. Dit is tevens een mooie aanvulling voor het dossier, die dan goed de ontwikkeling op school van de jongen in kaart brengt.

Telefonisch afnemen van de interviews

Het interview met de opvoeders is telefonisch afgenomen, hier is voor gekozen om een zo groot mogelijke groep te kunnen bereiken. Een aantal van de opvoeders woont in het binnenland van Suriname. Het was bijna niet mogelijk om bij hen langs te gaan of om hen uit te nodigen voor een gesprek vanwege de reisafstand, tijd en kosten. De onderzoekers hebben ervaren dat het moeilijk is om de interviews telefonisch af te nemen omdat er een bepaalde afstand en anonimiteit voelbaar is. De vragen die werden gesteld waren soms best persoonlijk, door de respondenten alleen maar mondeling het vertrouwen te kunnen geven merkten de onderzoekers dat een aantal respondenten wat oppervlakkig bleven in de antwoorden die zij gaven. Echter heeft Rumas de ervaring dat mondeling afnemen van de interviews niet efficiënt is, omdat veel respondenten dan niet komen opdagen en dit veel tijd kost. Hiervoor denken de onderzoekers dat het raadzaam is, dat als de interviews dan toch telefonisch worden afgenomen dit gebeurt door iemand die voor de respondenten bekend is. Zowel in Surinaamse taal als in ervaring met omgang. Bijvoorbeeld een medewerker van Stichting Rumas. Dit verkleint namelijk waarschijnlijk de anonimiteit en afstand.

Groepsgesprek jongens

Het interview met de jongens werd in een groep van zeven jongens tegelijk gedaan. Alle jongens kregen na elke vraag de ruimte om hun eigen inbreng te geven maar doordat zij van elkaar hoorden welke antwoorden er werden gegeven zou het zo kunnen zijn geweest dat ze elkaar hebben beïnvloed. Tevens kan groepsdruk een rol hebben gespeeld in het geven van antwoorden. De jongens hebben immers veel invloed op elkaar. Wellicht dat zij elkaars antwoorden overnamen.

Geen of oppervlakkig antwoord op de gestelde vraag

Tijdens het interview met de opvoeders kwam het meerdere malen voor dat de respondenten geen of een heel kort antwoord gaven op de vraag. Als de onderzoekers dan door vroegen gaven de respondenten aan het vaak niet te weten. Of dit met de taalbarrière of de betrokkenheid van

de opvoeders bij de jongens te maken had kan niet worden gezegd maar dit heeft wel voor een niet altijd volledige data verzameling gezorgd.

5.6.2 Sterktes

Betrokkenheid Rumas

De onderzoekers zijn met name in het begin van het onderzoek veel aanwezig geweest bij Rumas. Daar is informatie ingewonnen en hebben de onderzoekers de sfeer van de stichting ervaren. Door in gesprek te gaan met de werknemers en in de omgeving aanwezig te zijn waar de training plaats vindt, konden de onderzoekers zich een voorstelling maken bij dat wat de jongens en hun opvoeders ervaren. Daarnaast waren de werknemers van Rumas erg betrokken en konden de onderzoekers bij hen terecht voor vragen en kennis.

Tijd interviews

Voor elk interview werd een uur ingepland, dit was ruim voldoende tijd om het interview af te nemen. Daarnaast had de respondent op deze manier alle ruimte om na te denken over de vraag, zelf nog punten aan te geven of vragen te kunnen stellen.

Actie ondernomen iedereen te bereiken

De onderzoekers hebben er alles aan gedaan om zoveel mogelijk respondenten te bereiken. De onderzoekers hebben in eerste instantie alle opvoeders proberen telefonisch te bereiken. Lukt dit niet, dan werd of nog een aantal keren gebeld of een afspraak gemaakt om op een later tijdstip terug te bellen. Op het moment dat er geen telefoonnummers bekend waren en de respondenten in Paramaribo en omgeving woonden, gingen de onderzoekers met een medewerker van Rumas op huisbezoek.

Voorafgaand aan de reünie van de jongens zijn alle opvoeders hier een of twee weken van te voren over geïnformeerd. Eén dag van te voren en op de dag zelf zijn de opvoeders nogmaals gebeld door een medewerker van Rumas. Er is voor gekozen om dit door een medewerker van Rumas te laten doen omdat de respondenten hiermee bekend zijn en de respondenten hoogst waarschijnlijk eerder tegemoet komen op een verzoek van een medewerker dan op een verzoek van een stagiaire waar zij niet bekend mee zijn.

Alles gerapporteerd

De interviewers hebben gedurende het hele onderzoek alles gerapporteerd. Alle gegevens rondom de interviews werden genoteerd. Zo werd bijgehouden wie wanneer werd gebeld, hoe lang een interview duurde en op welke datum dit interview werd afgenomen. Door continue alles te rapporteren konden de onderzoekers precies zien welke stappen zij hadden ondernomen en wat er nog gedaan kon worden.

Afstemming tussen de onderzoekers

Tijdens het onderzoek hebben de interviewers gemerkt dat hun samenwerking erg goed liep. Er was een duidelijke taakverdeling en de onderzoekers konden elkaar corrigeren daar waar nodig. Doordat de samenwerking zo verliep konden de onderzoekers zich echt bezig houden met de inhoud van het onderzoek.

Verdiepen in de Surinaamse cultuur

De onderzoekers hebben zich voorafgaand aan het onderzoek verdiept in de Surinaamse cultuur d.m.v. voorbereidingsbijeenkomsten, hierdoor konden zij tijdens de interviews gemakkelijker cultuurbarrières herkennen en daarop anticiperen.

Controle door Surinaamse deskundige en door docent Saxion

Iedere fase van het onderzoek is door een docent van Saxion die deskundig is in de Surinaamse cultuur van feedback voorzien. Dit heeft ervoor gezorgd dat de onderzoekers inhoudelijk goed konden overleggen met een deskundige over de zaken waar zij tegenaan liepen. Zowel op het gebied van cultuur verschillen als op het gebied van onderzoek technische aspecten.

5.7. Discussie

In deze paragraaf wordt een discussie beschreven over het onderwerp; het betrekken van de opvoeders bij stichting Rumas.

In de conclusies en aanbevelingen wordt geschreven dat stichting Rumas de opvoeders meer moet betrekken in het hulpverleningsproces. Uit de conclusie op de hoofdvraag blijkt dat de situatie van de jongens voorafgaand aan de training slecht was, tijdens de training het beter ging en het na afloop van de training weer slecht ging. Het blijkt dat stichting Rumas in haar training goed aandacht besteed aan risicofactoren op het gebied van het kind. Echter blijkt dat stichting Rumas onvoldoende aandacht besteedt aan de risicofactoren op het gebied van het gezin en de omgeving. De onderzoekers denken dat het aan het missen van werken aan deze risicofactoren ligt dat de jongens van de 'Youth at Risk' training na afloop van de training weer een terugval krijgen. De theorie leert ons dat het belangrijk is dat de opvoeders betrokken zijn bij de schoolloopbaan en ontwikkeling van de jongere, omdat zij een grote invloed hebben op het leven van de jongere (Angenent, 2007; Baat & Foolen, 2012). Zo vertellen Baat en Foolen (2012) dat het een beschermende factor ten opzichte van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten als de opvoeders betrokken zijn bij de schoolloopbaan van het kind. Angenent (2007) benoemt ook meerdere verbanden tussen de mate waarin opvoeders betrokken zijn bij het kind en hoe het met het kind op school en in de ontwikkeling gaat. Vandaar dat de onderzoekers hebben aanbevolen dat Rumas opvoeders nog meer moet betrekken bij het hulpverleningsproces. Echter, bleek eenmaal in gesprek met Rumas dat Rumas zich bewust is van de invloed van opvoeders en hen ook uitnodigt om bij het hulpverleningsproces aanwezig te zijn, maar het lukt Rumas niet om opvoeders aanwezig te krijgen. Rumas kan niet gebruik maken van een gedwongen maatregel om opvoeders verantwoordelijk te maken voor de zorg van hun kinderen, wanneer dit op vrijwillige basis niet lukt. Rumas merkt daarentegen ook dat er een maatschappelijke tendens is dat de opvoeders in het algemeen geneigd zijn om de verantwoordelijkheid van de opvoeding van zich af te schuiven. Moeders staan vaak alleen voor de opvoeding en kampen met financiële problemen, waardoor zij niet altijd voldoende tijd hebben voor de opvoeding van hun kinderen. PADF et al. (2013) benoemt de financiële problematiek van alleenstaande moeders ook als een veel voorkomend probleem bij jongeren die dreigen schoolvoortijdig te verlaten of kampen met schoolverzuim. Hierdoor voelen Surinaamse opvoeders zich vaak niet capabel genoeg om hun kind voldoende te ondersteunen in hun academische, psychologische, sociale en/of emotionele ontwikkeling (PADF et al., 2013). Een gevolg hierop is volgens PADF et al. (2013) dat Surinaamse opvoeders geneigd zijn om veelal op ondersteunende diensten te rekenen als hun kinderen spijbelen of onhandelbaar gedrag vertonen. Hierdoor wordt het verantwoordelijk maken van de opvoeders een maatschappelijk probleem.

De onderzoekers vragen zich in deze discussie af, wat de 'zin' van de 'Youth at Risk' training bij Rumas is, wanneer het na afloop van de training in de meeste gevallen weer slecht of misschien zelfs slechter gaat. De onderzoekers constateren dat door middel van een systeem gerichte benadering de 'Youth at Risk' training een verbeterslag zou kunnen maken, maar dit blijkt maatschappelijk gezien een lastig probleem te zijn. De onderzoekers zijn van mening dat bij iedere hulpverlening aan minderjarigen, een systeemgerichte benadering noodzakelijk is. De minderjarigen komen namelijk uiteindelijk weer terug bij hun opvoeders en in hun omgeving. Deze omgeving is zo belangrijk voor deze jongens, dat zij mee moeten kunnen bewegen in de nieuwe ontwikkelingen van de jongens. Als Rumas met alle goede bedoelingen een ontzettend veilige plek is voor de jongens, maar deze weg valt na afloop van de training, dan moet iemand deze rol overnemen. Iemand die er altijd voor de jongere hoort te zijn, vaak zijn dit de opvoeders/ouders (Angenent, 2007). Een minderjarige is namelijk nog niet in staat om volledig de verantwoordelijkheid voor zichzelf te dragen, hoewel dat in de leeftijdsfase van de jongens die deelnemen aan de 'Youth at Risk' training soms wel zo lijkt. Deze jongens zitten namelijk in de puberteit. In de puberteit willen jongeren zich graag losmaken van hun opvoeders/ouders en ontwikkelen zij hun eigen denkpatroon (Tieleman, 2011). Echter is het wel heel belangrijk dat de jongeren juist in deze fase van hun leven waarin ze bezig zijn met hun identiteitsontwikkeling, ze begeleiding en steun krijgen van hun opvoeders/ouders (Tieleman, 2011; Angenent, 2007). Dus grof gezegd; investeert Rumas niet teveel tijd en moeite in een probleem, wat maatschappelijk gezien nog niet klaar is om te veranderen? Maatschappelijk

gezien spelen er op dit moment problemen in Suriname (financieel, politiek) die een sterke invloed hebben op de eerste levensbehoeften. Opvoeders, en dan vooral alleenstaande moeders, zijn hele dagen druk om geld te verdienen waarmee ze de mondjes van hun kinderen kunnen voeden. Zij werken vaak meerdere baantjes. Dit bevestigt PADF et al. (2013). Deze opvoeders zijn bezig om de opvoeding op zijn best vorm te geven, binnen de kaders die voor zover dat voor hun mogelijk zijn. Dat zij dan ook nog contacten moeten onderhouden met school en hun kinderen de gehele dag in de gaten moeten houden, wordt lastig als zij zelf de hele dag aan het werk zijn.

Dus problematiek op macro niveau maakt dat systeemgericht werken voor Rumas lastig wordt, maar systeemgericht werken is wel noodzakelijk om de jongens voldoende te helpen op lange termijn. De onderzoekers zijn van mening dat het een lastig onderwerp is, maar denken dat het goed is dat Rumas zich bezig houdt met deze doelgroep. De onderzoekers zijn van mening dat een persoon dingen anders moet gaan doen, voordat er een ontwikkeling plaatsvindt. Als niemand stappen onderneemt, zal er ook nooit iets veranderen. Bovendien moeten de succes verhalen van Rumas niet te niet gedaan worden. Een aantal jongens zijn veel sterker uit de 'Youth at Risk' training gekomen. Sommige opvoeders hebben echt praktische handvaten gekregen. Sommige jongens weten dat Rumas een positieve en fijne plek is, waar zij vaker bij terug kunnen komen. Rumas moet volgens de onderzoekers zeker doorgaan met waar zij mee bezig is. Misschien dat Rumas zich kan richten op hoe zij de opvoeders op een outreachende manier kunnen benaderen en verantwoordelijkheid laten voelen voor de opvoeding. Rumas kan het probleem maatschappelijk aan de orde brengen door hierover debatten en congressen te voeren. Wat de onderzoekers weten is dat Rumas zich hier ook al sterk voor in zet. Zij zijn voor een maatschappelijke verandering ten opzichte van de opvoeding en schromen niet om dit op macro- niveau aan het licht te brengen. Zij hebben bijvoorbeeld contact en steun van verschillende ministers.

Dus zonder een systeemgerichte aanpak is hulpverlening aan minderjarigen eigenlijk onvolledig, maar als niemand de dingen anders doet dan ze nu worden gedaan, zal er ook nooit wat veranderen. Daarmee onderscheidt Rumas zich van de maatschappelijke tendens die er gaande is in Suriname. Daarom stellen de onderzoekers dat Rumas moet blijven zoeken naar (outreachende) manieren om te bereiken wat het meest succesvol is voor hun doelgroep; een systeemgerichte aanpak.

Daarnaast denken de onderzoekers dat het voor Rumas misschien goed is, om te kijken naar de mogelijkheid om te gaan werken met 'maatjes'. 'Maatjes' zijn vrijwilligers die gekoppeld worden aan een individu. Zij 'werken' eigenlijk voor dit individu. Indien het niet lukt om opvoeders voldoende te betrekken bij de ontwikkeling van de jongens, is het wellicht een idee om te gaan werken met 'maatjes' die als een soort coach betrokken zijn bij de jongens voor zolang dat nodig is. Maatjes kunnen als het ware vrienden worden met de jongens en ze wekelijks spreken/begeleiden. Hierdoor blijft er altijd iemand in de omgeving van de jongens die een veilige haven biedt en de jongens positief stimuleert ten aanzien van zijn ontwikkeling. De lange termijn ontwikkeling van de jongens is daarmee beter gewaarborgd. Het kan ook gezien worden als een soort lange termijn nazorg, die erg laagdrempelig is, vrijblijvend en vriendelijk is, maar wel aansluit op de behoefte van de jongen, namelijk ondersteuning in zijn ontwikkeling. Het nadeel hiervan is, is dat er waarschijnlijk veel vrijwilligers voor nodig zijn.

Literatuurlijst

Angenent, H. (2007). *Opvoeding en persoonlijkheidsontwikkeling*. Baarn: HBuitgevers

Baat de, M. & Foolen, N. (2012). *Oorzaken van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten*. Verkregen van: http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Oorzaken_schoolverzuimenvsv.pdf

Baat de, M., Messing, C. & Prins, D. (2014). *Wat werkt bij schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten*. Verkregen van: http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Wat-werkt-publicatie/Watwerkt_VSVenverzuim.pdf

Baarda, D.B., & de Goede, M.P.M. (2006). *Basisboek methoden en technieken*. Houten: Noordhoff Uitgevers

Beschrijvend onderzoek (n.d.). Verkregen van: http://www.hum.uu.nl/medewerkers/bergh102/MCO/Hoofdstuk7_MCO.pdf

EP Nuffic (2015). *Het Surinaamse onderwijssysteem beschreven en vergeleken met het Nederlandse*. Opgevraagd van: <https://www.epnuffic.nl/publicaties/vind-een-publicatie/onderwijssysteem-suriname.pdf>

Ministerie van Onderwijs en Volksontwikkeling in Suriname (2004). *Beleidsnota 2004-2008*. Paramaribo: MINOV.

NJI (2016). *Voortijdig schoolverlaten en verzuim*. Verkregen van: <http://www.nji.nl/Voortijdig-schoolverlaten-en-verzuim>

Onstenk, J. (2011). *Pedagogiek in de onderwijspraktijk. Een geïntegreerde benadering*. Bussum: Uitgeverij Coutinho

PADF, Professional Touch, USAID & Organization of American States (2013). *Suriname Assessment "At-risk" Youth Draft Report*. Onderzoeksrapport naar Surinaamse risicojongeren. Verkregen van Stichting Rumas. Suriname, Paramaribo: Auteur

Rajcomar, A. (2006). *Het schoolverzuim in het LBG0 in Suriname (masterscriptie)*. Pedagogische en onderwijskundige wetenschappen. Universiteit van Amsterdam, Amsterdam. <http://dare.uva.nl/cgi/arno/show.cgi?fid=53655>

Republiek Suriname Overheid (2011). *Gedrag en leren in Opa Doeli en het JOG*. Verkregen van: <http://www.gov.sr/ministerie-van-juspol/actueel/archief/2011/gedrag-en-leren-in-opa-doeli-en-het-jog.aspx>

Rijksoverheid (z.j.). *Geoorloofd schoolverzuim en spijbelen*. Verkregen van: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/inhoud/geoorloofd-schoolverzuim-en-spijbelen>

Rijksoverheid (z.j.).a. *Waarom moet ik een startkwalificatie hebben?* Verkregen van: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerplicht/vraag-en-antwoord/waarom-moet-ik-een-startkwalificatie-hebben>

Rumas Nieuw Perspectief (n.d.). *Door Passie, Enthousiasme en Geloof kun je altijd uitreiken naar..... Meer.....Mas*. Folder verkregen van Stichting Rumas over hun verschillende begeleidingsvormen en doelgroepen. Suriname, Paramaribo: Auteur

Stichting Rumas (n.d.). *De visie van Stichting Rumas*. Verkregen van: <http://www.stichting-rumas.com/our-mission/>

Stichting Rumas (n.d.). *Rumas diamanten*. Verkregen van: <http://www.stichting-rumas.com/project/rumas-diamanten/>

Stichting Rumas (2015). *Rumas Diamonds. Suriname Alternative For At Risk Youth (Safary)*. Evaluatieverslag van de 'Youth at Risk' training in 2014. Suriname, Paramaribo: Auteur

Stichting Rumas (2014). *Informatiedocument Stichting Rumas. It Takes a Village to Raise a Child*. Reader over de werkwijze van Stichting Rumas bij de 'Youth at Risk' training. Suriname, Paramaribo: Auteur

Stichting Rumas (2014a). *Tussentijdsverslag Jusie- Amalia Gezinscoaching unit voor Professionele & Persoonlijke Begeleiding. Periode mei t/m oktober 2014*. Tussentijds evaluatieverslag over de werkwijze van het Jusie- Amalia Gezinscoaching unit. Suriname, Paramaribo: Auteur

Tieleman, M. (2011). *Levensfasen. De psychologische ontwikkeling van de mens*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers

Unicef (2009). *Verdrag inzake de rechten van het kind*. Verkregen van: https://www.unicef.nl/media/44520/20091116_kinderrechtenverdrag.pdf

van der Donk, C., & van Lanen, B. (2012). *Praktijkonderzoek in de zorg en welzijn*. Bussum: uitgeverij Coutinho.

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?* Amsterdam: Boom Lemma uitgevers

Bijlage 1: Theoretisch kader; categorieën gezinnen van de 'Youth at Risk' training

De eerste categorie is 'jongeren uit eenoudergezinnen'. Rumas heeft geconstateerd dat veel jongens alleen wonen met hun moeder of vader. Redenen hiervoor zijn dat de jongens hun vader nooit hebben gekend, de vader of moeder is overleden, dat de vader of moeder woonachtig zijn in Frans Guyana, moeder heeft meerdere banen waardoor zij vaak van huis is om geld te verdienen of de culturele achtergrond heeft invloed op de thuissituatie (Stichting Rumas, 2015).

De tweede categorie is 'nieuw samengesteld gezin'. Hiermee bedoelt Rumas dat bijvoorbeeld biologische ouders zijn gescheiden en ten minste een van hen een nieuwe partner heeft gevonden. De nieuwe partner komt bij de biologische ouder en het kind in huis wonen en vormt een 'nieuw samengesteld gezin'. Of, de nieuwe partner vormt samen met de biologische ouder een gezin, waarin zij hun beide gezinnen samenbrengen tot een gezin. Een andere variant is volgens Rumas een gezin waarbij familieleden samen wonen met het gezin en de kinderen en ook bijdragen aan de opvoeding van het kind (Stichting Rumas, 2015).

De derde categorie zijn jongeren die lichamelijk en geestelijk mishandelt worden door de opvoedende ouder. Of jongens die seksueel misbruikt worden/zijn door een familielid (Stichting Rumas, 2015).

De vierde categorie is 'twee ouder gezinnen'. Dit zijn jongens waarvan de biologische vader en moeder samen een gezin vormen met de kinderen (Stichting Rumas, 2015).

De vijfde categorie is de categorie jongens die niet meer thuis kunnen wonen en daardoor in verschillende tehuizen of internaten hebben gezeten (Stichting Rumas, 2015).

De zesde categorie is de categorie jongens die te maken hebben met radeloze opvoedingsonmachtige ouders of ouders die niet kunnen omgaan met het pubergedrag van hun kind (Stichting Rumas, 2015).

De zevende categorie is de categorie jongens die te maken hebben met leerkrachten die niet om kunnen gaan met jongens omdat zij gedragsproblemen vertonen (Stichting Rumas, 2015).

De achtste categorie is de categorie jongens waarbij de politie geen raad met de jongens weet en hen wil behoeden voor de gevangenis of de politie werkt preventief omdat zij niet om kunnen gaan met het moeilijk gedrag van de jongeren (Stichting Rumas, 2015).

De negende categorie is de categorie waarbij 'Opa Doeli' de ouder(s) verwijst naar stichting Rumas omdat zij niet de juiste hulpverlening kunnen bieden (Stichting Rumas, 2015). 'Opa Doeli' is een Jeugd Doorgangscentrum. 'Opa Doeli' biedt opvang aan jongens en meisjes in de leeftijdsgroep tien tot zestien jaar die in voorrast zijn (arrestanten). Opa Doeli heeft de mogelijkheid ook arrestanten in de leeftijd zestien tot achttien jaar op te vangen, afhankelijk van het strafbaar feit (Republiek Suriname Overheid, 2011).

Bijlage 2: interviewvragen ouders/verzorgers

Interview

Algemeen

Persoonlijke gegevens

Naam jongen:

Geboortejaar:

Adres:

Gezinssamenstelling:

Opleidingsniveau ouders:

Werk ouders:

School:

Traject/ jaartal: Unesco/2014

Bevolkingsgroep:

Geloof:

Etniciteit:

Datum aanmelding:

Gegevens afspraak

Datum:

Tijd:

Locatie:

Duur van het gesprek:

Loop van het gesprek

1. Kennismaken

2. Korte uitleg inleiding bachelor rapport

3. Doel van het interview

4. Benoemen anonimiteit

5. Resultaten;

- Uitleg wat er met de resultaten word gedaan.

- Vragen of ze behoefte hebben aan het rapport/ aanwezig willen zijn bij de presentatie.

6. Uitleg interview/ interview vragen afnemen

7. Afsluiting en bedanken

Ouders

Hoe was de situatie van de jongens voor de ze aan de youth at risk training van Rumas begonnen?

1. Hoe oud was uw zoon toen hij aan de training begon?
2. Waar woonde hij?
3. Met wie woonde hij daar?
4. Wat voor dagbesteding had hij? Hoe vaak deed hij dat?
5. Ging hij naar school? Zo ja, waar? Welk niveau? Hoe vaak? Zo niet, wat is de reden dat hij niet meer naar school ging? Waarom niet?
6. Hoe is uw zoon bij Rumas terecht gekomen?
7. Wie heeft hem aangemeld?
8. Wat was de reden dat hij aan de training begon?
9. Wat waren zijn doelen?

- *School*

- *Thuis*

Hoe ziet de huidige situatie van de jongens die hebben deelgenomen aan de youth at risk training eruit?

1. Hoe oud is uw zoon nu?
2. Waar woont hij?
3. Met wie woon hij daar?
4. Wat voor dagbesteding heeft hij? Hoe vaak doet hij dat?
5. Gaat hij naar school? Zo ja, waar? Welk niveau? Hoe vaak?

Hoe is de “Youth at Risk” training ervaren?

1. Hoe gaat het met uw zoon?
2. Zijn de gestelde doelen behaald? Zo ja, hoe uit zich dat? Zo nee, wat maakt dat de doelen niet zijn behaald?
2. Welke veranderingen ziet u bij uw zoon naar aanleiding van de training bij Rumas?
3. Zo niet, wat gaat er niet goed? Heeft uw zoon nog hulp? Waarom bent u niet terug gekomen bij Rumas?
4. Wat vond u goed aan Rumas?
5. Wat heeft u gemist?

Bijlage 3: interviewvragen jongens

1. Wat vonden jullie van Rumas?
2. Wat vonden jullie van de bosbivak? Hoe waren de trainers? Waren ze snel boos? Gaven ze complimentjes? Wie was je lievelingstrainer? Waarom?
3. Wat vonden jullie van de huiswerkbegeleiding? Hoe deden de trainers toen? Waren ze snel boos? Gaven ze complimentjes?
4. Wat vonden jullie van de trainers? Waren ze streng/ lief? Gaven ze complimentjes?
5. Wat vonden jullie van de duur van de training? Was het te lang? Te kort?
6. Wat vonden jullie goed aan Rumas?
7. Wat vonden jullie minder goed aan Rumas? Wat vonden jullie stom?
8. Stel je voor, jij bent trainer bij Rumas, wat zou je dan anders doen?
9. Wat heb je geleerd?
10. Kan je aan jezelf zien dat je bent veranderd? Wat gaat anders? Hoe zie je dat dan? Waar komt dat door?
11. Geef de training een cijfer 1-10!

Bijlage 4: labelschema interview ouders/opvoeders

Vraag	Hoofdlabel	Sublabel	Uitspraak/ citaat
Woon situatie bij aanvang van de training	Opvoeder	Overige familieleden (3)	“Moeder overleden, de vader heeft een andere vrouw. Hij woont bij mij (zus) samen met mijn 4 kinderen.” “Vader is overleden aan HIV. Moeder heeft dit ook. Hij woont nu bij mij (oma).”
		Vader en moeder (1)	
		Vader met nieuwe partner (1)	“Hij heeft in totaal 5 broertjes en zusjes. De moeder heeft nog kinderen met een andere man. Ik heb in totaal zeven kinderen bij drie verschillende vrouwen.”
		Alleenstaande vader (1)	“Er is nog contact met moeder maar zij woont elders. Hij woont bij mij, samen met mijn vader en moeder.”
		Moeder met nieuwe partner (2)	“Vader woont in Nederland. Door de nieuwe man is het onrustig in huis. Hij wil graag zijn vader zien maar dat kan niet. Hij is boos op mijn nieuwe man.”
		Alleenstaande moeder (5)	“De jongens hebben 8 broertjes en zusjes. Ik heb 10 kinderen, deze situatie is heel moeilijk voor me maar ik doe mijn best en ik blijf bidden.” “Hij woont bij mij en heeft twee broers en een zus. Vader is niet in beeld.” “Eerder heeft hij bij oma in het binnenland gewoond, maar daar deed hij niks. Toen woonde hij in de stad met mij en

			mijn moeder.” “Hij woont met mij en zijn jongere zusjes en broertje. Hij is zelf de oudste. Vader hebben we al 3 jaren niet gezien. Hij is met een andere vrouw weetjewel.”
	Aantal broers en zussen	Minder dan 4 (7)	
		Meer dan 4 (6)	

Vraag	Hoofdlabel	Sublabel	Uitspraak/ citaat
School situatie bij aanvang van de training	Aanwezigheid op school	Geen aanwezigheid (1)	“Hij ging niet meer naar school. Stond wel ingeschreven, maar ging niet.”
		Wisselende aanwezigheid (8)	“Hij ging vaak niet naar school. Hij hing op straat.” “Af en toe ging hij niet naar school, wanneer hij niet ging, ging hij niet.” “Wel vaak met de schoolbus naar school.” “Hij ging wel eens maar hij deed niks. Soms spijbelde hij weken.” “Hij ging niet naar school. Hij ging soms.”
		Volledige aanwezigheid (4)	“Hij ging altijd, alleen niet als hij ziek was.” “Hij ging naar school, elke schooldag.” “Hij ging van maandag tot en met vrijdag naar school. Hij ging naar de 5de klas.”
	Reden schoolverzuim	Geen zin (2)	“Hij wilde gewoon niet naar school gaan hij had gewoon geen zin.”
		Onbekend (1)	

		Invloed van slechte vrienden (1)	"Door de vrienden met wie hij omging, kwam hij op het slechte pas en ging hij niet naar school."
		Geen zicht op hem (1)	"Hij woonde eerst bij moeder, toen bij oma in het binnenland, en daarna weer in de stad met moeder en zus. Niemand had constant zicht op wat hij deed."
		Werd niet aangenomen vanwege niveau (1)	"Omdat hij veel is blijven zitten vanwege zijn gedrag, werd hij in de stad niet aangenomen op scholen. Hij kon ook niet meekomen met het niveau van de klas, omdat hij 5 of 6 jaar niet naar school is gegaan."
	Schoolprestaties	Goed (1)	"Bij hem ging het wel vlot."
		Slecht (12)	"Hij is veel blijven zitten." "Hij kon niet lezen in de vijfde klas." "Hij kan niet mee komen met het niveau van de klas." "Door de situatie bij ons thuis. Hij wilde niet luisteren naar die man van mij." "Door de sikkkelcelziekte kan hij moeilijk leren." "Hij haalde lage cijfers, hij deed niks." "Hij haalde slechte cijfers. Bij rekenen in het fout gegaan." "Hij is 5 of 6 jaar niet meer naar school geweest, dus hij kan niet meekomen met het niveau."

	Contact leerkrachten	Goed (6)	“Het was rustig. Hij werd soms geplaagd maar dat zeiden de leraren wel.” “Doordat de leraren zo betrokken waren is hij op school gebleven.” “Het contact was goed weet u.”
		Slecht (2)	“School houdt mij niet voldoende op de hoogte wanneer jongen niet aanwezig is.” “Contact met leerkrachten verliep slecht. Hij luisterde niet naar de leerkrachten, alleen met de juf op kantoor kon hij wel luisteren. Maar met de hele klas erbij lukte hem dat niet.”
		Neutraal (2)	“Hij ging niet veel naar school, dus had hij weinig contact met leraren.” “Hij ging niet naar school, dus hij had ook geen contact met de leraren.”
		Onbekend (3)	

Bijlage 5: labelschema interview jongens

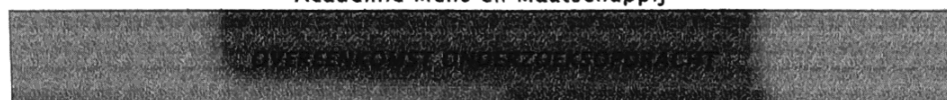
Vraag	Hoofdlabel	Sublabel	Citaat/ uitspraak
Ervaring	Rumas algemeen	Leuk (6)	“We gingen veel gymmen.” “We gingen naar Torarica zwemmen.” “We hebben ook een keer kerstdiner gehad.”
		Verandering is gekomen (1)	“Door Rumas ben ik veranderd.”
	Bosbivak	Leuk (6)	“We leerden hoe je moet overleven in het bos.” “We mochten veel sporten en zwemmen.”
		Streng (1)	“We moesten in het bos met een grote tas op onze rug sjouwen en daarmee door de kreek.”
	Huiswerkbegeleiding	Goed (4)	“Ze gaven goede uitleg.” “Dankzij hun ben ik nu naar school.”
		Niet gevolgd (3)	“Ik ging alleen mee naar bosbivak.”
	Trainers	Goed (5)	“We kregen heel veel aandacht.” “We leerden hoe we ons goed moesten gedragen. Meneer Vroom zei dat we niet moeten stelen en niet moeten vechten.” “Mevrouw Patricia gaf alles wat we wilden.”

		Gezellig (2)	
Aanbeveling	Algemene aanbevelingen	Sport onder jongens promoten (4)	“Ze moeten meer jongens uitnodigen om te komen sporten.” “Ze zouden een sportzaal moeten kopen. Daar kunnen we dan voetballen en basketballen.”
		Meer jongens training geven (2)	“Ze moeten meer jongens helpen.”
		Meer aandacht geven aan jongens zelf (1)	“Ze moeten nog meer aandacht geven.”
Verandering	Gedragsverandering	Naar school (7)	“Door deze mensen ga ik nu naar school.”
		Luisteren (3)	“Kijk, als het nu vroeger was gingen we niet naar u luisteren.”
		Niet meer agressief (3)	“Eerst wilden we altijd vechten. Dat is nu niet meer.”
		Geen grootspraak (1)	“Ik heb geleerd geen grootspraak meer te hebben.”

Model overeenkomst onderzoeksopdracht

Academie Mens en Maatschappij

Naam	Inge van der Kolk
Adres	Hulskamphof 21
Postcode/woonplaats	7544 SK Enschede
Telefoonnummer	053 4316698
Mobiel	06 17722813
Email	ingevanderkolk@icloud.com
Opleiding	Sociaal pedagogisch hulpverlener
Naam	Nadieh Scheffer
Adres	Glanerbeekweg 2
Postcode/woonplaats	7585 PJ Glane
Telefoonnummer	053 5387298
Mobiel	06 31314962
Email	scheffernadieh@gmail.com
Opleiding	Maatschappelijk werk en dienstverlening
De organisatie geeft wel/niet* toestemming voor publicatie van het bachelorrapport.	
Naam Organisatie + afdeling	Saxion, Academie Mens en Maatschappij
Eindverantwoordelijke onderzoek	Karin Kremer-Baars
Onderzoeksbegeleider + opleiding	Kathalijne Dullaert
Adres	M.H. Tromplaan 28
Postcode/woonplaats	Postbus 70.000/7513 AB Enschede
Telefoonnummer	053-4871111
Email	
Onderwerp en achtergrondsheets	Het onderzoek wordt gedaan voor stichting Rumas in Suriname. Stichting Rumas geeft training aan jongens in de leeftijd van 12 tot en met 16 die het risico lopen te ontsporen. Nu wil Rumas graag weten hoe de situatie van de jongens twee jaar na het volgen van de training is.
Doelstelling/vraagstelling	Doelstelling:

	Eind januari is de huidige situatie van de jongens bekend, die van 2013 tot en met 2014 hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training bij Rumas in Suriname. Vraagstelling: Wat is de huidige situatie van de jongens die van 2013 tot en met 2014 hebben deelgenomen aan de "Youth at Risk" training bij Rumas?
Projectomschrijving	
Werkwijze	Wij doen een kwalitatief onderzoek. We verzamelen onze data door middel van interviews met de jongens.
Middelen (bijv. financiën, overlegtijd)	
Tijdsfasering (start-, loop- eindtijd) Let op: dit mag maximaal zeven maanden in totaal beslaan.	Tot week 1.5 hebben we de tijd gehad om ons onderzoeksplan te schrijven. We hebben een GO gekregen dus kunnen starten met ons onderzoek. 8 oktober vertrekken we naar Suriname. De eerste weken gaan we afspraken plannen met de jongens voor de interviews die we gaan afnemen. Daarnaast schrijven we dan ons theoretisch kader en de methode van ons onderzoek. We hopen in week 43 de eerste interviews af te kunnen nemen en te kunnen gaan verwerken. De weken erna staan in het teken van data verzameling en verwerking. In week vier hopen we klaar te zijn met ons onderzoek.
Beoogde tussenproducten	
Producten ter beschikking	
Geheimhoudingsplicht (bijv. privacy)	De namen van de jongens die worden geïnterviewd zullen niet worden genoemd in het bachelor rapport.

OVERIGE AFSPRAKEN / CONDITIES:

Het onderzoeksplan is gelezen en geaccordeerd door de opdrachtgever.

Overige afspraken en condities, indien van toepassing, *kunnen* gemaakt worden door opdrachtgever en studenten met betrekking tot onder meer:

- de te leveren aantallen eindrapporten (en de mogelijke extra kosten daarvan) en daarmee samenhangende extra inspanningen, zoals een handzame samenvatting van de rapportage en/of persbericht;
- de presentatie van de onderzoeksresultaten;
- het copyright/auteursrecht. (In de vorm van een zinsnede als: "Het auteursrecht van de eindrapportage / eindproduct berust bij");

- het al dan niet hebben van publicatierecht van een rapport voor Academie M&M dan wel de betrokken organisatie (sluit direct aan bij voorgaande punt);
- het al dan niet gemeenschappelijk dragen van de kosten van een (mogelijke) publicatie;
- door de opdrachtgever te leveren inspanningen m.b.t. bijvoorbeeld het aanleveren van materiaal en informatie of te regelen voorzieningen ten behoeve van het onderzoek;
- afspraken m.b.t. de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van het onderzoek vanuit AMM. Dat is formeel de manager onderwijsuitvoering, die de verantwoordelijkheid delegeert aan de onderzoeksbegeleider;
- investerings- en betalingscondities: de naar verwachting vereiste financiële investering van de opdrachtgever (en eventuele bijdrage van de opdrachtnemer in de kosten), afspraken over mogelijk meerwerk en over betalingstermijnen/deelfacturen.

VOOR AKKOORD

- Handtekening Eindverantwoordelijke Opleiding

i/o ~~M. Jacobs~~

- Handtekening Eindverantwoordelijke Instelling

i.o.m. ~~Rumas~~, ~~R. Dullaert~~
 R. Dullaert, 4 okt. 2016

- Handtekening Student(en)

inge van der Kolk

Datum en Plaats

04/10/2016, Enschede

Evaluatieformulier opdrachtgever

Academie Mens en Maatschappij

EVALUATIE ONDERZOEKSOPDRACHT	
STUDENTGEGEVENS	
Naam	Nadine Schaffer & Inge van Kesteren
Onderwerp bacheloronderzoek	drop-outs paramedische
Opleiding	MWD & SPH
GEGEVENS INSTELLING/ORGANISATIE	
Naam organisatie + afdeling	Stichting Rumas
Onderzoeksbegeleider	Mervand Becker
Adres	
Postcode/woonplaats	
Telefoonnummer	
Email	
Datum	

Hieronder kunt u aangeven wat uw mening is over het bacheloronderzoek.

1. Graag uw mening over het product dat het bacheloronderzoek heeft opgeleverd (aankruisen wat van toepassing is):

	Onvoldoende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed
Inhoud (duidelijk, juiste weergave van feiten, voldoende diepgang etc.)			✓	
Argumentatie (m.n. conclusies en aanbevelingen)				✓
Bereiken van de afgesproken doelen				✓
Bruikbaarheid voor de organisatie				✓

Heeft u aanvullende opmerkingen over de opdracht? (bijvoorbeeld welke nieuwe gezichtspunten heeft het opgeleverd) Vermeld ze dan hieronder:

- Rumas zal hand werken aan de nazorg procedure
- Invullen van de intakeformulieren v.d. jongeren de voortgang van de begeleiding wordt onvoldoende bijgehouden
- Ondertrajecten bereiken met het gewenste effect
- macro niveau de maatschappelijke positie van het Surinaamse kind onder de aandacht brengen van de Politie

--

2. Graag uw mening over de wijze waarop het bacheloronderzoek tot stand is gekomen:

	Onvoldoende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed
Samenwerking tussen studenten (o.a. taakverdeling)				✓
Samenwerking studenten vs. organisatie			✓	
Zelfstandigheid studenten				✓
Effectiviteit van werken van studenten			✓	
Omgaan met afspraken/planning				✓
Communicatie van studenten			✓	
Afronding van de opdracht door studenten				✓
Heeft u aanvullende opmerkingen over de wijze waarop de opdracht tot stand is gekomen? (bijvoorbeeld individuele inbreng in geval van groepen / de mate, waarin de uitvoering binnen de organisatie heeft plaatsgevonden, etc).				
• Zeer behwame/competente studenten • Inge en Nadieh j'ulhe zijn respectvol naar elkaar. • zulle kunnen goed met elkaar samenwerken en geven elkaar de ruimte om je eigenheid te profileren.				

Bedankt voor het invullen!

Bedankt namens RUMAS

Presentatie bachelor rapport

Via deze weg willen wij u uitnodigen voor de eindpresentatie van ons bachelor rapport.

Op dinsdag 24 januari van 09:30 tot 11:00 zullen de uitkomsten van het onderzoek, dat bij stichting Rumas is gedaan, gepresenteerd worden. Deze presentatie zal plaats vinden aan de Amaliaweg 11.

Wij hopen u 24 januari te mogen ontvangen bij Stichting Rumas.

Nadíeh Scheffer
Inge van der Kolk

Bijlage 9: beoordelingsformulier T.AMM.37555

Naam student					
Studentnummer					
Datum					
1 ^e Beoordelaar					
2 ^{de} Beoordelaar					
Beoordelingsvoorwaarden			Feedback		
Aangeleverd zijn: Modelovereenkomst onderzoeksopdracht (bijlage 1 handboek) Evaluatieformulier opdrachtgever (bijlage 2 handboek)					
Ruwe data en instrument zijn gezien door de tweede beoordelaar tijdens het onderzoeksproces.					
Format (omslag, titelpagina, voorwoord, samenvatting, inhoudsopgave, inleiding (met aanleiding, doelstelling, vraagstelling, leeswijzer), beschrijving onderzoeksmethode, resultaten, conclusies, aanbevelingen, discussie) is zakelijk, helder en volgens "Handleiding professioneel schrijven".					
Er is gebruik gemaakt van juiste, relevante, actuele, buitenlandse, valide en betrouwbare bronnen en vermelding is correct volgens "Handleiding professioneel schrijven".					
Het rapport is geschreven in de vorm van een lopend verhaal met een logische opbouw, welke met behulp van inleidingen en overgangszinnen wordt verhelderd.					
Het rapport is geschreven in een correcte zakelijke schrijfstijl, de spelling is correct, grammatica is correct, formuleringen zijn correct (geen beschuldigingen, persoonlijke ontboezemingen, waardeoordelen, etc.)					
Alle bijlagen zijn relevant, spaarzaam, maar wel voldoende aanwezig ten behoeve van de reproduceerbaarheid van het onderzoek.					
Criteria	0	3	6	8	10
1. Het onderzoek is maatschappelijk relevant. Het onderzoek is bruikbaar en/ of vernieuwend voor de beroepspraktijk.	De maatschappelijke relevantie, bruikbaarheid en meerwaarde voor de praktijk worden niet beschreven of zijn niet aanwezig.	Het onderzoek heeft summiere maatschappelijke relevantie en meerwaarde voor de beroepspraktijk. Het onderzoek is weinig bruikbaar.	Het onderzoek draagt bij aan optimalisering van de methodiek en/of methode van de opdrachtgevende instelling.	Tevens draagt het onderzoek bij aan andere, gelijksoortige instellingen op grond van maatschappelijk relevante ontwikkelingen. Hierbij zijn theorieën kritisch met elkaar vergeleken en geïntegreerd met de onderzoeksresultaten.	Daarnaast draagt het onderzoek bij aan het evidence based handelen in de beroepspraktijk. Hierbij wordt gekomen tot nieuwe inzichten, kennis ten aanzien van innovatie van de beroepspraktijk en een visie van de onderzoeker.

Criteria	0	3	6	8	10
2. Het onderzoek heeft <i>diepgang</i> , er wordt relevante theorie gebruikt inclusief (buitenlandse) vaktijdschriftartikelen, waarbij een afweging wordt gemaakt over de bruikbaarheid ervan voor het onderzoek.	Er is geen diepgang te onderscheiden en gebruik gemaakt van literatuur.	Er is gebruik gemaakt van (weinig) verschillende bronnen waarbij de meerwaarde niet relevant en logisch is.	Er wordt theorie gebruikt, waarbij de meerwaarde hoofdzakelijk relevant en logisch is. Richtlijn: 15 bronnen, incl. 4 artikelen. Ook is er een beschrijving van een of meerdere relevante internationale methodieken, of internationale ontwikkelingen.	Daarnaast is de gebruikte theorie in de meeste paragrafen geïntegreerd in het rapport en in eigen woorden weergegeven. Richtlijn: 16-20 bronnen, incl. 4 artikelen. Ook is er een vergelijking beschreven tussen een of meerdere relevante nationale en internationale methodieken of nationale en internationale ontwikkelingen.	Daarnaast is de gebruikte literatuur geïntegreerd in het rapport en vergelijkend en in eigen woorden weergegeven. Richtlijn: 20 bronnen, incl. 5 artikelen. De betekenis van de vergelijking tussen een of meerdere relevante nationale en internationale methodieken of internationale ontwikkelingen voor de beroepspraktijk is beschreven.
3. De onderzoeksvraag is helder, komt voort uit de doelstelling; is haalbaar, afgebakend en precies. De gebruikte onderzoeksmethode is transparant en verantwoord.	De doelstelling, onderzoeksvraag en/of deelvragen de gebruikte onderzoeksmethode worden niet weergegeven.	De onderzoeksvraag, doelstelling en deelvragen zijn niet helder en komen niet logisch uit elkaar voort.	De onderzoeksvraag, doelstelling en deelvragen zijn voldoende helder en sluiten op elkaar aan. Interview/enquêtevragen zijn geformuleerd op basis van geoperationaliseerde theorie.	Daarnaast zijn de items duidelijk geformuleerd, komen logisch uit elkaar voort en zijn voor één interpretatie vatbaar.	Daarnaast is de onderzoeksmethode complex en/of er wordt gebruik gemaakt van passende onderzoeksmethoden waardoor triangulatie bereikt kan worden.
4. De resultaten zijn reproduceerbaar en transparant. Het analysekader is duidelijk (bijvoorbeeld SPSS, Kwalitan), dataverwerking en weergave van resultaten is correct.	Het analysekader en/of de dataverwerking worden niet weergegeven.	De data zijn niet systematisch, verifieerbaar en op basis van een geaccepteerde methode verzameld en verwerkt.	De data zijn plausibel. De weergave van de resultaten is correct, maar de resultaten hadden duidelijker weergegeven kunnen worden.	De data zijn op basis van een geaccepteerde methode verzameld en verwerkt. De data zijn controleerbaar, betrouwbaar en valide.	Daarnaast zijn de items toe te passen in een bredere context dan de opdrachtgevende instantie.
5. De conclusies en aanbevelingen geven antwoord op de vraagstelling en worden gekoppeld aan theorie.	De conclusie en aanbevelingen zijn niet beschreven.	Er wordt onvoldoende specifiek antwoord gegeven op de vraagstelling of het antwoord op de vraagstelling is niet logisch beredeneerd.	Er wordt antwoord gegeven op de vraagstelling en er is sprake van een minimale koppeling tussen resultaten en theorie.	Er wordt antwoord gegeven op de vraagstelling en er is een koppeling tussen resultaten en theorie. De inzichten zijn echter voorspelbaar en niet (geheel) vernieuwend te noemen.	Er is een duidelijke koppeling gemaakt tussen de resultaten en de theorie en hierdoor is tot vernieuwende inzichten gekomen die bruikbaar en toepasbaar zijn voor de verbetering/innovatie van de beroepspraktijk.

Criteria	0	3	6	8	10					
6.De sterktes en zwaktes van het onderzoek zijn beschreven. Er is een discussie aanwezig. De discussie omvat het eigen professioneel standpunt over het onderzoeksonderwerp onderbouwd met argumenten. De discussie wordt gevoerd vanuit diverse perspectieven (denk aan diverse personen en/of micro-, meso- en/of macroniveau).	De sterktes en/of zwaktes van het onderzoek en/of de discussie zijn niet beschreven.	De sterktes en zwaktes van het onderzoek bevatten informatie die niet kloppend is. De discussie bevat informatie die niet kloppend is en/of is niet onderbouwd met argumenten.	Diverse sterktes en zwaktes van het onderzoek zijn beschreven. De discussie is aanwezig, bevat kloppende informatie welke onderbouwd is met argumenten, maar is weinig kritisch en vernieuwend en wordt belicht vanuit slechts één perspectief.	Daarnaast zijn diverse sterktes en zwaktes van het onderzoek en de mogelijke implicaties voor het onderzoek aangegeven. Daarnaast is de discussie vanuit diverse perspectieven beschreven en wordt het eigen professionele standpunt onderbouwd met argumenten. Nieuwe bronnen worden gebruikt om de discussie te onderbouwen.	Daarnaast staan voor vervolgonderzoek alternatieven beschreven om de zwaktes van dit onderzoek in de toekomst te voorkomen. Daarnaast is er sprake van oordeelsvorming van de onderzoeker(s) waarbij kennis en inzicht naar voren komt en (leer)vaardigheden duidelijk worden in een eigen professioneel standpunt.					
Totaal aantal behaalde punten (max. 6 x 10 = 60)=										
Cijfer										
Feedback op totaalproduct										
Cesuur bepalen eindcijfer:										
– Er dient aan de voorwaardelijke vormcriteria voldaan te zijn. <i>Indien dit niet het geval is wordt de toets in Bison beoordeeld met het cijfer 1.</i> – Om een voldoende (= 6) te krijgen, moeten minimaal 34 punten worden behaald. – Het cijfer wordt bepaald door de afzonderlijke punten op elk criterium op te tellen en het puntentotaal af te lezen in de onderstaande tabel.										
Cijfer	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Max. 60 Punten	0–9	10–15	16–21	22–27	28–33	34–40	41–46	47–52	53–57	58–60